

Møte fredag den 12. desember 2014 kl. 9

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 29):

1. Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2014–2015), jf. Prop. 1 S (2014–2015))
2. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i straffegjennomføringsloven mv. (Infoflyt-systemet mv.) (Innst. 78 L (2014–2015), jf. Prop. 120 L (2013–2014))
3. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i panteloven m.m. (pant i patenter og planteforedlerretter) (Innst. 77 L (2014–2015), jf. Prop. 101 L (2013–2014))
4. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i vegtrafikkloven mv. (ruspåvirket kjøring, gebyr for forvaltningskontroll og unntak fra lovens motorvognbegrep) (Innst. 114 L (2014–2015), jf. Prop. 115 L (2013–2014))
5. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Henriksen, Hadia Tajik, Knut Storberget og Bård Vegar Solhjell om endring i § 3 i lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) (kriminalomsorgens ansvar for å ivareta barn av domfelte/innsatte mv.) (Innst. 82 L (2014–2015), jf. Dokument 8:78 L (2013–2014))
6. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i straffeloven 1902 (forvaring) (Innst. 86 L (2014–2015), jf. Prop. 96 L (2013–2014))
7. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Rigmor Andersen Eide og Olaug V. Bollestad om endringer i straffeloven om minstetid, permisjoner og ettervern for forvaringsdømte (Innst. 85 S (2014–2015), jf. Dokument 8:22 S (2013–2014))
8. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Pål Farstad og Iselin Nybø om å innføre skjønn ved håndheving av regelbrudd ved skjemautfylling hvor det ikke foreligger noen personlig vinning (Innst. 84 S (2014–2015), jf. Dokument 8:65 S (2013–2014))
9. Innstilling fra justiskomiteen om meddelelse fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal om tilbake trekking av Representantforslag 16 S (2014–2015) om å godkjenne Harstad som friby for en forfulgt musiker (Innst. 53 S (2014–2015))
10. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (Håndtering av terrortrusselen mot Norge sommeren 2014 og skogbrannhelikopter) (Innst. 79 S (2014–2015), jf. Prop. 7 S (2014–2015), kap. 440, 444, 451 og 454)
11. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om end-

ringer i statsbudsjettet 2014 under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (Håndtering av terrortrusselen mot Norge sommeren 2014 og skogbrannhelikopter) (Innst. 92 S (2014–2015), jf. Prop. 7 S (2014–2015), kap. 1720, 1791 og 4791)

12. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (Håndtering av terrortrusselen mot Norge sommeren 2014 og skogbrannhelikopter) (Innst. 83 S (2014–2015), jf. Prop. 7 S (2014–2015), kap. 500 og 510)
13. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 120 S (2014–2015), jf. Prop. 24 S (2014–2015), unntatt kap. 456, 3456, 490, 491 og 3490)
14. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 104 S (2014–2015), jf. Prop. 24 S (2014–2015), kap. 490, 491 og 3490)
15. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Innst. 106 S (2014–2015), jf. Prop. 27 S (2014–2015), unntatt kap. 542 og 3595)
16. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (Innst. 105 S (2014–2015), jf. Prop. 21 S (2014–2015), kap. 821, 822, 3821 og 3822)
17. Referat

Presidenten: Representanten Ingebjørg Amanda Godskesen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet om nødvendig fortsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1 og 13 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak n r. 1 [09:00:28]

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2014–2015), jf. Prop. 1 S (2014–2015))

Sak n r. 13 [09:00:44]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 120 S (2014–2015), jf. Prop. 24 S (2014–2015), unntatt kap. 456, 3456, 490, 491 og 3490)

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til

hver partigruppe og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne for hver partigruppe og inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hadia Tajik (A) [09:01:55] (leiar i komiteen og ordfører for sak nr. 13): Eg vil rosa regjeringa for å vidareføra og byggja på store delar av politikken til Stoltenberg II-regjeringa. Me dobla opptaket av politistudentar til 720 i året, og me sørgde for midlar til tilsetjinga av desse. Det har regjeringa oppretthalde, akkurat på same måten som oss.

Eit anna eksempel som byggjer på arbeidet til Stoltenberg II, er pengar til å få ned responstida for helikopterberedskap frå Forsvaret. Me sørgde for å ha helikopterberedskap i Bardufoss og Rygge, men la grunnlaget for å redusera responstida til ein time, slik som det no er gjort.

På nokre område manglar derimot budsjettforslaget til regjeringa ei heilskapleg tenking. Rett nok får ein fleire midlar til tilsetjing av påtalejuristar, men politietaten får ikkje meir pengar til drift. Mekanismen som enkelte i politiet allereie har åtvare mot, er at dette vert forsøkt spart inn ved å knipa inn på dei sivile stillingane. Det er etter Arbeidarpartiet sitt syn ikkje ei ønskt utvikling. Sivile stillingar treng ein for å støtta opp under det politifaglege arbeidet. Her vil me følgja nøye med.

På atter andre område manglar regjeringa langsiktige planar. Eit eksempel på det er at det ikkje ligg inne midlar til bygging av fengsel i Noreg – ikkje ei einaste krone. Med mindre den varsla stortingsmeldinga om kapasiteten i kriminalomsorga ber med seg ekstra midlar, vert det ikkje planlegging eller byggestart i nær framtid. Det er vanskeleg å tolka dette som noko anna enn at justisministeren tapte i budsjettkonferansen mot kollegaene sine. I så fall kan han i det minste få ein viss aksept for langt på veg å framstilla planane sine for kriminalomsorga som offensive, sjølv om dei bevisleg ikkje er det.

Derimot ligg det inne pengar til 41 nye plassar i fengsel, og eg vil minna om at Stoltenberg II sørgde for 750 soningsplassar i løpet av åtte år. Det tilsvarer ca. 93 soningsplassar i året i snitt. Satsinga til justisminister Anundsen er altså mindre enn halvparten så stor som satsinga til Storberget.

Andre store saker er òg skyvde framfor justisministeren, anten det er beredskapssenter, bistandslov eller nasjonal operasjonssentral. Mangelen på handling er uheldig, men den nyvunne forståinga for betydninga av utgreingar som særleg Framstegspartiet har fått i regjering, er ei vaksenopplæring det må vera lov å gleda seg over. Men det spørst om Framstegspartiet på Stortinget gleder seg like mykje.

Lat meg trekkja fram nokre viktige skiljeliner mellom Arbeidarpartiet og Høgre–Framstegsparti-regjeringa. Det

eine er at me styrkjer førebygginga. Med budsjettforslaget vårt ville Kommune-Noreg ha fått 3,4 mrd. kr meir enn det regjeringa har foreslått. Det er i kommunane at førebygginga skjer. Det er der dei unge kan verta fanga opp, det er der dei dømde skal leva livet sitt etter avslutta soning. Ved å førebyggja meir reparerer ein mindre.

Me har òg foreslått ei dobling av midlane til samarbeidet mellom politi og kommuner. Det kjem dessverre til å verta stemt ned av regjeringspartia i dag. Det er spesielt skuffande fordi me er samstemte i at det er behov for å førebyggja ekstremisme og radikaliserings. Regjeringa har lagt fram ein handlingsplan som det er brei politisk einighet om, men ein manglar altså det politiske trykket, dei økonomiske musklane, til faktisk å ta tak i førebygginga der det er behov for å ta tak i ho, nemleg lokalt.

Det andre er at Arbeidarpartiet legg vekt på innhaldet i soninga, ikkje berre på talet på fengselsplassar. Frå dagens regjering ligg det ikkje planar på bordet om alternativ soning. Tvert imot vert f.eks. bøtetenesta kutta kraftig, noko som kunne ha frigjort 45 plassar over natta, og ein ville ha unngått at personar som ikkje har betalt bota si, sonar i fengsel saman med personar som har gjort seg skuldige i meir alvorlege lovbrøt.

I tillegg har me i det alternative budsjettet vårt lagt inn midlar til 40 nye tilsette i kriminalomsorga. Det har betydning både for kapasitet og for kvalitet. Ein dag vert tidlegare dømde både din og min nabo. Då må resonnementet og utgangspunktet vera at dei er mindre kriminelle når dei kjem ut av fengsel, enn det dei var då dei gjekk inn i fengsel. Me er bekymra for at satsinga på innhald i soninga ikkje vert noko av.

Det tredje eksempelet på forskjellen mellom Høgre og Framstegspartiet og Arbeidarpartiet er at me prioriterer arbeidet mot vald i nære relasjonar. 100 mill. kr til barnehus vert øyremerkte. I det opphavlege budsjettforslaget til regjeringa var det ikkje sett av ei einaste krone særskilt mot vald i nære relasjonar, og justisministeren har òg fått kritikk frå interesseorganisasjonane for å vera usynleg på dette feltet.

Alt i alt: Her har me å gjera med eit greitt budsjett, utan dei store visjonane, utan vekt på heilskapen, og utan påtenkte langsiktige planar. Sann har det første budsjettåret med den blå regjeringa gått.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anders B. Werp (H) [09:07:14]: Jeg vil starte med å rose representanten for engasjementet hun har vist rundt kultur og ledelse i politiet. Det er et engasjement jeg tror flere i salen sterkt deler. Det er to måter å nærme seg den diskusjonen på. Det ene er å ha en generell tilnærming og bruke klisjeer man kan finne i nesten alle lærebøker om ledelse. Det andre er å være konkret.

Så mitt spørsmål til representanten er om hun kan være konkret: Hva mener Arbeiderpartiet er god ledelse og kultur i politiet?

Hadia Tajik (A) [09:07:56]: Dette er eit spørsmål eg er veldig glad for å få, for dette er noko eg er veldig oppteken

av, og som eg er oppteken av òg skal verta jobba godt med i politireforma, som regjeringa kjem til å leggja fram.

Den førre regjeringa jobba med det bl.a. på følgjande måte: Ein la inn midlar til arbeid med endringsprogram – korleis ein jobbar med endringsleiing i ein så stor og omfattande etat som det politietaten er. Ein bidrog òg til å klargjera roller og ansvar ved å tydeleggjera instruksjonen for Politidirektoratet og politidirektøren. Det er måtar å jobba med dette på. Eg forventar at det òg i politireforma kjem den typen klargjering av roller og ansvar. Det bekymrar meg f.eks. at når Politidirektoratet no skal oppretta eit situasjonssenter, seier statsråden at dei skal kunna overprøva operative avgjerder lokalt. Det er ein måte å skapa uklarleik om roller og ansvar på, og det er svakt når det gjeld kultur og leiing, for det klargjer ikkje kva forventningar ein har til kva institusjonar og etatar.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [09:09:06]: La meg først takke komiteens leder for en grei gjennomgang av Arbeiderpartiets prioriteringer. Politikk handler om prioritering. Derfor er det bra at det kommer fram tydelige skillelinjer som viser hvor de forskjellige står hen, selv om komiteens leder påpekte at det var en videreføring av den forrige regjeringens politikk som lå til grunn for dette.

Jeg synes også det står respekt av at man er opptatt av forebygging, man er opptatt av innholdet i soningen, og man er ikke minst opptatt av barnehus. Alt det skal Arbeiderpartiet ha honnør for. Jeg ser også at man i budsjettforslaget sitt foreslår å øremerke 100 mill. kr til barnehusene, som man tar fra de frie midlene til politiet. I den sammenheng er mitt spørsmål som følger: Hva slags oppgaver, som i dag for det meste blir lagt innenfor de frie midlene, er det Arbeiderpartiet mener politiet skal nedprioritere for å oppprioritere barnehus?

Hadia Tajik (A) [09:09:55]: Representanten Ellingsen har heilt rett i at politikk handlar om å prioritera. For Arbeiderpartiet har det vore viktig å løfta fana høgt og vera ein klår og tydeleg stemme når det gjeld vald i nære relasjonar, og særleg vald mot barn. Når det gjeld vald mot barn, veit ein at ungane sjølve ikkje alltid er i stand til å kunna formidla kva som har skjedd, vera pådrivarar for at det er eit trykk på dette feltet. Då meiner me at det er eit politisk ansvar å sørgja for at det trykket er til stades. Ein har også sett behovet for politisk merksemd på dette, for historisk sett har vald i nære relasjonar vore sett på som husbråk, noko som angår berre familien innanfor husets fire veggar. Det er ved f.eks. å øyremerkja midlar innanfor politiets eige budsjett at me synleggjer også overfor politietaten at dette er eit arbeid som skal prioriterast, politifagleg og økonomisk. Det er noko som eg har opplevd brei oppslutning om også i politiet, både blant politimeistarar og blant politiet sine tillitsvalde, at dei er glade for at me er tydelege på at dette skal prioriterast opp.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:11:07]: Jeg vil også starte med å rose representanten Hadia Tajik for et godt innlegg og ikke minst for et godt samarbeid i året som har gått. Et felt som vi samarbeider godt på, er spesielt vold

i nære relasjoner, der jeg opplever at Arbeiderpartiet har vært veldig offensive og bidrar til at vi har fått god politikk i fellesskap i denne sal.

Et annet felt som er veldig viktig for Kristelig Folkeparti, er kampen mot menneskehandel. Jeg registrerer i merknadene at Arbeiderpartiet bare har en tilbakeskuende vilje – det de skriver om, er den forrige handlingsplanen, og så er det eventuelt kritikk av at det ikke ennå er kommet en ny. Den kritikken har jeg for så vidt delt, og jeg er glad for at det nå skal komme en ny handlingsplan. Men i forliket fikk Kristelig Folkeparti gjennomslag for 15 mill. kr ekstra og tydelig øremerking til at det skal opprettes lignende etterforskningsgrupper som Exit-gruppa i Hordaland, som har fått halvparten av menneskehandelsakene til nå. Hvorfor har ikke Arbeiderpartiet vært med på den offensive satsinga, og har ikke Arbeiderpartiet tenkt på en mer offensiv satsing for å bekjempe dagens slaveri?

Hadia Tajik (A) [09:12:11]: Eg vil gje representanten frå Kristeleg Folkeparti honnør for at han her klarte å korrigera den kursen som Høgre og Framstegspartiet hadde lagt opp til med budsjettet sitt, og at han også klarte å slåst inn denne typen midlar til kampen mot menneskehandel. Eg støttar Kristeleg Folkeparti såpass mykje i det arbeidet at Arbeidarpartiet kjem til å stemma for dei midlane. Det er viktig for oss at ein held fram med dette arbeidet. Derfor er me ikkje glade for dei signala som statsråden her har kome med når det gjeld ny handlingsplan mot menneskehandel, for den førre går ut no i 2014. Ein treng ein ny for å halda oppe trykket. Det seier politiet også at den førre handlingsplanen hjalp dei med. Den beskjedne me iallfall har fått foreløpig, er at det vil koma ein handlingsplan, men ein veit ikkje heilt kva tid den, moglegvis, vil koma. Eg håpar at Kristeleg Folkeparti og Arbeidarpartiet kan vera pådrivarar i lag overfor justisministeren, slik at denne handlingsplanen kjem raskt på plass og inneheld tiltak som er gode.

Presidenten: Ønsker representanten Hadia Tajik å ta opp Arbeiderpartiets forslag?

Hadia Tajik (A) [09:13:16]: Det vil eg.

Presidenten: Representanten Hadia Tajik har tatt opp de forslagene hun refererte til.
Dermed er replikkordskiftet over.

Anders B. Werp (H) [09:13:35]: Hovedretningen i budsjettet for neste år er at regjeringen løser viktige oppgaver i dag og ruster Norge for framtiden. Det betyr at budsjettet særlig vektlegger kunnskap, samferdsel, helse, politi og beredskap.

På samme måte som samfunnet er i konstant forandring, er også kriminaliteten i endring. Vi ser at den registrerte kriminaliteten er redusert, samtidig som den komplekse, organiserte, teknologiske og økonomiske kriminaliteten vokser. Med dette justisbudsjettet legger regjeringen, i godt samarbeid med Kristelig Folkeparti og

Venstre, fram et offensivt og godt grunnlag for å møte disse utfordringene.

Oppbemanningen av politiet med 350 nye stillinger er et massivt løft. Det vil i vesentlig grad styrke politiets evne til å forebygge og bekjempe kriminalitet, og det legger til rette for at uteksaminerte studenter fra Politihøgskolen raskere kan få jobb. Sammen med 68 nye stillinger til påtalemyndigheten i politiet og til den høyere påtalemyndighet blir dette i sum en kraftig økning av kapasiteten i politiets og påtalemyndighetens evne til å etterforske og iredteføre lovbrudd. Dette viser regjeringens handlekraft, og det skaper trygge lokalsamfunn.

Budsjettet styrker domstolene. Vi viderefører en bemanningsøkning fra innværende i år. I tillegg styrker vi kompetansen og moderniserer saksbehandlingsløsningene i forbindelse med implementering av ny straffelov. I Bergen og Stavanger igangsettes konsekvensutredninger om bygging av nye tingretter.

Regjeringen arvet en soningskø fra de rød-grønne. Det er viktig å gjøre ventetiden fra dom til soning kortest mulig, slik at rehabiliteringen av den straffedømte kan starte. Derfor iverksetter regjeringen flere tiltak som kan redusere soningskøen. Det etableres 41 nye soningsplasser innenfor eksisterende murer, og regjeringen arbeider videre med muligheten til å leie ledig soningskapasitet i Nederland, som et kortsiktig tiltak. I tillegg legger regjeringen fram en melding til Stortinget om kapasiteten i kriminalomsorgen. Dette er et viktig skritt i retning av utbygging av nye fengsler her i landet.

Regjeringen arvet også et enormt vedlikeholdsetterslep av bygningsmassen i kriminalomsorgen fra sine forgjengere. Dette etterslepet økte kraftig under de rød-grønne. Siste estimat viser at det er mellom 3,3 mrd. og 4,4 mrd. kr i etterslep.

På denne måten ivaretar vi med våre grep balansen i straffesakskjeden. Både politiet, domstolene og kriminalomsorgen styrkes i neste års budsjett.

Noe av det viktigste er arbeidet for å forebygge vold i nære relasjoner – for å forhindre den. For å få til dette må det samarbeides på tvers i flere fagetater. I tillegg til justisbudsjettet er det derfor viktig også å framheve at regjeringen bevilger ytterligere 15 mill. kr til styrking av tilbudet til familier med høyt konfliktnivå og til voldsutsatte familier – ikke minst er det viktig å merke seg at det gjennomføres en styrking av helsestasjonene og skolehelsetjenesten med 200 mill. kr i 2015. I sum er det et massivt løft i forebyggingen av vold mot barn og vold i nære relasjoner.

Gjerv-kommisjonen og Politianalysen forteller oss at politiet ikke er organisert for å møte morgendagens kriminalitetsutfordringer. Regjeringen er i det avsluttende arbeidet med en nærpolitireform. Vi vil omstrukturere politiet for å skape en handlekraftig og moderne organisasjon som skal bli enda bedre til å forebygge og bekjempe kriminalitet. Det settes nå av 150 mill. kr til dette reformarbeidet for neste år.

Det er med stor forventning vi fra Høyre – og regjeringspartiene – ser fram til samarbeidet om den nye politireformen her i Stortinget. Høyre mener vi har en dyp forpliktelse til å ta inn over oss det virkelighetsbildet Gjerv-

kommisjonen og Politianalysen gir oss om nødvendigheten av reformen. Det er viktig for å møte kriminalitetsutfordringen og samfunnsutviklingen på en måte som skaper et tryggere land. Det legger dette budsjettet grunnlaget for, og jeg ser fram til både debatten i dag og ikke minst resultatene som kommer i løpet av neste år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [09:18:42]: Me i justiskomiteen er einige om at ventetidene for avhøyr ved barnehusa må ned, og eg registrerer at tal frå i haust indikerer at ventetidene kanskje er på veg ned, noko som er positivt. Eg ser fram til å sjå årsgjennomsnittet for 2014, som kjem til å gje svar på om regjeringa har nådd målet sitt.

Kva som er målet, er derimot noko usikkert. I justisproposisjonen, som me behandlar i dag, skriv regjeringa at dei skal ned til 30 dagar i ventetid for dommaravhøyr av barn, som eg trur er årsgjennomsnittstal, innan 2014. I tiltaksplanen «En god barndom varer livet ut», som kom ein månad etter budsjettet, var målet 40 dagar innan 2014. Det eg lurar på, er om representanten kan svare meg konkret på kva som er årsaka til at ein har redusert ambisjonane for å få ned ventetidene frå 30 til 40 dagar frå oktober til november?

Anders B. Werp (H) [09:19:46]: Jeg takker for spørsmålet. Det gir meg anledning til å utdype at det er gledelig at ventetiden for dommeravhør ved barnehusene går ned. Den er lavere enn under de rød-grønne, og vi har et mål om å få den ned til 20 pst. Per oktober i år er ventetiden 36 dager, og målet er at vi skal nå den lovpålagte ventetiden på 20 dager. Det framgår av budsjettmerknadene, og det står vi bak.

Jenny Klinge (Sp) [09:20:39]: Kontoret for voldsoffererstatning gjer ein stor og viktig innsats for voldsoffer, og det er sjølv sagt viktig at saksbehandlinga der går raskt og effektivt, slik at folk får avklart saka si så raskt som mogleg. Men med det opplegget som kjem frå regjeringa, og med forslaget til statsbudsjett for 2015, vil kontoret – som dei sjølv seier – måtte redusere kraftig i aktiviteten sin dei neste åra, noko som vil føre til at restansane igjen vil auke, og at folk som er voldsoffer, må vente lenger for å få svar på saka si.

Kva meiner representanten Werp vil vere konsekvensen av det kuttet som han sjølv og regjeringa foreslår, i åra som kjem?

Anders B. Werp (H) [09:21:28]: Den økningen som Kontoret for voldsoffererstatning fikk etter 22. juli 2011, sto vi alle sammen her i Stortinget bak. Det var altså et samlet storting – inklusiv Senterpartiet – som den gangen ga et veldig tydelig signal om at det var et engangsløft for å ta unna økningen av saker, som kom som en følge av terroraksjonen. Vi har alle merket oss de signalene som kontoret har gitt i etterkant, da man så budsjettet for neste år. Vi mener at vi, med de merknadene og føringene som ligger i budsjettforliket mellom samarbeidspartiene, har lagt

godt til rette for at kontoret kan utføre sin viktige jobb og videreføre den på en god måte.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ulf Leirstein (FrP) [09:22:39]: Med det framlagte budsjettet vi behandler her i dag, har justissektoren omsider fått den oppmerksomheten den fortjener. Regjeringen og regjeringspartiene, i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti, er godt i gang med å ta tryggheten tilbake, for vi styrker politiet, kriminalomsorgen og domstolene. På en rekke områder de siste årene har det hopet seg opp etterslep og køer, og ansatte innenfor sektoren har ikke følt at problemene de har hatt med manglende budsjettbevilgninger, har blitt tatt på alvor.

Den gjennomsnittlige politijurist hadde ved regjeringsskiftet over 80 ubehandlede saker. Dette utgjorde en utfordring for rettssikkerheten og medførte en rekke følgeproblemer i straffesakskjeden. Det er bekymringsfullt at dette helt avgjørende leddet i straffesakskjeden har blitt neglisjert over lengre tid. Dette har ikke vært uten konsekvenser. Politijurister har sluttet som følge av en massiv arbeidsbelastning, og anmeldelser har blitt liggende i både måneder og år. Dette har ikke bare vært en stor og unødig belastning for ofrene, men det har også gitt strafferabatt for grov kriminalitet. Det er velkjent at domstolene idømmer mildere straffer der politiet har vært trege med etterforskningen. Jeg mener dette har vært et stort problem for rettsstaten.

Det er ikke uten grunn at politijuristenes leder har omtalt dette budsjettet som tidenes justisbudsjett, og jeg er glad for at regjeringen foreslår å styrke påtalemyndigheten med hele 69 stillinger i budsjettet for kommende år. Dette vil være et særdeles viktig tiltak for både ofrene og helheten i straffesakskjeden.

Politiet har generelt vært meget godt tilfreds med regjeringens historiske justisbudsjett. Dagbladet kunne den 8. oktober i år melde om hallelujastemning blant landets politimestre da justisministeren presenterte Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens budsjettforslag. Og det er ikke uten grunn: 350 ferske politistillinger – i tillegg til det som ligger i bunnen – gjør at det endelig ansettes like mange som dem som går ut av Politihøgskolen. I tillegg bevilges det 150 mill. kr til forbedringer i politiet, 70 mill. kr til PST, 30 mill. kr til ID-utstyr og en rekke andre, viktige tiltak i dette justisbudsjettet.

Politiet styrkes kraftig, og folk flest vil skritt for skritt merke at vi har fått en ny og handlekraftig regjering som prioriterer tryggheten i gatene. Et spesielt utfordrende område for politiet har vært de mellom 7 000 og kanskje så mange som 20 000 illegale innvandrere som går fritt i Oslos gater. For å identifisere disse er det selvsagt viktig at regjeringen har bevilget 30 mill. kr til ID-utstyr, men minst like viktig er det at disse personene faktisk pågripes og sendes ut. Derfor er jeg glad for at regjeringen legger opp til å opprette hele 32 nye stillinger i operativ seksjon ved Utlendingsenheten i Oslo. Dette er politifolkene som avdekker, etterforsker og pågriper illegale innvandrere i hovedstaden, spesielt knyttet opp til det åpne narkotikamiljøet. Hele le-

gitimiteten til innvandringspolitikken og asylinstituttet er knyttet opp mot at personer ikke kan unndra seg utsendelse, og det er viktig at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har sørget for at kampen mot illegale innvandrere endelig tas på alvor.

Utfordringene denne regjeringen overtok på justisområdet, er massive, i motsetning til hva dagens leder av justiskomiteen prøver å fortelle oss. Men den kanskje største unnlatesessynden til den rød-grønne regjeringen er på kriminalomsorgsområdet. Vi overtok en stor kø. Det er derfor avgjørende at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har tatt tak i disse problemene umiddelbart. For oss er det rett og slett uakseptabelt at personer politiet mener skal fengsles, slippes rett ut på gaten fordi det ikke finnes varetektsplasser. Allerede i inneværende år har vi klart å frigjøre 88 fengselsplasser, og vi fortsetter denne satsingen ved å bygge 41 nye plasser kommende år. Vi skal om få dager også legge fram en kriminalomsorgsmelding.

Jeg registrerer for øvrig at Arbeiderpartiet i visse debatter har kalt byggingen av fengselsplasser umoderne, og at de kritiserer regjeringen for den helt nødvendige soningsavtalen som denne regjeringen ønsker å få på plass med Nederland. Fram til Arbeiderpartiet lanserer et troverdig alternativ til en løsning på kapasitetsproblemene i kriminalomsorgen, er det vanskelig å ta slik kritikk seriøst. Når en tredjedel av innsatte i norske fengsler er utenlandske kriminelle, blir det paradoksalt å kritisere regjeringen for at den ønsker at flere skal sone i utlandet.

Avslutningsvis konstaterer jeg at det meste av regjeringens justisbudsjett blir enstemmig vedtatt i denne salen i dag, og det er tilnærmet ingen punkter som skaper støy fra opposisjonen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jenny Klinge (Sp) [09:27:54]: Viss eg høyrd rett no, sa representanten Leirstein at utfordringane var massive i justissektoren etter åtte år med raud-grønt styre. For det første kan ikkje Leirstein då ha fått med seg det som undervegs i vår periode har vore signala frå m.a. leiaren av Politiets Fellesforbund, som viste til eit historisk løft for politiet og mykje av det vi gjorde. Men det som er påfallande med påstanden, er at ein først viser til at det er massive utfordringar, og så fortel ein etterpå at det blir oppretta 41 nye fengselsplassar neste år – som om det skulle vere løysinga på massive utfordringar. Det blir påfallande.

Eg har lyst å få vite kva som konkret skjer når det gjeld fengsel. Det ligg ingenting til fengsel i budsjettet for neste år. Når meiner Leirstein at eit nytt fengsel i Noreg skal stå ferdig?

Ulf Leirstein (FrP) [09:28:53]: 1 300 personer i fengselskø er noe av arven denne regjeringen overtok da vi etter valget tok over regjeringsmakten – 1 300 personer, og køene økte. Den eneste løsningen fra den foregående regjeringen var at man angivelig hadde startet et stort arbeid med å få på plass et fengsel i Agder. Vel, det prosjektet var kommet særdeles kort. Vi har allerede nå – etter å ha styrt i litt over ett år – fått på plass godt over 100 nye fengselsplas-

ser. I tillegg jobber vi med en soningsavtale med Nederland, som kan skaffe oss et par hundre plasser, og i tillegg skal det bygges nye fengsler. Hvis representanten Jenny Klinge venter ca. en ukes tid, skal hun få svar fra regjeringen på hvordan vi har tenkt å løse utfordringene i kriminalomsorgen med en egen melding, noe som den foregående regjeringen ikke tok seg bryet med å legge fram.

Jorodd Asphjell (A) [09:30:02]: Representanten Ulf Leirstein har gjennom lang tid deltatt i den offentlige debatten, med klare meldinger og en skarp tunge. Bare i sitt innlegg i dag bruker han mange adjektiver og uttrykk, som tryggheten tilbake, massiv satsing, hallelujastemning, rettssikkerheten i fare, osv. osv. Han viste også her i forbindelse med spørsmålet fra Jenny Klinge til dette med soningskø. Jeg vil minne representanten om at den forrige regjeringen halverte soningskøen. Det kunne vært artig å se hva denne regjeringen kan gjøre på dette området.

Jeg har merket meg uttalelsen om at det skal være slutt på at politimestrene lager sine egne regler og er småkonger, og jeg har merket meg mange spørsmål og forslag som representanten har kommet med, bl.a. stillingsgaranti for studenter, lyd- og billedopptak i alle norske domstoler, verdig voldsoffererstatning. Hvor mange av disse forslagene har representanten fått gjennomslag for hos egen statsråd og i egen regjering?

Ulf Leirstein (FrP) [09:31:09]: For det første får denne representanten mye mer gjennomslag i dag enn med foregående regjering. I foregående regjering fikk jeg vel null gjennomslag. Nå har jeg gleden av å få mye gjennomslag.

Jeg syntes det var flott å se at justisministeren sørget for at vi nå opprettet en «cold case»-gruppe, hvor man kan ta tak i saker som politiet tidligere ikke har prioritert. Nå er vi i gang med det.

Så er vi på en rekke områder – som representanten fra Arbeiderpartiet etterlyste – i gang med å levere. Dette er tidenes justisbudsjett, et historisk justisbudsjett, og det med «hallelujastemning blant politimestrene» er altså ikke noe som jeg fant på; det var noe VG valgte å skrive som undertittel på sin sak da justisministeren gjestet politimestrene og la fram justisbudsjettet.

På område etter område leverer vi. Vi kommer nå med en kriminalomsorgsmelding for å gjøre noe med de store utfordringene vi har på fengselsområdet, og da tror jeg også representanten fra Arbeiderpartiet vil se at denne representanten får betydelig gjennomslag for ting som er sagt og ment gjennom det siste året.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:32:22]: Siden ingen av mine kollegaer har sagt det, vil jeg bruke Jon Lilletuns ord: Et godt budsjett er blitt bedre. Jeg vil takke komiteen og ikke minst mine kollegaer i Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre for et veldig godt samarbeid om et godt budsjett.

Kristelig Folkeparti kan vel ikke akkurat skamme seg

over at politijuristene og politiet skaper hallelujastemning på grunn av budsjettet. Det kan vi være stolt av. Det handler om trygghet, det handler om en trygg oppvekst, og det handler om et trygt samfunn. Derfor er vi stolt av et budsjett som gir penger til 350 nye politistillinger. Vi er også glad for at justisministeren og regjeringa så tydelig har valgt å prioritere 50 nye påtalejurister og 18 stillinger i den høyere påtalemyndighet. Det mener vi er viktig.

Så er vi glad for at det er et løft for domstolene, og at vi gjennom forhandlingene også har fått gjennomslag for penger til en KVV for Stavanger tinghus. Samtidig er det viktig å understreke at den veksten som har vært for domstolene, må fortsette. Når det gjelder kriminalomsorgen, er vi glad for de nye plassene som er kommet i år, og også for de 80 mill. kr som er satt av for neste år til 41 nye plasser. Det er viktig. Jeg ser veldig fram til de få dagene vi har igjen å vente, ikke til jul, men til kriminalomsorgsmeldinga kommer. Det blir en viktig sak, der Stortinget endelig skal få kunne ta prioriteringsdebatten og se hele landet under ett og se hvilken kapasitet vi trenger for å dekke framtidens behov. Derfor er jeg glad for de signalene.

I forhandlingene og forliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre er jeg spesielt stolt over å ha fått gjennomslag for midler til økt kamp mot menneskehandel. Det skal være fem spesialgrupper, etterforskere og jurister, som prioriterer å jobbe spesielt med å ta menneskehandlere. Siden 2004 har det vært 30 dommer for menneskehandel. 15 av de dommene har vært i Bergen, de vi vet at det har vært et prioritert arbeid med Exit-gruppa. Elleve av de dommene har gjeldt barn, og fem av de sakene igjen har vært i Bergen. Det viser hva det kan bety dersom vi lykkes med å klare å kopiere noe av det gode arbeidet en har sett i Hordaland.

Vi har sett arbeidskriminalitet, Lime-saken, og hvor alvorlig det faktisk er med svart arbeid, sosial dumping, som veldig fort grenser til menneskehandel. Vi vet at det er sex-slaver, vi vet at det er barn. Fredsprisen i år gikk egentlig til noe av det samme, kampen for barns rettigheter, kampen mot barneslaveri eller barnearbeid, og jeg synes det budsjettet som ligger her, svarer godt.

Også når det gjelder Statens Barnehus, har vi fått gjennomslag. Arbeiderpartiet skriver at de er stolt av de 60 mill. kr som de ville ha for 2014, og så sier vi nå klart og tydelig at det er 90 mill. kr for 2015. Det er midler som trengs, for det har vært en stor økning i antall avhør. Det er viktig at vi styrker kapasiteten. Og vi må få ventetida ned med tanke på hvor lang tid det tar før dommeravhør gjennomføres. Det er for å styrke rettssikkerheten. Vi har også en jobb å gjøre for at flere av sakene skal ende med domfellelse. En barndom som blir ødelagt av at en ikke oppdager det, en lever i en relasjon der en kan bli utsatt for vold og overgrep, er noe vi ikke kan være bekjent av. Derfor er jeg glad for den innsatsen vi gjør her for å bekjempe vold i nære relasjoner.

Stortinget har også fattet viktige vedtak når det gjelder barnehusene. Derfor venter vi spent på en ny forskrift, som må komme raskt, og også på flere tiltak. Det er ikke barnehusene sånn sett som er proppen, de sikrer en god oppfølging av barna og kan gjennomføre avhørene, men politiet

må gjøre en større innsats for å få gjennomført avhørene raskt. Jeg er glad for de fellesformuleringene vi har der, og ser fram til å få redusert ventetida for dommeravhør og å nå målet om den lovpålagte fristen på 14 dager for seksuelle overgrep, og man bør komme under det både for vold og for seksuelle overgrep.

Vi er også glad for at vi har fått inn gode formuleringer når det gjelder Kontoret for voldsoffererstatning. Vi var noe bekymret, og derfor la vi inn mer penger for 2015. Men komiteen slår fast at regjeringa må følge dette tett og eventuelt komme tilbake i revidert hvis det trengs mer, men løftet om at de 10 mill. kr som man egentlig tenkte å kutte med i 2016, ikke skal kuttes likevel, skaper forutsigbarhet for Kontoret for voldsoffererstatning.

Vi er fornøyd med at vi får inn igjen 10,3 mill. kr til tiltak for tilreisende EØS-borgere, men det skulle bare mangle. Etter at det nå er inngått en avtale mellom regjeringspartiene og Senterpartiet om forbud mot tigging, skulle det bare mangle at man ikke følger opp med sosiale tiltak for dem som allikevel kommer, men som ikke kan tigge.

Helt til slutt vil jeg bare stikkordsmessig nevne at vi er fornøyd med den tydelige satsinga vi har på frivillige organisasjoner, på rettshjelpstiltak, på kriminalomsorgen, på vold i nære relasjoner og også på tiltak innen menneskehandel. Vi har tro på at frivillige organisasjoner kan bidra med en viktig jobb, og derfor er vi glad for at vi løfter bevilgningene til dem.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [09:37:37]: I verdigrunnlaget til Kristelig Folkeparti beskrives nestekjærligheten:

«Den inkluderer selv de vi måtte oppfatte som våre fiender, og den krever aktiv handling.»

Den beskrives som en grunnholdning man skal møte alle mennesker med, også dem vi må kunne oppfatte som våre fiender.

De signalene Fremskrittspartiet på Stortinget kommer med i kriminalpolitikken, går i en litt annen retning, etter min oppfatning. Representantene Tybring-Gjedde og Sandberg har uttalt at innholdet i fengslene må bli verre – Norge kan ikke være best i klassen.

Vi behandler i dag et budsjett som blir svært utfordrende for rehabiliteringsarbeidet for innsatte. Jeg regner med at representanten og Kristelig Folkeparti er opptatt av å gi de innsatte en ny sjanse, og omfatte dem med nestekjærlighet. Jeg lurar på: Kan representanten Ropstad garantere at Kristelig Folkepartis budsjettstøtte til Fremskrittspartiet vil resultere i styrket innhold i fengslene?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:38:40]: Jeg kan i alle fall ta en fortelling om solidaritet versus nestekjærlighet – for det er viktig for meg. Nestekjærlighet er noe som strekker seg langt utover ens egen gruppe, mens jeg oppfatter solidaritet som noe som egentlig bare rommer oss selv og dem som er innenfor. Nestekjærlighet er grenseløs, og derfor er det riktig, som representanten sier, at vi bør ha et ekstra ansvar også for dem som er falt utenfor – dem som har gjort noe galt mot oss. Men nestekjærlighet betyr for

meg ikke at man bare skal tilgi og si at alt er greit. De må sone sin straff, og derfor er det viktig med god kapasitet i fengslene, og derfor er det viktig med godt innhold.

I mitt innlegg sa jeg at jeg var fornøyd med styrkingen av kriminalomsorgen. Men jeg la trykk på at vi endelig skal få kriminalomsorgsmeldinga, for den tror jeg er viktig. Jeg er bekymret for innholdet i kriminalomsorgen – på samme måte som jeg var det under de rød-grønne – fordi vi ikke har klart å styrke rehabiliteringen godt nok. Vi kan si at rehabiliteringen er god sammenlignet med andre land, men vi har en lang vei å gå. Og derfor kan jeg love representanten Henriksen at Kristelig Folkepartis stemmer og Kristelig Folkepartis merknader i forbindelse med meldinga, kommer til å gå på å løfte den biten.

Jenny Klinge (Sp) [09:39:55]: No er det ikkje lenge før vi – anten før jul eller etter jul – får lagt fram ei politireform frå regjeringa som vi skal behandle her i Stortinget. Det er vi alle spente på.

Eg registrerte at Kristeleg Folkeparti ikkje er med i innspurten av arbeidet med denne politireforma som skal leggjast fram for Stortinget. Dei har sjølve – slik eg oppfatta det – sagt at dei av frykt for nærpolitiet har valt ikkje å vere med på slutten.

Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti er opptekne av nærpolitiet og av å ha politi i heile landet. Spørsmålet mitt er om representanten Ropstad oppfattar at det stortingsfleirtalet som er no, med Framstegspartiet, Høgre og Venstre, er problematisk med tanke på å få på plass ei politireform som tek vare på heile landet.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:40:52]: Når en har en mindretallsregjering, er det i utgangspunktet sånn at regjeringa utarbeider sakene. Så kommer de til Stortinget, og så behandler vi dem der.

Politireformen er kanskje en av de viktigste sakene Stortinget – i alle fall justiskomiteen – skal behandle. Derfor syntes Kristelig Folkeparti og Venstre at det var viktig å takke ja til den innbydelsen vi fikk fra justisministeren om å være med og utforme den. Men da vi skulle legge alle eller i hvert fall mange av premissene klare for Stortinget, var det viktig for Kristelig Folkeparti å få tilnærmet fullt gjennomslag for det vi mente var viktigst.

Vi har ikke det samme utredningsapparatet som regjeringa har, derfor spilte vi inn og hadde en veldig god og konstruktiv dialog om hva som var viktig for Kristelig Folkeparti, og hva som var viktig for de andre partiene. Derfor er jeg trygg på at når reformen kommer, vet jeg godt hvor Kristelig Folkeparti står, og jeg kommer til å legge en tung innsats på å ha et tydelig nærpoliti. Men vi fikk ikke oppfylt de kravene vi hadde, derfor tenker vi at da er det bedre å ta en grundig og god behandling i Stortinget. Man får en høring, og Kristelig Folkeparti sammen med resten av Stortinget kan forhåpentlig sikre et bredt flertall for en kjempeviktig reform.

Lene Vågslid (A) [09:41:59]: Eg vil starte med å rose Kristeleg Folkeparti for det engasjementet og den innsats-

sen dei legg i arbeidet med førebygging av vald mot barn og med barnehus.

I dei siste åra under den raud-grøne regjeringa var midlane til barnehusa øyremerkte og tydeleg prioriterte. Eg er glad for at Kristeleg Folkeparti i komitémerknadene til saka i dag etterlyste ei tydelegare prioritering av dette og slik sett òg hadde det som ei tydeleg kampsak i budsjettforhandlingane.

Det eg lurar på, er: Arbeidarpartiet ønskjer å øyremerkje 100 mill. kr til barnehusa for å sikre at midlane går til barnehusa. Så seier representanten Ropstad i sitt innlegg at dei vil løyve 90 mill. kr. Då blir spørsmålet mitt: Korleis kan representanten vere sikker på at det er 90 mill. kr til barnehus, så lenge dei ikkje er øyremerkte?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:43:04]: Som representanten er kjent med, har omtalen av barnehusene vært en tradisjon i statsbudsjettene, der en sier at et visst antall millioner kommer til å gå til dem, men at det samtidig er politidistriktene selv som får pengene og sånn sett prioriterer dem til barnehusene. Det betyr at når representanten sier at de var ømerket i de siste års budsjetter, så er ikke det riktig. For 2014 skulle det f.eks. ifølge merknadene fra Arbeiderpartiet være 60 mill. kr. Men pengene var ikke ømerket.

Jeg har tatt en diskusjon med meg selv og andre i partiene om det er riktig å ømerke midlene. Det kan godt være et godt innspill, men det har ikke vært sånn før, og derfor har jeg stor trygghet for og forventning til at de midlene som det er snakk om her, 90 mill. kr, faktisk går til barnehusene.

Men som jeg var inne på i mitt innlegg: Barnehusene er jo én ting, men det er også viktig å ha kapasitet – avhørsrom, utstyr osv. Hovedtyngden tror jeg vi nå må rette inn mot politiets innsats, slik at de har midler og folk og kan gjennomføre avhørene og prioritere det raskt nok.

Presidenten: Replikskiftet er over.

Jenny Klinge (Sp) [09:44:31]: Vi som arbeider med politikk fra vår plass i justiskomiteen her på Stortinget, kjem stadig borti vanskelege saker, saker som rører, sjokkerer eller gjer at vi kjenner avmakt. Innimellom får vi suksesshistoriene, dei sakene der ting trass alt har ordna seg ganske så bra for folk, sjølv med eit vanskeleg utgangspunkt.

Sjølv om vi folkevalde har eit overordna ansvar, kan vi sjølv sagt ikkje stå til ansvar for alt det enkeltmenneske rundt om i Noregs land gjer med livet sitt. Men vi kan ved den politikken vi fører, i beste fall leggje grunnlaget for at flest mogleg skal lukkast. Målet vårt er at ungar skal vere trygge og vekse opp utan vald og overgrep, at både kvinner og menn skal kunne ferdast trygt ute, at lovbrutarar blir oppdaga raskt, og at dei gjennom riktig straffereaksjon og god oppfølging kjem seg på rett spor.

Innanfor justissektoren ligg det til rette for mykje aktivitet i 2015, i alt frå domstolane til kriminalomsorga. I den raud-grøne regjeringa satsa vi sterkt på politiet, og vi ser at den nye regjeringa følgjer opp dette. Det grepet Senterpar-

tiet tek overfor politietaten i sitt alternative statsbudsjett, er at vi – i tillegg til det som ligg til grunn frå regjeringa – gjer framlegg om ei stor satsing på distriktspolitiet.

Dei 200 mill. kr vi set av til dette, er knytte til konkrete mål om å få ned responstida i distrikta og å styrkje bemanninga på lensmannskontora. Det har dessverre vore fleire alvorlege hendingar dei siste åra som viser at dette er nødvendig.

Vidare løyver vi over 40 mill. kr over justisbudsjettet til ei større satsing på kampen mot økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet, 127 mill. kr totalt, og over 8 mill. kr til fleire stillingar i påtalemakta.

Politiet er det viktig å satse på, men det er også vesentleg med balanse i straffesakskjeda, at domstolane har kapasitet til å ta unna dei sakene som kjem, og at det er nok soningsplassar til dei som blir domfelte.

Det er sagt at inga regjering er så god som ho sjølv seier ho er, eller så dårleg som opposisjonen seier ho er. Dette skal vi ta med oss, både når vi sjølv sit i regjering, og når vi sit i opposisjon. Inntil vidare høyrer eg til den siste gruppa, nemleg opposisjonen, sjølv om det forhåpentlegvis ikkje varer særleg lenger enn til 2017.

Eg skal bruke høvet til å vise at eg evnar å sjå at også den sitjande regjeringa gjer noko bra, og eksempel eg vil trekkje fram som positive, er styrkinga av påtalemakta og dei ekstra dommarstillingane, og at dei vidarefører satsinga på politiet.

Det som dessverre ikkje er positivt, er at det m.a. blir kutta i midlar til Kontoret for voldsoffererstatning, at det ikkje ligg inne pengar til å starte prosessen med å få bygd nye fengsel, og at det ikkje ligg inne pengar til å auke salærsatsen for advokatar innan den offentlege rettshjelpsordninga.

Ein auke på 5 kr per time i salærsatsen er nær ved å vere latterleg, men det er ikkje noko lattervekkjande ved det som kan bli konsekvensen av dette. Vi må ha ei ordning for fri rettshjelp som fungerer til det beste for dei som treng ordninga, og rettssikkerheita kan i verste fall stå på spel viss salærsatsen blir for låg. Det Senterpartiet har sett av til salærsatsen, vil innebere ein auke i tråd med lønns- og prisvekst.

Ei anna sak som vi i Senterpartiet er opptekne av, er utstyr til lyd- og bildeopptak i domstolane. Der har vi sett av pengar til forprosjektering, for målet må vere at ein kjem i gang snart og får på plass lyd- og bildeopptaksutstyr i alle norske rettssalar. Dette er eit viktig tiltak for å styrkje rettssikkerheita.

Regjeringa og samarbeidspartia har altså ikkje sett av pengar til nye fengsel. Senterpartiet har vurdert dette som så viktig at vi har sett av 100 mill. kr i prosjekteringsmidlar for raskt å kunne kome i gang med å byggje nye fengsel. Det er fint at regjeringa legg til rette for nokre ekstra soningsplassar i dei eksisterande fengsla neste år, men det er ingen tvil om at vi no må kome i gang med å byggje nytt.

Vidare er det grunn til å peike på at jordskiftedomstolane må setjast i stand til å setje ny jordskiftelov i verk. Her er det ikkje nok med fagre ord; det må pengar til for at det skal vere mogleg. Og vi må leggje til rette for at det skal vere lett å rekruttere dommarar og ingeniørar til jordskifte-

retten. Eg vil vise til budsjettmerknadene våre for meir om dette og om andre ting vi gjer framlegg om å løyve pengar til.

Det er truleg ikkje lenge til Stortinget får lagt føre seg ei sak om ei større politireform frå regjeringa. Vi i Senterpartiet har gjennom arbeidet med justisbudsjettet for 2015 vist at vi er opptekne av nærpolitiet og ein mangfaldig struktur i politietaten. Eg sa i starten at eit av måla våre er at folk skal vere trygge, og at lovbyratarar skal bli oppdaga raskt. Til det treng vi eit velfungerande politi i heile landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hårek Elvenes (H) [09:49:41]: Senterpartiet var som kjent en del av det rød-grønne prosjektet. Da ferdigstilte de prosjektet Halden fengsel, som var besluttet av den foregående regjering – og det var det.

Nå når Senterpartiet er ute av det samme prosjektet, vil Senterpartiet bygge fengsel både her og der – Ålesund, Mosjøen og Agder. Kan representanten Klinge si litt om hvilke behovsanalyser som ligger til grunn for disse valgene, og hvorfor Østlandet ikke er tatt med? For så vidt jeg har registrert, er det faktisk der soningskøen er størst.

Jenny Klinge (Sp) [09:50:17]: Eg takkar for spørsmålet.

Den raud-grøne regjeringa fekk ned soningskøen frå ein enorm soningskø til ein liten. Dessverre voks den igjen, og det er noko som vi slit med i dag.

Halden fengsel var eit stort prosjekt med mange plassar, og det var viktig å få på plass, men det er ingen tvil om at det må meir til. Derfor, nettopp fordi vi såg behovet for fleire plassar, vart det lagt fram ein kapasitetsplan innanfor kriminalomsorga, der ein peiker på kor det bør byggjast nye fengsel, og kor ein kan utvide med nye plassar. Det må no liggje til grunn, sjølvsagt – reknar eg med – også for den planen som regjeringa snart skal leggje fram.

Når det gjeld Agder fengsel og det som har vore peikt på der, er det utvilsamt slik at Agder ligg langt framme for å få eit nytt fengsel.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [09:51:24]: Senterpartiet har også vært med på det løftet som har vært på barnehusene, og det er bra. Samtidig har det vært en diskusjon om flere barnehus, og jeg ser at Senterpartiet er opptatt av at det skal vurderes å bygge flere barnehus enn de ti vi har i dag. Nå har jeg vært i kontakt med flere av barnehusene, Barneombudet, UNICEF og andre som er opptatt av barnehusene, som mener at det er viktig eventuelt å bygge ut noen avhørsrom, der en kan gjennomføre avhør, og at det viktigste nå er å bygge opp kapasitet og kompetanse på de eksisterende barnehusene. Hvorfor er Senterpartiet uenig i den vurderingen, og hva er det som gjør at en allikevel ønsker å bygge flere barnehus nå? Det hadde vært interessant å høre om representanten kunne utdype det litt.

Jenny Klinge (Sp) [09:52:10]: Takk for spørsmålet.

Det er viktig for meg å presisere at Senterpartiet ikkje meiner at vi skal auke talet på barnehus mykje. Det vil det

ikkje vere snakk om. Det er slik at det her er spesialkompetanse. Det er ein frykteleg viktig jobb som blir gjort, og det er viktig at den blir gjort best mogleg av folk som kan det ein held på med. Då er det ikkje nødvendigvis slik at det er fornuftig å ha det i alle fylke, men det kan vere aktuelt å byggje ut eitt eller to eller nokre fleire. Det vi har peikt på i merknadene til budsjettet no, er at vi ønskjer å få vurdert om det kan vere aktuelt.

Margunn Ebbesen (H) [09:52:53]: Norge hadde en politireform i 2000, hvor 54 politidistrikter ble til 27 distrikter. I tiden som har gått siden det, er det klart at Politireform 2000 ikke ble gjennomført på en måte som skapte de ønskede resultatene og effektivitetspotensialet som Stortinget var forespeilet.

Nå har vi både Gjærv-kommisjonens rapport og Politianalysen som forteller om utfordringer i politi og beredskapen. I Politianalysen er det bl.a. noen grunnleggende problemområder som i sum bidrar til at politiet ikke ivaretar sine kjerneoppgaver så godt som ressursinnsatsen skulle tilsi. Politianalysen konkluderer med færre distrikter. Hvordan mener Senterpartiet den faglige kvaliteten som politiet selv mener kan bedres med færre distrikter, kan ivaretas hvis en ikke skal se på distriktsstrukturen?

Jenny Klinge (Sp) [09:53:52]: Senterpartiet har vore heilt klar på at vi ikkje er imot at det blir gjort endringar. Det vi har sagt særleg, er at vi villige til å sjå på politidistriktsstrukturen, og har sjølve antyda ein fylkesmodell, i praksis 18 politidistrikt, sånn ca., i og med at Agder allereie er samanslått.

Det vi har vore aller mest opptekne av, er å behalde eit sterkt nærpoliti i heile landet, eit politi som er der folk er, som kjenner folk, og som folk kjenner. Då er det ikkje nødvendigvis noko problem å kutte i talet på politidistrikt, men det er eit problem dersom kutta blir for store. Vi ønskjer ikkje noka massiv samanslåing, og det er viktig å finne ei balansert reform som tek politiet inn i framtida.

Presidenten: Vil representanten Klinge ta opp Senterpartiets forslag?

Jenny Klinge (Sp) [09:54:43]: Ja.

Presidenten: Da har representanten Jenny Klinge tatt opp Senterpartiets forslag.

Replikkordskiftet er omme.

Iselin Nybø (V) [09:55:02]: Det justisbudsjettet som ble lagt fram av regjeringen, bar preg av at det var et satsingsområde for den sittende regjering. I Venstres alternative budsjett har vi likevel sett et behov for å styrke dette området på noen punkter, og noe av dette fikk vi også gjennomslag for i forliket med regjeringen.

For det første har det vært viktig for Venstre at vi fortsatt skal ha ulike tiltak rettet mot fattige EØS-borgere som kommer til Norge for å prøve å skaffe seg et bedre liv for seg selv og for familien sin. Nå som regjeringen har dannet flertall sammen med Senterpartiet om muligheten for lo-

kale tiggeforbud, og har varslet at det vil komme et nasjonalt tiggeforbud før neste sommer, er dette tilbudet ekstra viktig. Som et av de aller rikeste landene i Europa må også vi bidra når vi møter fattigdom ansikt til ansikt, og jeg er derfor glad for at det kommer på plass 10 mill. kr til tiltak rettet mot denne gruppen i forliket med regjeringen.

Videre er vi godt fornøyd med at det nå er satt av 3,5 mill. kr til KVV om nytt tinghus i Stavanger. Dagens tinghus gir på ingen måte tilfredsstillende arbeidsforhold for de dommerne og advokatene som tilbringer dagene sine der, men dette handler også om sikkerhet, og det handler om kapasitet. Ved flere anledninger har Stavanger tingrett måttet leie andre lokaler fordi rettssakene er så store at det ikke er plass i de ordinære rettssalene i tinghuset. Det er faktisk også et viktig byutviklingsgrep for Stavanger kommune med et nytt tinghus på Nytorget, og sånn sett er det en bonus at de nå kan starte opp planlegging.

Vi er også glad for at det i forliket er kommet på plass 25 mill. kr til å styrke kapasiteten ved barnehusene, og at arbeidet mot menneskehandel kan styrkes.

Men jeg vil også nevne noen av de sakene Venstre hadde i sitt alternative statsbudsjett, men som vi dessverre ikke fikk gjennomslag for i forliket. Det er sikkert ikke bare jeg som har fått brev med femmere i posten fordi advokatene er misfornøyd med økningen i salærsatsen, og jeg må si at jeg har forståelse for at det – som enkelte peker på – kan være en fare for rettssikkerheten når disse viktige sakene settes vekk til de mest uerfarne advokatfullmektigene, eller vi ser at advokater ikke lenger vil ta slike viktige saker.

Jeg må også si at jeg har forståelse for de advokatene som påpeker at de advokatene de møter på den andre siden av bordet – og som også ofte er betalt av det offentlige – har en timesats på flere tusen kroner. Så i Venstres alternative budsjett la vi inn en økning i timesatsen på 20 kr.

Jeg vil også trekke fram et pilotprosjekt som vi kunne tenke oss å gjennomføre. Vi hadde satt av 10 mill. kr til å få prøvd ut alternative glattceller ved noen politidistrikter. Vi har tidligere i år diskutert statens bruk av glattceller, og vi kjenner alle til den dommen fra tingretten her i Oslo, som var ganske klar i sin tale, om at dagens praksis er ulovlig. Under behandlingen av Venstres Dokument 8-forslag om glattceller uttrykte vel samtlige partier at dette var noe de anså som viktig, og at man iallfall i større grad ønsket å innrede glattcellene så det kunne være noe stimuli for hjernen tilgjengelig – som f.eks. en radio, en tv eller lignende.

Vi vet også at mange settes i politiarresten fordi dette er det eneste stedet vi kan ha dem mens de sover ut rusen sin. Men det kunne like godt ha vært et tilbud på legevakten som i politiarresten. Foreløpig har vi dessverre ikke sett at regjeringen har fulgt dette opp med entusiasme, og om vi skulle tillate oss et nyttårsønske fra denne talerstolen, måtte det vel være akkurat det – at statsråden tar tak i de daglige menneskerettighetsbruddene som staten begår, som følge av vår bruk av glattceller.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [09:59:32]: Tidlegare justisminister frå Venstre Odd Einar Dørum var til liks med tidlegare justisminister Knut Storberget frå Arbeidarpartiet respektert og kjend for å ha eit breitt engasjement for arbeidet mot vold i nære relasjonar. No har me ein statsråd som har hausta mykje kritikk for å vere usynleg på feltet – kritikk både frå oss, frå media og frå interesseorganisasjonar.

Mitt spørsmål er: Korleis kan Venstre vere komfortable med å støtte denne usynlegheita i arbeidet mot vold i nære relasjonar?

Iselin Nybø (V) [10:00:11]: Først vil jeg takke for fine ord. Vår tidligere justisminister Odd Einar Dørum hadde – og har fortsatt – et sterkt engasjement for dem som faller utenfor, de som er svake i vårt samfunn. Dette er et engasjement som ikke bare han har, men som hele Venstre har. Det er vel det som også gjennomsyrrer våre satsinger på justisfeltet, at vi ønsker å ta tak i dem som faller utenfor, enten det er dem som blir sittende på glattcelle altfor lenge, eller det er å styrke organisasjoner som jobber mot kriminalomsorgen, som For Fangers Pårørende.

Jeg tror et av våre viktigste ærender i samarbeidet med regjeringen er å løfte disse gruppene. Det er en jobb vi gjør i dag, og som vi skal fortsette med, med økende styrke, gjennom perioden.

Jenny Klinge (Sp) [10:01:13]: Eg har berre eit kort spørsmål. Det gjeld etablering av fengselsplassar, som drar ut i tid. No har regjeringa foreslått å leige fengselsplassar i utlandet. Eg har lyst til å få vite kva representanten frå Venstre eventuelt har av innvendingar mot ei slik ordning.

Iselin Nybø (V) [10:01:36]: Vi har store utfordringer med fengselskapasiteten i Norge i dag. En av de tingene som jeg tok opp i mitt innlegg, er at vi har en stor mengde oversittere på glattcelle, noe som faktisk er et menneskerettighetsbrudd. Grunnen til at de sitter der, er at det er manglende fengselskapasitet. Derfor er vi opptatt av å øke den kapasiteten. Derfor er vi også innstilt på at det må bygges fengsel i Norge.

Regjeringen har varslet at den skal legge til rette for fengselsplasser i utlandet. Jeg mener det er mange innvendinger mot det. Det handler om fangers mulighet til å komme tilbake igjen til det norske samfunnet, det handler om fangers mulighet til å få besøk av sine pårørende, det handler om den oppfølgingen de får i fengselet. Men jeg synes vi må sette ting opp mot hverandre, og menneskerettighetsbrudd er det som for oss troner øverst av det vi skal gjøre noe med. Så får vi se om regjeringen klarer å finne tilfredsstillende løsninger for dem som eventuelt skal sone i utlandet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:03:01]: Justispolitikken skal førebyggje og kjempe mot kriminalitet, tryggje den nasjonale sikkerheita vår og ei rekkje andre viktige oppgåver, og derfor er det òg heldigvis mange ting i justispolitikken det er brei einigheit om. Det var mange viktige og

positive ting i budsjettforslaget til regjeringa og det same i avtalen som no er gjort. Eg vil ikkje minst trekkje fram den systematiske satsinga på politiet mot 2020, som det heldigvis er ei veldig brei einigheit om i Stortinget, og som eg trur vil verte følgt opp.

Men for nokon er justispolitikken absolutt avgjerande for heile deira fridom, deira moglegheit til å leve eit godt liv resten av livet, og dei kan vere heilt utan evne til å forsvare seg mot dei overgrepa og den kriminaliteten som vert gjort mot dei – og det er barn. Viss eg skal peike på éi justispolitisk oppgåve som står over alle andre i åra som kjem, så er det å vareta rettssikkerheita til barn og hindre og førebyggje overgrep og kriminalitet mot barn, som vi dessverre veit er altfor utbredt i vårt land. Dette er òg den viktigaste prioriteringa i SVs justispolitikk i vårt alternative budsjett, fordi altfor mange barn opplever fysisk og psykisk vald, og vi har i haust hatt fleire alvorlege drapssaker og saker med grov vald og overgrep.

Det er derfor vi legg opp til for det første å styrkje barnehusa, som etter kvart har utvikla seg til å verte eit veldig viktig nav i arbeidet mot vald og overgrep mot barn. For det andre legg vi opp til ei kompetanseheving i politiet, ikkje minst når det gjeld etterforsking av vald mot barn. Vi må gjennomgå rutinane for den typen saker i politiet, og ventetida for avhøyr må ned viss vi skal klare å handtere desse sakene betre.

Det er viktig å understreke at desse og andre tiltak – òg på andre felt i samfunnet, for god justispolitikk overfor barn føregår jo egentleg aller mest på andre felt enn på justisfeltet – er ein del av ei systematisk satsing for betre å vareta barns moglegheiter.

Så er det altså slik at rundt 10 pst. av norske kvinner har vore utsette for valdtekt, og vi veit – som fleire talarar har vore inne på – at vald i nære relasjonar er eit enormt samfunnsproblem. Derfor har vi òg i vårt budsjett satsa tungt på å styrkje sdelegheitsavdelingane i distrikta, både kapasiteten og kompetansen, styrkje Politiets sentrale eining mot seksualisert vald og auke støtta til Nasjonalt kunnskapssenter om vald og traumatisk stress.

Så vil eg trekkje fram nokre andre felt: Eg syntest representanten Nybø heldt eit godt innlegg om rettssikkerheit, og behovet for å styrkje rettshjelpa har vi prioritert i vårt alternative budsjett ved å auke tilskota til lågterskel rettshjelpstiltak, og delvis ved å reversere regjeringas kutt på Kontoret for valdsoffererstatning – for å nemne nokre saker. Eg trur òg at forslaget om å ta tak i salæra til advokatar er riktig no, og at det er ei stor utfordring at dette ikkje i større grad vert følgt opp framover.

Det er dessutan viktig å førebyggje ekstremisme og jobbe systematisk med det. Der har regjeringa på viktige felt gjort ein god innsats og lagt fram ein handlingsplan, men det er eitt felt der som uroar meg litt, og det gjeld forskning på ekstremisme. På forsvars- og justisfeltet synest ikkje dette å vere høgt nok prioritert; det er betydelege kutt på forsvarsbudsjettet i dei strategiske forskingsmidlane. SV har òg lagt inn ei ekstrasatsing på exit-tiltak for å førebyggje ekstremisme og for forskning på dette. Vi trur det er av avgjerande betydning at vi forstår og har meir systematisk kunnskap om dei ulike miljøa som finst av ekstremis-

me – årsakene til det og korleis dei veks fram i Noreg – for å kunne setje i verk enda betre tiltak framover.

La meg òg kort nemne, i anledning den debatten som vi har hatt dei siste dagane, at vi òg har sett av ekstra midlar til å greie ut moglegheita for eit dyrepoliti, altså ei eiga avdeling innanfor politiet. Eg trur tida er komen for å vurdere om dei sakene vert godt nok vareteke i dagens system, eller om vi faktisk bør ha ei eiga eining, slik ei rekkje aktørar har teke til orde for.

Til slutt: Det er godt at viktige felt i justispolitikken er prega av brei einigheit i budsjettet, men eg trur at dei store sakene som kjem til å prege den justispolitiske debatten, er meir verdispørsmål – ikkje minst vert politireforma om korleis vi organiserer etaten kanskje ei av dei viktigaste sakene neste år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Peter Christian Frølich (H) [10:08:22]: SV har vært oppsiktsvekkende fraværende fra de store politireformdebattene som har gått det siste året. Jeg forstår at det er vanskelig å følge dag-til-dag-debatten som preger justissektoren når man ikke sitter i komiteen, men det har jo vært rikelig mulighet til å delta i den kanskje viktigste saken i denne perioden.

Det kanskje sterkeste inntrykket jeg sitter igjen med, etter å ha lest meg opp på hva SV egentlig mener, er at de mener at reformarbeidet går for tregt. Men det er ikke et modig justispolitisk standpunkt. Det er å sitte i opposisjon og ha urealistiske forventninger. Så hva mener SV om innholdet i politianalysen? Og helt konkret: Hva vil SV med politireformen?

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:09:16]: Det vanlegaste synet til regjeringa når ein ventar på ei reform, er at ein irriterer seg over at opposisjonen synsar veldig mykje før ho er lagt fram. Så eg vil seie at det er ein overraskande inngang at dei vil ha fleire meiningar før forslaget kjem på bordet.

La meg ta ein superkort versjon her: Vi er opptekne av at politireforma ikkje berre skal vere struktur, men ha innhaldselement. Det å styrkje etterforsking vil vere avgjerande for at vi vil støtte ei reform – at det ligg ei faktisk satsing på korleis etterforsking skal verte betre. At leing og kultur og korleis vi jobbar med det, står i sentrum for ei ny politireform, er avgjerande for oss. Når det gjeld struktur, ser vi behov for å gjere endringar på våre tenestestader og distrikt. Men vi kjem til å leggje avgjerande vekt på at nærpolitiet, som vi er kjente med som idé, skal kunne vidareførast, slik at det er mange tenestestader der politiet kan nå ut til folk.

Så vil eg seie at vi kjem til å vente på forslaget og vere opne for å gå i dialog med andre parti i Stortinget om det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Anders Anundsen [10:10:34]: La meg først få lov til å takke for en ryddig og god debatt så langt. Regjeringen har lagt sterk vekt på å tenke helhet. Vi har derfor i Justis- og beredskapsdepartementet innført tre kjede-

perspektiv: et for straffesakskjeden, et for asylkjeden og et for beredskaps- og samfunnssikkerhetskjeden. For straffesakskjeden har det vært viktig å se sammenhengen også når vi har lagt frem dette budsjettet.

Jeg registrerte at komiteens leder, representanten Tajik, sa at det var et greit, retningsløst budsjett, mens vi fra talerstolen har hørt andre som har karakterisert det som tidenes budsjett, at det skaper hallelujastemming, osv. Forskjellen er vel kanskje at det representanten Tajik karakteriserer som greit og retningsløst, er nettopp denne helhetlige satsingen – det gir et løft over hele straffesakskjedens område når vi nå øker med netto 350 flere politifolk og styrker påtalesiden ganske dramatisk, med ca. 50 nye påtalejurister og 12 nye statsadvokatembeter. Vi styrker også lønnsgrunnlaget for statsadvokatembetene, slik at de blir enda bedre i stand til å rekruttere og beholde kompetanse. Det er veldig sterk konkurranse i markedet for å sikre seg den statsadvokatkompetansen. Nå har vi gjort de grepene som påtalemyndigheten har ventet på i mange år.

I 2014 opphevet regjeringen ansettelsesstoppen i domstolene. Vi øker nå domstolenes kapasitet ytterligere med 10 mill. kr, og vi satser på kriminalomsorg. Riktignok er det noen som kritiserer at det «bare» er 41 nye plasser i 2015. Men det er ikke bare det. I tillegg er det en satsing på 50 mill. kr i ekstraordinære vedlikeholdskostnader for å sikre at vi skulle slippe nedstenging av fengsler. Vi har fått med oss – også i media den siste tiden – hvor dramatisk dårlig vedlikeholdt en del norske fengsler er. Da er det viktig som regjeringen gjør, å satse på det også. I tillegg har vi i dette budsjettopplegget lagt opp til at vi kan komme til enighet med Nederland om leie av fengselsplasser der. Det vil gi et viktig løft.

Så har jeg også lyst til å si at i kriminalomsorgsmeldingen som kommer før jul, vil det selvfølgelig også bli lagt frem et forslag til en strategi om hvordan en skal bygge nye fengsler. Men vi har rigget dette landet med et kvalitets-sikringssystem som gjør at man ikke kan bygge et fengsel fra et år til et annet, man må gjennomføre den kvalitetssikringen i denne regjeringen, som i forrige regjering. Det er jo det som har vært litt av kritikken tidligere, at vi har kommet for kort til at vi skulle kunne sette skuffen i jorden på flere fengselsprosjekt. Samlet er dette et viktig og stort løft for straffesakskjeden.

I tillegg er det satt av 150 mill. kr til gjennomføring av politireformen. Det er viktig at vi allerede i 2015 igangsetter det arbeidet som vi vet vil komme. Vi har fortsatt satsingen på IKT med 200 mill. kr. Det er veldig viktig at en ser for seg hvor store utfordringer IKT-siden i politiet faktisk har, hva det utgjør også på tjenestesiden. Det er helt avgjørende at vi fortsetter det IKT-løftet. Det er enormt store utfordringer også der.

Så har jeg lyst til å si noen ord om vold i nære relasjoner. Jeg blir oppriktig lei meg når Arbeiderpartiet forsøker å skape et inntrykk av at jeg ikke er engasjert i dette. For det første så er det helt feil. For det andre viser vi altså praktiske resultater nå ved at vi har gjort en gedigen satsing for å få ned avhørstiden for barneavhør. Den var i vår på 54 dager. I oktober nærmet det seg 40, og i november nærmet det seg 30. Vi leverer altså praktiske resultater på

et ekstremt viktig område, og det er forhåpentligvis viktigere enn noen spaltemillimeter. Men jeg føler det nesten som om det er et sånt triks som var vanlig i skolegården tidligere: Hvis man ikke klarer å ta ballen, så ta mannen. Jeg synes det er synd, for det er et samlet storting som er engasjert i denne problemstillingen. Vi har hatt flere debatter i dette stortinget, hvor det er en tverrpolitisk, sterk enighet om hvordan vi skal satse i kampen mot vold i nære relasjoner, særlig når barn er involvert.

Så har jeg lyst til å si at komitélederen startet med å si noe sånt som at – litt kort oppsummert fra min side, lett gjengitt – alt som er bra i dette budsjettet, er en videreføring fra den forrige regjeringens arbeid. Alt nytt er for dårlig. Det er krevende å forholde seg til akkurat det, for det er rett og slett ikke riktig.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hadia Tajik (A) [10:15:35]: I justisbudsjettet ligg det ein reduksjon på nesten 1 mrd. kr, dersom ein ser på effektiviseringa, som skal tilsvare 0,6 pst., men òg ser på endringane i momsregimet, som tilsvare omtrent 850 mill. kr. Me har spurt Finansdepartementet korleis endringane i momsregimet slår ut for ulike kapittel og postar, og fått til svar at det veit ein vel eigentleg ikkje – det kan ein ikkje gjera greie for – noko som betyr at på enkelte område, kan det hende at det treffer riktig, med tanke på kva som er situasjonen og behovet, og andre stader treffer det ikkje like riktig.

Det eg er ute etter, er: Kan justisministeren garantera at dei kutta som han har lagt opp til, ikkje vil gå ut over kvaliteten eller innhaldet i det arbeidet som er gjort i politiet eller i kriminalomsorga?

Statsråd Anders Anundsen [10:16:33]: Den formen for garantier er det vanskelig å gi fra Stortingets talerstol – også fra andre steder, for den saks skyld – men det jeg kan garantere, er at vi skal ha stor oppmerksomhet rundt dette for å se at innretningen ikke får utilsiktede konsekvenser.

Hadia Tajik (A) [10:16:53]: Eg takkar for det svaret, men me kjem til å følgje det nøye frå Stortinget si side. Det er endringar som justisministeren har lagt opp til som ikkje må slå dårleg ut på innhald og kvalitet.

Det neste spørsmålet mitt knyter seg til eit oppslag i Dagbladet i går om at talet på tilsette i Politidirektoratet med over 1 mill. kr i årsløn er vorte meir enn dubla frå starten av 2013 til i dag. Ådne Cappelen i SSB seier at lønsutviklinga for kretsen rundt politidirektøren er høg òg samanlikna med andre. Spørsmålet mitt er om Anundsen forstår at denne lønsfesten kan eta opp veksten i politibudsjetta, og at det då kan ramma det arbeidet som vanlege polititene stemenn og -kvinner gjer. Kva vil han gjera for å unngå at det får den konsekvensen?

Statsråd Anders Anundsen [10:17:45]: Statens lønnspolitikk har følgende utgangspunkt: Det skal være konkurransedyktig lønn, men den skal ikke være lønns-

ledende. Det oppslaget i Dagbladet synes jeg det er vanskelig for en statsråd å kommentere. Jeg tror representanten Tajik tidligere har vært opptatt av at det skal rekrutteres gode ledere i Politidirektoratet. Nå tror jeg det er bortimot 60 pst. av lederne i Politidirektoratet som er byttet ut, og vi ser at det har hatt noen konsekvenser på lønnsiden.

Helt generelt er jeg opptatt av at det skal være et rimelig, konkurransedyktig, men ikke lønnsledende lønnsnivå i offentlig sektor generelt, og det må gjelde for politiet også.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:18:33]: Jeg vil gi justisministeren honnør for innsatsen for å bekjempe vold mot barn, og spesielt innsatsen for å få ned ventetida ved barnehusene når det gjelder dommeravhør. Dette er jo ikke en sak som er ny. Jeg har selv hatt gjentatte spørsmål i denne sal, diskusjoner, og sett på ventetider som har vært ekstreme i mange, mange år. Og på tross av en stor økning i saker, som dessverre må omtales som gledelig fordi det er mye mørketall, er ventetida på vei ned. Jeg synes det er vanskelig å si meg fornøyd før vi er under den lovpålagte fristen når det gjelder seksuelle overgrep, på 14 dager, men det bør også være under det i saker med vold.

Stortinget har fattet noen vedtak når det gjelder dommeravhør, og vi har et ønske om å få fortløpende flere tiltak. Blant annet etterlyser barnehusene å få på plass forskriften, slik at en får like regler, bl.a. når det gjelder medisinske undersøkelser osv. Kan justisministeren si noe om når den forskriften kommer?

Statsråd Anders Anundsen [10:19:40]: Dette er en av de veldig viktige og høyt prioriterte sakene vi jobber med i departementet. Vi har jobbet med det over tid, rett og slett fordi Sæverud-utvalgets innstilling, som var grunnlaget for forskriftsarbeidet, fikk en del medfart under høringsrunden, og vi har nok tenkt at det er avgjørende at vi nå skaper en løsning som holder over tid, som er effektiv og god, som ivaretar barnas rettssikkerhet på en bedre måte enn i dag, og som også sikrer at en har de ressursene som skal til for å holde fristene.

Det er alltid farlig å komme med datoer, men dette er svært høyt prioritert. Det er fristende å komme med en dato likevel, men det er slike ting som kan slå hardt tilbake. Men det er høyt prioritert, og det kommer om ikke så altfor lenge.

Jenny Klinge (Sp) [10:20:39]: Det eg skal spørje om, er lyd- og bildeutstyr i domstolane. Det er ingen tvil om at rettssikkerheita vil bli styrkt den dagen ein får høve til å ta opp lyd og bilde i alle norske rettssalar. Det er noko vi i Senterpartiet er så opptekne av at vi har sett av pengar til å begynne arbeidet i budsjettet for neste år. Vi har også tidlegare vore tydelege på at vi meiner det skal vere mogleg å bruke opptak i andre instans, altså i ankebehandling, der det er saker med offer og vitne som har opplevd noko så fælt at dei bør sleppe å gi forklaringa si på ny.

Eg har lyst til å vite korleis justisministeren prioriterer arbeidet med å få på plass lyd- og bildeutstyr. Når legg regjeringa opp til at dette er på plass?

Statsråd Anders Anundsen [10:21:34]: Det er prioritert høyt, og regjeringen deler engasjementet til representanten Klinge i så henseende. Det er noen økonomiske utfordringer ved dette, og det foreligger en utredning fra Domstoladministrasjonen med en kostnadsanalyse som viser en enorm kostnad for å implementere dette. Den er nå noen år gammel, og etter dialog med DA vil de nå, så vidt jeg har skjönt, jobbe med en oppdatering av hva dette vil medføre av kostnader. Den type teknologi er jo i dag langt rimeligere enn det den var på utredningstidspunktet. I tillegg er de nødt til å gjøre en del endringer i straffeprosessloven hvis dette skal få den funksjonen som Klinge er ute etter. Derfor er dette også en del av oppdraget til det offentlig oppnevnte straffeprosesslovutvalget, som skal se på hvordan lyd- og bildeopptak kan bidra til å effektivisere og forbedre rettssikkerheten i rettslig behandling.

Iselin Nybø (V) [10:22:32]: Stortinget har vært helt tydelig på at ingen skal sitte på glattcelle i mer enn 48 timer. De siste tallene jeg har fått tak i, er fra sentralarresten i Oslo i oktober i år. De viser at 78 personer har sittet mer enn en dag lenger enn fristen, 18 har sittet mer enn to dager lenger enn fristen, 13 har sittet tre dager lenger enn fristen, og fire har sittet fire dager lenger enn fristen. Dette er menneskerettighetsbrudd, som skjer på justisministerens vakt. Hva har justisministeren tenkt å gjøre for at denne praksisen blir i tråd med det som Stortinget har bestemt?

Vi har hatt et Dokument 8-forslag til behandling der det var helt tydelig at også statsrådets parti ønsket at man skal utstyre cellene på en annen måte, som gjør at det er lettere å sitte der, og at man får stimuli til hjernen. Hva vil justisministeren gjøre med neste års budsjett for å få dette til?

Statsråd Anders Anundsen [10:23:37]: Jeg deler engasjementet til representanten Nybø på dette punktet. Menneskerettighetsbrudd skal ikke skje. Derfor har Riksadvokaten sendt ut nye retningslinjer for bruk av den typen fengelsplasser. Det er ikke lenge siden det skjedde. Jeg forventer at de nye retningslinjene blir fulgt opp av de enkelte politidistrikter, og at det i seg selv vil bidra til å redusere menneskerettighetsbruddene. Så er det viktig – etter noen tid med disse nye retningslinjene – å gå igjennom dette for å se på om en har fått de resultatene som en kan forvente. Hvis de resultatene ikke foreligger, er vi nødt til å gjennomføre tiltak.

Jeg har lyst til – til det siste spørsmålet – bare å si at i enkelte politidistrikter er det allerede gjennomført noen forsøk på å skape et cellemiljø som ivaretar den interessen som representanten Nybø er ute etter, nemlig at belastningen ved å sitte på glattcelle ikke skal være så stor som det den er i dag. Blant annet er det lysstyring, det er klokke – slike enkle ting – i nye celler. Dette er et arbeid som vi vil følge nøye med på.

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:24:52]: Mot slutten av neste veke er det fire veker sidan det vart innført ei generell mellombels væpning av politiet i Noreg. Eg har forstått det slik at det vil kome ei ny sikkerheitsvurdering før det, og at

det derfor sikkert uansett vil vere ei vurdering om den skal fortsetje eller ikkje heilt opp mot tidspunktet. Justisministeren og departementet har likevel hatt ganske god tid på å tenkje på korleis dei vil presentere dette, korleis dei vil sørgje for ein open debatt rundt det, og korleis dei vil involvere Stortinget i ei så viktig avgjerd på ein god måte. Så på kva måte vil justisministeren involvere Stortinget i det, og på kva måte vil han sørgje for at det vert mogleg å debattere det offentleg? Vil han f.eks. ta initiativ til å leggje fram i salen dei vurderingane og det vedtaket han då legg opp til?

Statsråd Anders Anundsen [10:25:47]: Det kan godt være tilfellet at det kan bli aktuelt etter hvert. Det vi ikke vet ennå, er hvor lenge dette vil vare, og det er veldig viktig for meg å sikre at vi ikke kommer i en situasjon hvor vi har det som enkelte har ment er en slags snikinnføring av alminnelig bevæpning, for det er ikke hensikten med dette. Derfor har vi også stilt krav til avgrenset tidsperiode når det gjelder det forslaget som kom fra POD. Vi kommer til å se nøye på andre risikoreduserende tiltak som vil kunne krysse linjene med hensyn til når det er behov for bevæpning osv., men her vil vi også legge sterk vekt på den faglige vurderingen fra Politidirektoratet. Så håper jeg at vi nå etter hvert kommer i en situasjon hvor trusselnivået kanskje går ned, men i hvert fall at vi har andre risikoreduserende tiltak som kan gjøre at vi kan ta den store diskusjonen om hvordan bevæpningsforholdene i norsk politi skal være i fremtiden, på et annet plan, selvfølgelig med Stortinget.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Kari Henriksen (A) [10:27:17]: Regjeringspartiene er overstrømmende begeistret for regjeringens første budsjett – og det er selvfølgelig forståelig – til tross for at hovedlinjene fra forrige regjering ligger fast.

Regjeringspartiene kan glede seg over mer – de kan glede seg over mer penger enn noen gang, og noen annen regjering. De pengene brukes på skattekutt til de rikeste. Disse befinner seg sjelden i kriminalomsorgen, verken blant ansatte, innsatte, ofre eller pårørende.

Arbeiderpartiets visjoner er at justissektoren skal understøtte et større samfunnsprosjekt – store penger på store oppgaver, små forskjeller, økt tilhørighet og en justispolitikk som ivaretar innbyggernes behov for trygghet.

Grunnlaget for et trygt samfunn ligger i forebygging – trygg oppvekst, gode og nok lærere og helsesøstre. Det ligger i god rehabilitering av innsatte, godt innhold i fengsel og friomsorg, og en barmhjertig og solidarisk tilnærming til personer som begår kriminalitet – uten at de fritas fra å stå til ansvar for sine handlinger og gjøre opp for seg på rettfærdig vis. Straff skal gjenreise urett overfor ofre og samfunn på en rettfærdig måte.

I 422 dager har justisministeren vært klar, men uklar. Hva skjer med utenlandske innsatte, nok lukkede fengselsplasser og fengselsplasser i utlandet? Lite vet vi: Sverige

– nei, Nederland – vet ikke, dublering – verken nytt, godt eller stort.

I 422 dager har vi lurt på om det er noe nytt om innhold, tilbakeføring og forebygging. I 422 dager har vi ventet på regjeringens mål og visjoner i kriminalomsorgen. Det kommer nok i neste uke.

Vi venter. Over 250 mill. kr per år gikk i gjennomsnitt til kriminalomsorgen under Stoltenberg II-regjeringen. Justisminister Anundsen la inn ca. 90 mill. kr i denne regjeringens første budsjett, og justisminister Anundsen har i snitt i år etablert halvparten så mange plasser som forrige regjering. I juni 2013, under vår regjering, var soningskøen på 1 114. I juni 2014, under ny regjering, sto 100 flere i kø.

Arbeiderpartiet vet at oppgaven med barnekontakter er viktig, og det er behov for flere stillinger. Derfor gjør vi det mulig å ansette over 40 flere.

Kvinner har spesielle utfordringer som innsatte. Jeg registrerer at justisministeren ikke har løftet dette i kriminalomsorgen – kvinner er bare nevnt én gang.

Arbeiderpartiet tar på alvor de utfordringer kvinnelige innsatte har. Derfor bevilger vi 1,5 mill. kr til psykologer ved Bredtveit fengsel. Derfor har vi øremerket 1,5 mill. kr til kultur- og friluftstiltak for kvinner. Derfor bevilger vi 30 mill. kr til stillinger som også kommer Bredtveit til gode.

Jeg har registrert at det er to forskjellige oppfatninger av dette budsjettet. Fremskrittspartiet i regjering synes det er et helhetlig og retningsløst budsjett, mens Fremskrittspartiet på Stortinget mener at det er tydelige prioriteringer.

Peter Christian Frølich (H) [09:30:40]: Det å overta Justisdepartementet i fjor høst må ha vært en interessant opplevelse. Dette er en sektor som har opplevd en realøkning på 30 pst. over de siste åtte årene, men hvor problemene likevel har hopet seg opp, og det har kommet to veldig nedslående rapporter om tingenes tilstand. Jeg tror noe av problemet har vært at i stedet for å ta noen ordentlige krafttak valgte den forrige regjeringen å smøre midlene tynt utover. Det er for øvrig ett unntak: På et tidspunkt økte bevilgningene til politiet ganske kraftig. Det var nok ikke trigget av en politisk vilje først og fremst, det var trigget av nye arbeidstidsbestemmelser. Det er arbeidstidsbestemmelser som gjør at vi, ifølge Dagbladet, trenger 19 politiårsverk for å bemanne en politipatrulje på to personer. Det har trolig gitt oss det dyreste politiet i verden uten at de store effektene av det har vist seg. Så resultatet av å smøre budsjettmidlene tynt utover har vært at vi ikke bare har fått én flaskehals, men mange flaskehalser i straffesakskjeden.

Denne regjeringen har altså stått overfor helt formidable utfordringer med å få fart på straffesakskjeden og få fjernet proppene i systemet. Men med dette budsjettet har arbeidet startet. Krafttaket for å styrke politiet har representanten Werp allerede snakket godt om.

Men årets budsjett har også ryddet opp i en annen og langvarig arvesynd hva gjelder påtalemyndigheten. Politijuristenes leder har uttalt at dette er «tidenes løft for påtalemyndigheten». Det er en høyst nødvendig satsing for å

få fortgang i etterforskningen og saksbehandlingen i politiet. I politijuristkretsene er gleden rett og slett stor over at landet har fått en ny politisk kurs som faktisk våger å prioritere noen felt innenfor justissektoren framfor andre.

Så kan vi gå videre til domstolene, hvor det også må tas et skippertak i denne stortingsperioden. År etter år etter år med stagnasjon i f.eks. antall dommere har gjort at etterslepet der er stort. Vi har allerede tyvstartet med å ansette flere dommere og saksbehandlere.

Når det gjelder det representanten Kari Henriksen sa om at de venter og venter på meldingen som kommer neste uke, er det verdt å minne om at det snart er ti år siden at representanten Henriksens parti kunne gjort noe med den ventetiden. Nå gjør denne regjeringen det, og det ser jeg fram til.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [10:33:54]: Til dem som har store bekymringer i dag, skal jeg komme med en avklaring og en saksopplysning. Det er en reell sannsynlighet for at det vil bli gjort en revidering av dette budsjettet i mai/juni neste år. Så de bekymringene kan muligens settes i bero inntil da. Jeg ser heller ikke bort ifra at det også vil bli foretatt en saldering neste høst, så de store bekymringene som kommer til uttrykk i dag, kan man sannsynligvis komme tilbake til hvis det mot formodning skulle bli behov for det.

Politikk handler om prioritering. Når jeg hører Arbeiderpartiet stå her og prate om barnehus, vil jeg si at jeg er 100 pst. enig i påpekningene de har, men det som skuffer meg aller mest, er hva de prioriteringene skal gå på bekostning av. Hvor i den frie rammen som politiet har i dag, er det rom for å fjerne 100 mill. kr og prioritere noe annet? For prioriteringen ligger på plass når det gjelder plussiden – den er grei – men på hvilken måte dette skal få utslag for dem som er avhengige av polititjenester, unngår man behendig.

Jeg tilhører dem som er stolte av den norske rettstaten og rettsprinsippene vi har her. Vi har i utgangspunktet et veldig godt fundament. Det vil være diskusjoner om nyanser, slik det er nå, men sånn vil det bestandig være, for politikk handler om prioritering.

Når jeg har hatt gleden av å besøke bl.a. Ila fengsel, har jeg besøkt de svakeste av de svake. Sett i lys av snakket her i dag om solidaritet lurer jeg på: Hvor er satsingen til Arbeiderpartiet? Etter åtte år i regjering er altså forholdene for de svakeste av de svake i norske fengsler fortsatt like dårlige som de var da Arbeiderpartiet tiltrådte etter Bondevik II-regjeringen. Er det det man er stolt av i dag, når man står her og roper over seg over egen fortrefelighet? Jeg oppfatter at det den nye regjeringen har gjort, er å ta tak der andre regjeringer har sviktet, ikke minst det justisministeren nå har gjort sammen med helseministeren: å ta grep slik at de innsatte får en bedre hverdag. For Fremskrittspartiet er det viktig å være tøff mot de tøffe, samtidig skal det være kvalitet for de mest sårbare, også innenfor kriminalomsorgen.

Det er et annet element jeg har behov for å si noe om, nemlig frivilligheten: Jeg er utrolig stolt av å få være en del av en nasjonalforsamling i et land som har en sånn fantastisk frivillighet. Der tror jeg mange andre land har noe å lære av oss. Folk stiller opp og tar ansvar, uavhengig av om man bør eller må, men fordi man har en følelse av at det er plikten deres. Det er jeg jammen stolt av.

La meg helt til slutt komme inn på et annet felt som også er viktig: hovedredningssentralene våre. Der er Fremskrittspartiet med på en flertallsmerknad som jeg håper statsråden har lest nøye, for jeg har tenkt å være forholdsvis avmålt og rolig i dag når det gjelder det feltet, men jeg lover statsråden at jeg har tenkt å følge med videre på dette. Hovedredningssentralene våre er en koordinerende faktor, som er helt avgjørende når kriser oppstår, og de fortjener enda mer oppmerksomhet enn de får i dag.

Kjersti Toppe (Sp) [10:37:03]: Kriminalomsorga region vest har slått alarm om tilbodet til sjuke og utagerande fangar i Bergen fengsel. Fleire innsette har alvorleg psykisk sjukdom, og dei tilsette opplever stadig oftare å måtta takla irrasjonell åtferd og ustabile innsette.

Utviklinga har ført til at bruken av sikkerheitsceller har auka sterkt sidan 2012. I 2012 vart sikkerheitsceller brukte 28 gonger i fengselet. I fjor auka omfanget til 49 tilfelle. Bruk av sikkerheitsseng er eit anna tvangstiltak som har auka. Dei siste 24 åra har bruk av sikkerheitsseng knappast vore registrert i Bergen fengsel. Hittil i år er sikkerheitsseng brukt fem gonger.

Det er ikkje berre kriminalomsorga som ropar varsku om denne alvorlege utviklinga. I ein rapport frå Helse- og omsorgsdepartementet i fjor blei auka omfang av psykisk sjukdom blant innsette i norske fengsel godt dokumentert. Det er eit politisk ansvar å sørgja for at innsette med psykiske lidningar får den behandlinga dei har krav på. Eg etterlyser derfor justisminister Anundsen sitt overordna grep for desse innsette. Det er bra med ekstra midlar i budsjettet til auka bemanning ved Ila fengsel, men dette løysar ikkje utfordringane ved andre fengsel i Noreg. Eg merka meg i innstillinga at ein samla komité nettopp har vist til forholda ved Bergen fengsel og den auka bruken av sikkerheitstiltak der, og eg er glad for at ein samla komité påpeiker at regjeringa må arbeida for eit tettare samarbeid mellom psykisk helsevern og fengselsvesenet.

Justisminister Anundsen har i svar på eit skriftleg spørsmål frå meg sagt at regjeringa vil be Kriminalomsorgsdirektoratet om ein rapport om bruk av sikkerheitsseng og andre tvangsmiddel ved Bergen fengsel. Det er eg glad for vert gjort. Ministeren svarer også at han har løpande dialog med helse- og omsorgsministeren om helsetilbodet til dei innsette.

Stortinget treng å verta informert om kva statsrådene Høie og Anundsen konkret vil gjera for å styrkja tilbodet for psykisk sjuke i fengsel. Eg er sterkt bekymra for at vi no gjer innsette med alvorleg psykisk sjukdom ein stor urett. Også andre fengsel enn Ila har behov for auka bemanning til innsette med særlege behov på grunn av den psykiske helsa deira.

Eg er òg bekymra for at effektiviserings- og avbyråkra-

tiseringsreforma til regjeringa vil gå ut over tenestetilbodet for dei med størst behov. Kriminalomsorga skal spara 25 mill. kr neste år. At dette kuttet skal takast ved hjelp av smartare innkjøp, transport og logistikk, slik statssekretær Brein-Carlsen uttalte til Bergens Tidende i november, kan ein håpa på, men meir kutt i bemanning kan fort verta ein realitet.

Forholda for psykisk sjuke i norske fengsel vert ikkje betre med meir vakthald og tvangstiltak. Dette er menneske som treng behandling og tett oppfølging av medisinsk personale. Regjeringa må sikra at helsetenestene til innsette er likeverdige med tenestene til resten av befolkninga, for i dag er dei ikkje det.

Jorodd Asphjell (A) [10:40:18]: Arbeiderpartiet og den rød-grønne regjeringen styrket arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap for at folk skulle kunne oppleve stor grad av trygghet for liv, helse og viktige verdier. Vi var opptatt av at når en krise oppstår, skal den håndteres raskt og effektivt, med tilstrekkelig kompetanse på alle nivå. Vi var opptatt av å få mest mulig ut av samfunnets beredskapsressurser, slik at helheten ble større enn summen av de enkelte delene.

Ett av tiltakene for å styrke beredskapen var å slå sammen administrativt de to sentralene på Sola og i Bodø til én enhet underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Hensikten var å gi klarere styringslinjer fra departementet til Hovedredningssentralen samt å gi Hovedredningssentralen en tydeligere samordningsfunksjon i redningstjenesten. Dette skulle også styrke samvirket mellom det offentlige og de frivillige organisasjonene i redningstjenesten.

Jeg vil oppfordre statsråden til å tilkjennegi hva som er tidsplanen for og oppfølgingen av denne saken videre.

Et sterkt nærpolti med tilstrekkelig kompetanse på alle nivå utgjør grunnberedskapen i samfunnet vårt. Arbeiderpartiet og den rød-grønne regjeringen har i vår, i sommer og i høst reist rundt til alle de 27 politidistriktene. Der har vi opplevd en god dialog og ikke minst også en lengsel etter å få en framdrift når det gjelder den nye politireformen og hvilke rammer politiet skal jobbe innenfor i tiden framover.

Arbeiderpartiet la fram en melding om terrorberedskap som hadde en rekke tiltak som påvirker politiets arbeidshverdag og handlekraft. Nå har dagens regjering og dagens statsråd sittet i 442 dager. Fortsatt venter vi på denne politireformen. Det var snakk om at den skulle komme i vår, i sommer, i høst og til jul. Men under landsmøtet til Politiforbundet sent i høst fikk vi beskjed om at det ville bli en forsinket julegave. Ja, nå er det jul igjen, og jula varer helt til påske. Nei, det er ikke sant, det er ikke sant, for derimellom kommer faste.

Vi får håpe at politi, domstoler og kriminalomsorgen slipper å faste i all tid framover.

Arbeiderpartiet har i påvente av den nye politireformen hatt en god dialog rundt omkring, og vi ønsker å følge nøye med på dette. Vi lurte på om dagens statsbudsjett møter de utfordringene en ny reform har.

Vil vi nå målet om to polititjenestemenn og -kvinner per 1 000 innbyggere, som det er tverrpolitisk enighet om?

Hvilke budsjettmidler gjør at vi kan sikre et godt nærpolti også i framtiden i alle landets kommuner og være i stand til å møte utviklingen?

Hårek Elvenes (H) [10:43:30]: Statsbudsjettet viser til fulle at vi har fått en regjering som er opptatt av folks trygghet og rettssikkerhet.

Det må ikke herske tvil om at politiets oppgave er å bekjempe og oppklare kriminalitet. Dessverre har statsadvokatens inspeksjoner gjennom den rød-grønne perioden vist ujevn kvalitet og ujevn måloppnåelse mellom sammenlignbare politidistrikter. Det er en fare for rettssikkerheten. Regjeringen vil ha et politi, domstoler og kriminalomsorg som er på høyde med kriminalitetsutviklingen. Nettopp derfor styrker Høyre og Fremskrittspartiet hele straffesakskjeden.

Statsbudsjettet er en alvorlig styrking av påtalemyndigheten, med 50 nye politijurister og 18 nye stillinger i den høyere påtalemyndighet. Heller ikke Riksadvokaten klarer å skjule sin glede. «Dette har vi ventet på i årevis», sa han.

Nettopp Riksadvokaten har over tid og i ulike sammenhenger med rette gitt uttrykk for bekymring for etterforsknings situasjonen i politiet. Samlet sett er ikke Riksadvokaten i tvil om at «politiets evne til å etterforske – og derved oppklare og iretteføre – straffbare handlinger [...] er under press». Dette har fått utvikle seg over tid under rød-grønt styre, med Arbeiderpartiets vitende.

Bekymringsmeldingen burde ha vært tatt ad notam for lengst. Derfor styrker regjeringen politiet med 350 nye politifolk og de nevnte 50 nye påtalejurister. I tillegg følger justisministeren nitid opp andre områder innenfor politiet for å styrke etterforskningsmiljøet i politietaten.

Over tid har politiet vært den mest attraktive arbeidsplassen blant jusstudenter, men vi ser at de blir der veldig kort tid. Det som er mer alvorlig, er at den høyere påtalemyndighet har problemer med å rekruttere og beholde gode statsadvokater. Et skarpskodd aktorat er særs viktig for å opprettholde rettssikkerheten i møte med dyktige forsvarsadvokater. Det er nettopp av denne grunn at regjeringen styrker statsadvokatembetet og nå er åpen for å se på statsadvokatens lønnsforhold.

Justissektoren har fått en etterlengtet kraftinnspøyting. Årsaken er egentlig ganske enkel og opplagt. Vi har en regjering som mener at det er en av statens kjerneoppgaver å ivareta innbyggernes rettssikkerhet og trygghet gjennom å forebygge, bekjempe og oppklare kriminalitet.

Lene Vågslid (A) [10:46:29]: Det finst ein usynleg krig i Noreg som pågår kvar einaste dag – den usynlege krigen som øydelegg liv, og som tek liv. Jon Gangdal har kalla den siste boka si «Den usynlege krigen. Historien om Eva – og vold mot kvinner og barn i norske hjem». Eg har lyst til å snakke om den terroren som rammar tusenvis av ungar, kvinner og menn, og dei opplever det frå sine nærmaste.

Eg vil snakke om grov kvardagskriminalitet – ja, for dette er kvardagskriminalitet. Det er først når me erkjenner at vald i nære relasjonar er kvardagskriminalitet, at me

evnar både å gje det den oppmerksomma som det treng, og dei nødvendige prioriteringane dette krev. Vald i nære relasjonar er ikkje berre eit alvorleg samfunnsproblem, det er grov kriminalitet, og det må behandlast som det.

Før Stoltenberg II-regjeringa fanst det ingen barnehus i Noreg. No har me ti barnehus, som eg veit har betydd utruleg mykje for barns rettssikkerheit. Og det er eit behov for å styrkje dette vidare. Derfor føreslår Arbeidarpartiet at 100 mill. kr skal øyremerkjast til barnehusa over justisbudsjettet. Me har skrive i merknadene, og gjentek i dag, at me saknar ei tydeleg prioritering av dette i justisproposisjonen, men me er veldig glade for at Kristeleg Folkeparti i komiteen har bidrege til både ei større merksemd om og gjennom forhandlingane sørgd for ei styrking av løyvingane saman med Venstre.

Til representanten Ellingsen, som stiller spørsmål om korleis me kan forsvare ei slik prioritering, og kva me heller skulle ha prioritert ned, må eg seie at det innlegget får meg til å stille eit spørsmål. Representanten Ropstad sa at gjennom forliket fekk ein til 90 mill. kr til barnehusa. Det er veldig bra, og det skrytte eg også av i replikken min til Ropstad. Men no skjønar eg endå betre kvifor kritikken min om øyremerking framleis står seg. For innlegget til Ellingsen indikerer eigentleg at dei 90 millionane kanskje ikkje skal gå til barnehus – for viss dei skal det, må representanten Ellingsen stille det spørsmålet han stilte til Arbeidarpartiet, til seg sjølv.

Det blei sagt av Anders B. Werp i eit innlegg tidlegare i dag at dei òg er fornøgde med styrkinga av skulehelsetenesta. Det er bra at det blir løyvd 200 mill. kr til skulehelsetenesta, men der har eg ei oppfordring, og det er at ein kanskje bør lære av nokre feil me gjorde då me sat i regjering. Når me ikkje øyremerkte midlar til skulehelsetenesta, blei ikkje midlane brukte slik det var tenkt. Arbeidarpartiet føreslår å øyremerkje 200 mill. kr til skulehelsetenesta. For å sikre at denne satsinga faktisk skjer, er det måten å gjere det på.

Heilt til slutt: Ingenting gleder meg meir enn om justisministeren verkeleg viser engasjement i desse sakene. Eg vil berre minne om at kritikken mot justisministeren ikkje berre kjem frå Arbeidarpartiet, men òg frå interesseorganisasjonar og politiske kommentatorar i media.

Margunn Ebbesen (H) [10:49:58]: Et viktig felt innenfor kriminalomsorgen er barn i fengsel og barn av innsatte i fengsel. Norge har en forpliktelse til å gjøre sitt ytterste for å unngå at barn settes i ordinært fengsel. Dette er viktig både for å unngå brudd på Barnekonvensjonen og for å sørge for en god ivaretagelse av barns rettigheter. Fanger under 18 år er påvirkelige, og vil ofte knyttes tettere opp mot kriminelle miljøer ved straffegjennomføring i ordinært fengsel. Derfor er jeg fornøyd med at regjeringen legger opp til å få på plass fire plasser i en egen soningsenhet for ungdom på Eidsvoll til en kostnad av 20 mill. kr. Dette er et tiltak som er nødvendig for å sikre en god rehabiliteringssituasjon for kriminelle under 18 år.

Jeg er også fornøyd med den jobben som gjøres i kriminalomsorgen for å legge forholdene best mulig til rette for

barn av innsatte, og for at det i løpet av kort tid vil være utpekt tilsatte med funksjon som barneansvarlige ved samtlige enheter i kriminalomsorgsregionene. Samtidig må det være viktig at et samvær er på barnets premisser.

Ellers har jeg registrert at Arbeiderpartiet i de ulike debattene denne uken har vist til at alt vi gjør av gode tiltak, bare er en videreføring av deres egen politikk. Jeg regner med at de er fornøyd med at vi ikke viderefører deres politikk når det gjelder det som kanskje har vært et av Norges mest alvorlige menneskerettighetsbrudd, som nå er rettet opp. Krevende, psykisk syke forvaringsdømte ved Ila forvaringsanstalt hadde våren 2014 sittet i fullstendig isolasjon i inntil tre år. Dette er en praksis som har foregått i årevis, og som den forrige regjeringen ikke prioriterte å finne en løsning på. Både Sivilombudsmannen, kriminalomsorgen og Den europeiske torturkomité har kommet med omfattende kritikk av den årelange isoleringen av psykisk syke forvaringsfanger, uten at noe er blitt gjort for å bedre situasjonen før revidert nasjonalbudsjett 2014. Jeg er også veldig fornøyd med at regjeringen viderefører bevilgningen fra revidert budsjett 2014 og foreslår 10 mill. kr til videreføring av dette tiltaket i budsjettet for 2015.

Samtidig har det etter overgangen fra sikringsregimet til dagens forvaringslovverk i enkelte tilfeller blitt vanskeligere å få på plass riktig behandling for psykisk syke forvaringsfanger. Jeg er derfor fornøyd med at Sivilombudsmannen har tilsyn med kriminalomsorgen, og forventer at det som eventuelt avdekkes, følges opp.

Knut Storberget (A) [10:52:41]: Aller først har jeg lyst til å gi honnør til representanten Ebbesen for det hun sa om barn i fengsel. Jeg syns det er veldig flott at det blir tema i budsjettdebatten til Justisdepartementet. De fortjener absolutt den oppmerksomheten som de gis her nå, og ikke minst i det perspektivet som denne debatten har gått i. Vi går mot jul, og vi møter vel kanskje den høytiden hvor både voksne og små har de aller, aller største forventninger. Det gjelder barn til dem som sitter i fengsel, og som absolutt ikke får innfridd sine forventninger, men det gjelder ikke minst den store gruppen barn som vel opplever at den høytiden blir en av deres største nedturer, og hvor forventningene virkelig brister. I så måte er jeg veldig begeistret for at justiskomiteens medlemmer og de som har deltatt i debatten her, har brukt så mye tid av debatten på nettopp å løfte fram den volden og den kriminaliteten som rammer de aller minste. Det er en kriminalitet som også i foregående innlegg, eller de to foregående innlegg, ble beskrevet som terrorlignende. Den er vedvarende, den er svært alvorlig, det skjer på en arena hvor barna skal føle seg trygge: hjemme, og den er overfor den mest sårbare gruppa vi kan tenke oss.

I så måte mener jeg vi har to utfordringer knyttet til dette, og som gjør at debatten rundt barnehus er usedvanlig viktig. Men barnehus skulle jo bare være starten på mange tiltak som må komme, og som Stortinget er nødt til å gå inn i i større grad enn det vi kanskje gjør nå. Vi er nødt til å øke oppdagelsesrisikoen, og det er jo fantastisk å se at politikk nytter, at man fra 2006 til 2013 har fått en økning i antall anmeldelser fra 81 – er det vel – til nærmere 1 800. Det er

først og fremst et bevis på at det nytter med politiske grep, og vi har vært samlet om dette alle sammen her, så det må vi være glade for.

Så må vi også evne å tenke annerledes i reaksjon, at den bevisbyrden disse barna møter i straffesakskjeden – utover enhver rimelig tvil – som regel ikke passer, og at mange av de tiltakene samfunnet må sette inn, må være basert på en helt annen bevisbyrde. Det er jo det som er tanken med barnehusene, hvor tvilen kommer barna til gode. Jeg håper at vi framover også kan diskutere, ved siden av det vi opplever som en veldig prisverdig prioritering fra Arbeiderpartiets side, at man nå stimulerer barnehusene økonomisk på den måten man ønsker å gjøre fra Arbeiderpartiet, men at vi også evner å finne andre grep med hensyn til hvordan vi reagerer, ikke bare mot barna, men også mot dem som er overgripere. De konfliktrådsmekanismene man nå har for barnefamilier der det er vold, er et godt eksempel på at det går an å tenke annerledes. Barnehusene er en god start, men det er bare starten.

Heidi Greni (Sp) [10:55:59]: Nærpoliti er en beskrivelse av et politi som kommer når folk trenger det, et politi som kjenner de lokale forholdene, og et politi som driver godt forebyggende arbeid. Nærpolitiet skal og må fungere over hele landet. Folks trygghet og sikkerhet er like mye verdt, uavhengig av bosted.

Responstiden i distriktspolitiet er avhengig av hvor mange som er på arbeid, og av hvor tilgjengelige patruljer befinner seg. Blir vaktlistene korte, blir også evnen til rask handling mindre. Noen lever med opp til to timers responstid, og det er helt uakseptabelt. Nettopp å bedre responstiden har vært viktig for Senterpartiet i vårt alternative statsbudsjett. Vi øremerker 200 mill. kr til distriktspolitiet for å sørge for bedre vaktordninger og for få flere på jobb. Av nødetatene skal politiet, når det er behov for det, være de første på stedet. I 2015 skal det ikke være slik at politimesterne, når de får tildelingsbrevet fra Politidirektoratet, må sitte og se på hvor de kan spare penger, og hvor kuttene skal tas.

Vi har tidligere diskutert sniknedlegging av lensmannskontorer i distriktene i denne salen – kontorer som blir tappet for ressurser, stillinger som ikke blir utlyst, og tomme lokaler med en gul lapp på døren om at man må henvende seg til et annet kontor. Senterpartiet har en alvorlig bekymring for at dette vil fortsette i 2015. I den sammenheng trengs det klare politiske signaler.

Det er ingen motsetning mellom å ha et godt utstyrt politi i de store byene og samtidig satse på et godt forankret lokalt politi. Forebygging og avverging av kriminalitet gir store samfunnsbesparelser, som bør tas med i ethvert regnskap. Vi skal ha et helhetlig politi, ikke et A- og B-politi.

Når Senterpartiets satsing på et godt politi i hele landet ses i sammenheng med den store satsingen på bedret og skjerpet grensekontroll, vil vi gjøre Norge bedre rustet til å drive god kriminalitetsbekjempelse. Det kan være noe så enkelt som at man får montert smarte overvåkingskameraer på alle kjørbare grenseoverganger, og at man sørger for at man har flere heldøgnsbemannede grensestasjoner.

Med enkle grep kan vi raskt bedre kriminalitetsbekjempelsen på dette området.

Jeg vil til slutt framheve Senterpartiets kraftfulle satsing på kriminalomsorgen og rask bygging av nye fengselsplasser. I det lange løp hjelper det ikke å etablere soningsplasser i utlandet, vi må også ha nok plasser her hjemme – og det haster.

Lise Christoffersen (A) [10:59:08]: Representantene Våglid og Storberget viste begge til Arbeiderpartiets ønske om satsing mot vold i nære relasjoner. Tidligere i høst svarte statsråden positivt på et innspill fra oss om å gjøre vold i nære relasjoner til et ansvarsområde for kommunale beredskapsråd. Jeg lurer på om statsråden har gjort seg noen tanker om hvordan han vil følge opp dette.

Det er flere grunner til at jeg spør. Vold i nære relasjoner skjer hver eneste dag. Det rammer kvinner og barn, det rammer eldre. Anslagene er på mellom 75 000 og 150 000 ofre i året, men vi vet det ikke sikkert. Derfor er det synd at regjeringa valgte å droppe omfangsundersøkelsen. Men vi vet at når det skjer, er det ikke et engangstilfelle, men ledd i en sammenhengende kjede av fysisk og psykisk terror over år. Ofrene greier ikke å bryte ut før etter lang tid, noen ganger ikke før det er for sent.

Dette er kriminalitet av verste sort. Hadde disse voldshandlingene skjedd på åpen gate, hadde det vært ramaskrik. Store ressurser hadde vært satt inn på å ta gjerningspersonene og på å beskytte ofrene. Men det skjer hjemme, der man egentlig skulle være trygg, så ramaskriket burde egentlig vært større. Men dessverre later vi ofte som vi ikke ser. Berørte etater mangler kompetanse til å se og stille de rette spørsmålene. Ofte henlegges sakene, og ofrene får det verre enn før. Man blir ikke kjendissetterforsker av å jobbe med vold i nære relasjoner. Ansvar er pulverisert. Det må plasseres ett sted. I beredskapsrådet sitter alle med delansvar. Der kan de snakke sammen.

I litt over et år har jeg vært medlem av Stortingets rettfærdsvederlagsutvalg. Der ser vi hva mange barn i dette landet har vært utsatt for, og vi ser konsekvensene mange år etter i form av psykiske problemer, manglende skolegang, rus og ødelagte liv.

I arbeids- og sosialkomiteen, hvor jeg sitter, bekymrer vi oss over et økende antall unge uføre. 59 pst. av dem har diagnoser som psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser. I tillegg til unge uføre er nær 40 000 personer under 30 år registrert hos Nav med nedsatt arbeidsevne. Jeg har stilt skriftlig spørsmål til arbeids- og sosialministeren om vi har statistikk eller forskning som kan si noe om hvor mange av disse som er ofre for vold i nære relasjoner. Svaret var nei, det vet vi ikke, vi vet bare at de ungdommene vi her snakker om, ofte har falt ut av videregående opplæring, at mange av dem har helseproblemer, særlig knyttet til psykiske lidelser og rus.

I rettfærdsvederlagsutvalget ser vi altså koblinga til vold i nære relasjoner. Vi ser også at mange gjentatte ganger har vært i kontakt med hjelpeapparat og politi. Likevel går det galt. Ingen ser ut til å være godt nok rustet til denne oppgaven – ikke skolen, ikke Nav, ikke barnevern, ikke helsevesen, ikke politi. Det er på tide at disse etatene begynner

å snakke sammen – målrettet. Noen må ta ansvaret for at de gjør det. Justisministeren er en høyst aktuell kandidat til den oppgaven.

Stine Renate Håheim (A) [11:02:29]: Barn blir ofte spurt om hva de skal bli når de blir store. Svarene er mange: prinsesse, direktør, snekker, lærer, osv. Det er nok ingen barn som har en drøm om å bli kriminell. Til tross for det er det mange ungdommer som havner på skråplanet. Vårt ansvar som politikere er å fjerne startblokkene i den kriminelle løpebanen, og den beste og mest effektive politikken for mer trygghet er god forebygging.

En god kommuneøkonomi er en forutsetning for god og bred forebygging. Når Arbeiderpartiet styrker kommuneøkonomien, gir det lokale folkevalgte muligheten til å prioritere fritidstilbud for ungdom, kvalitet i barnehagen og en skole som kan fange opp dem som sliter, og dem som er i ferd med å falle fra. Det er god forebyggingspolitikk.

Hver eneste dag skjer det fantastisk mye forebygging: på fotballbaner, i korps og i fritidsklubber. Det er i gode oppvekstmiljøer at egenskaper, strategier og holdninger som beskytter mot kriminalitet, skapes. Derfor er Arbeiderpartiets satsing på kultur, kommuneøkonomi og frivillighet viktig. Alt henger sammen med alt, og det er en helhetlig politikk som sørger for at flere faktisk kan bli det de drømmer om når de blir store.

Trygghet er også avhengig av god rehabilitering. På Slidreøya i Valdres ligger det et unikt fengsel. Historien om fengselet er historien om hva som er mulig å få til når man kombinerer gode ideer, ildsjeler, pågangsmot og en unik mulighet til å finne praktiske løsninger. Samarbeidet med den videregående skolen, kommunen og lokalt næringsliv har gitt de innsatte verktøy til å mestre livet uten kriminalitet. Her virkeliggjøres alle de gode intensjonene i kriminalomsorgsmeldingen hver eneste dag. Da fengselet feiret 25-års jubileum i 2010, garanterte daværende justisminister Knut Storberget for Slidreøyas framtid. Nå er det dessverre skapt usikkerhet. Kriminalomsorgen har fått krav om å effektivisere og har derfor foreslått å legge ned avdelingen.

På onsdag samlet det seg over 500 mennesker i Valdres. Beskjeden var klar: Ikke legg ned flere statlige arbeidsplasser i Valdres, la oss beholde det gode fengselet på Slidreøya! I en tid hvor vi trenger alle soningsplassene vi kan få, må det være uaktuelt å legge ned en helt fengselsavdeling. Jeg skal være raus nok – det nærmer seg jul – til å forstå at det kan være utfordrende for en statsråd i en mindretallsregjering å garantere for fengselets framtid, men spørsmålet er jo: Ønsker statsråden å opprettholde fengselet, og har han dette som ambisjon?

Hvis justisministeren ønsker flere soningsplasser, er planene for Slidreøya og utvidelse klare, og jeg kan garantere at justisministeren vil få mye igjen for pengene. Jeg kan også ønske justisministeren god jul og anbefale julesangen som de innsatte i fengselet har laget for å beholde fengselet sitt.

Olivia Corso Salles (SV) [11:05:41]: Kampen mot voldtekt handler om trygghet og frihet. Når rundt 10 pst. av

norske kvinner har vært utsatt for voldtekt, er det tusenvis av kvinner som har opplevd å få sin egen trygghet og frihet frarøvet. Derfor er det også gledelig når det er et så stort og bredt engasjement her fra alle lag og alle partier.

Likevel: Det vi så etter at Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress la fram sin landsomfattende studie, var noen avisoppslag. Så stilnet det brått, til tross for slående tall som viser hvor omfattende dette problemet er.

SV har i sitt alternative budsjett valgt å prioritere styrking av politiets enhet mot seksualisert vold. Her har vi satt av 10 mill. kr som er øremerkede. I tillegg styrker vi sedelighetsavdelingene i distriktene. Det handler om at vi må øke kapasiteten og kompetansen i førstelinjen blant dem som møter kvinnene når de har opplevd noe av det verste et menneske kan oppleve.

Halvparten av kvinnene som rapporterte voldtekt til Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, hadde opplevd voldtekt før de fylte 18 år. Dette sier noe om unge kvinners situasjon. Når mine venninner og deres foreldre er urolig og bekymret, er det ikke betingelsesløst. Tallene viser at kvinners frihet er begrenset.

Jeg tror det store problemet er at vi ikke snakker nok og høyt om voldtekt. Det er fortsatt et tema preget av tabuer, skyld og skam. Av kvinnene i undersøkelsen til kunnskapssenteret var det kun 11 pst. som var til medisinsk undersøkelse eller behandling den første tiden etterpå. Nesten en tredjedel hadde aldri fortalt det til noen – en tredjedel.

Det er vanskelig å forstå at vi ikke har kommet lenger. Det er som representanten Vågslid sa det så godt tidligere i dag, at dette er grov hverdagskriminalitet. Voldtekt er i strid med norsk lov, det er et angrep på grunnleggende menneskerettigheter, og konsekvensene er enorme for dem det gjelder. 10 pst. av kvinnene i Norge har vært utsatt for voldtekt. Dette er ikke et tall i en statistikk, dette er virkelige mennesker som fortjener hjelp og støtte. Det er nok snakk, og det er på tide at vi handler.

Anette Trettebergstuen (A) [11:08:19]: Statsbudsjettet for 2015 har en tydelig usosial profil. Det tar i sum Norge i helt feil retning, og det svarer ikke på de utfordringene vi som land står overfor.

Den kanskje største utfordringen vår, arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, handler ikke bare om utnyttelse av utenlandsk arbeidskraft. Det handler om at det truer norske lønns- og arbeidsvilkår, det truer rekrutteringen av fagarbeidere, det setter hele den norske arbeidslivsmodellen i fare, det utkonkurrerer seriøse bedrifter, og det svekker produktiviteten og kvaliteten i næringslivet.

Skatteunndragelse og svart arbeid stjeler milliarder fra fellesskapet, og i sum truer dette hele den norske velferdsmodellen. Det holder ikke å si at man er opptatt av problemet, at man deler Arbeiderpartiets analyse om at man ikke gjør noe med det, og her skiller regjeringen og Arbeiderpartiet lag med hensyn til vilje og evne til handling. For hva er det regjeringen gjør når det gjelder å bekjempe dette problemet? Jo, den peker på strengere straffer og kontroll. Det er bra, det støttes tverrpolitisk, men det er overhodet ikke nok.

Arbeidslivskriminalitet er som all annen kriminalitet, den må møtes med både forebygging og straff. Hittil har regjeringen ikke gitt et eneste svar på hva den vil gjøre for å forebygge. For å forebygge må denne kriminaliteten møtes med det sterkeste og mest effektive virkemiddelet vi har: fagbevegelsen. Tillitsvalgte, med verktøy, som kan være våre øyne og ører, er det mest effektive tilsynet rundt om på arbeidsplassene landet over. De må få kraftigere verktøy og sterkere stilling.

Bidrar regjeringen til det? Nei, tvert imot – den foreslår å fjerne verktøy fagbevegelsen allerede har. Den foreslår å la det igjen bli mulig å betale vikarer mindre enn fast ansatte, slik at det igjen vil lønne seg å leie inn. Forslagene til endringer i arbeidsmiljøloven som kommer med runde to i dag, er ikke et grep som møter og bekjemper useriøsitet i arbeidslivet. Tvert imot, det er til hinder for å komme problemet til livs. Arbeidstilsynet sier at forslagene vil gjøre arbeidet mot arbeidslivskriminalitet vanskeligere.

Det holder ikke bare å straffe, slik regjeringen gjør. Arbeiderpartiet har tro på å ha to tanker i hodet samtidig: forebygging og straff. Vi vil problemet til livs. På mandag får regjeringen sjansen til å stemme for 22 nye tiltak for å bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Jeg regner med at regjeringen igjen vil vise at den ikke tar velferdsstatens største utfordring på alvor.

Guri Melby (V) [11:11:25]: Representanten Trettebergstuen snakket om forebygging. Jeg har lyst til å snakke om et annet tema, nemlig rehabilitering. Det er et grunnleggende mål at folk som dømmes for lovbrudd, skal rehabiliteres og komme tilbake til samfunnet med en reell mulighet for å mestre det. Noe av det viktigste for å få til det, er at den innsatte har kontakt med verden utenfor under soning og får hjelp til å komme inn i helt vanlige nettverk etter løslatelse.

Kriminalomsorgen kan i dag bidra med hjelp til bolig, arbeid og helse på veien tilbake til samfunnet. Men det som blir glemt, er resten av livet og det å unngå å søke seg tilbake til kriminelle miljøer der man har status og får anerkjennelse etter løslatelse. Det er her Nettverk etter sonings frivillige kommer inn. Nettverket fungerer på den måten at deltakerne kobles sammen med en frivillig – ikke en støttekontakt, ikke en ansatt eller en fagperson, men en frivillig som bruker sine egne erfaringer til å hjelpe andre på rett vei. Innsatte som har vært en del av programmet, forteller at det har vært helt avgjørende for å lykkes med deres retur til samfunnet.

Vi har mange frivillige organisasjoner som gir gode tilbud til mennesker som befinner seg i en svært sårbar situasjon. Frivillige organisasjoner, som bl.a. Kirkens Sosialtjeneste, Frelsesarmeen og foreningen For Fangers Pårørende, er viktige supplement til det offentlige arbeid blant innsatte. Venstre mener derfor det er viktig at disse gis gode rammevilkår for sitt arbeid slik at vi på den måten skaper en mer helhetlig og treffsikker kriminalomsorg. Vi er derfor langt på vei tilfreds med at bevilgningen til frivillige organisasjoner i kriminalomsorgen ble økt med 2 mill. kr i budsjettforliket mellom Høyre, Fremskritt-

partiet, Kristelig Folkeparti og Venstre sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett.

En annen ting som jeg er veldig glad for at vi sikret i forliket, er at vi viderefører midlene til tiltak for tilreisende bostedsløse i regi av frivillige organisasjoner og kommuner. I en tid der vi ser en økning i antall mennesker som kommer hit, er det meningsløst å redusere dette tilbudet. Jeg er selv lokalpolitiker og ser på nært hold hvor utfordrende det er for en kommune som Oslo å ivareta helt grunnleggende helsemessige og humanitære forhold for mennesker i en svært sårbar situasjon. Den jobben humanitære organisasjoner som f.eks. Røde Kors og Kirkens Bymisjon gjør for disse menneskene, er uvurderlig, og de 10 mill. kr staten stiller opp med i den potten, er det minste vi kan bidra med fra denne sal til dem som står i kø for å få en seng i kulden. I fjor var det de rød-grønne som fjernet disse midlene i sitt budsjett, men Venstre og Kristelig Folkeparti fikk dem inn igjen i forliket med regjeringen. I år var det Høyre og Fremskrittspartiet som tok dem bort i sitt forslag til budsjett, og vi måtte ta kampen nok en gang. Jeg håper at vi har gjort det tydelig hvor viktig dette er for oss, og at vi slipper å kjempe for denne summen enda en gang, så lenge behovet er der.

Lene Vågslid (A) [11:14:31]: Regjeringsplattformen seier at ein skal styrkje offeromsorga, og det er eg veldig einig i. Arbeidarpartiet støttar det målet. Trass i det blei det lagt opp til eit kutt i drifta til Kontoret for valdsoffererstatning frå regjeringa si side då budsjettet blei lagt fram i oktober. Dette vakte sterke reaksjonar frå bl.a. Landsforeningen for Voldsofre. Framstegspartiets leiar av valdsofferutvalet forsikra valdsotra i sommar i Dagsavisen at dei ikkje skulle bli taparane, og viste til at dei skulle gjere ein skikkeleg jobb med budsjettet. Me veit at kuttet kom likevel, og dersom det hadde blitt vedteke, hadde Kontoret for valdsofferserstatning stilt dårlegare enn før 2011.

Nok ein gong er eg glad for at Kristeleg Folkeparti og Venstre gjennom budsjettforliket fekk til nokre endringar. Dessverre ligg det ikkje an til at ein får styrkt budsjettet for Kontoret for valdsoffererstatning for neste år, slik Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV ynskjer, men eg er glad for at ein i merknads form skriv at ein vil unngå det planlagde kuttet på 10 mill. kr for 2016. Det støttar me.

Eg er heilt einig med representanten Storberget i at barnehus berre er starten, men det må på plass, og det er veldig bra at Stortinget har vedteke – etter forslag frå Arbeidarpartiet – å gjere bruken obligatorisk.

Det er fleire ting ein må gjere for å styrkje offeromsorga, og eg er einig med representanten Werp, som tidlegare i dag lyfta fram viktigheita av betre koordinering av hjelpeapparatet og betre samarbeid for å styrkje dette. Eg meiner me er nøydd til å styrkje fyrstelinjas møte med valdsoffer betre. Me bør setje oss ned og diskutere og evaluere besøksforbodet – om det fungerer etter hensikta – og me bør òg diskutere kode 6, med omsyn til alle dei som i dag bur på hemmeleg adresse, og kva situasjon dei har.

Eit viktig tiltak for å gjere livet betre og tryggare for mange er òg å innføre den såkalla stalkingloven. Loven ligg på vent i departementet, høyringa var over for over eitt

år sidan, og eg håpar me kan få han til Stortinget så raskt som råd er.

Eg har registrert at Høgres Linda Hofstad Helleland har uttalt at Høgre er imot denne loven. Eg er litt usikker på kva som var svaret, så eg kunne godt tenkje meg å få ei klargjering frå Høgres justispolitiske talsmann i justiskomiteen om det stemmer. Eg meiner at me treng eit heilskapleg strafferettsleg vern for personar utsette for stalking og krenking av privatlivet, og eg trur òg at det kan vere veldig nyttig for politiet i deira arbeid med å straffeforfølge personar som f.eks. ikkje gjev tidlegare voldsoffer fred, etter dom, etter utlevert valdsalarm.

Til det siste – omvend valdsalarm: Det finst 40 av dei i Noreg. Éin av dei har blitt teken i bruk, og det synest eg i grunnen er litt lite. Eg meiner dette er eit veldig viktig og bra verkemiddel, som signaliserer veldig tydeleg at belastninga skal leggjast på gjerningsmannen og ikkje på offeret. Så dersom justisministeren kjem til å ta ordet i debatten i dag, kunne eg godt tenkje meg at han sa noko om korleis me kan få fleire til å ta i bruk omvend valdsalarm.

Jorodd Asphjell (A) [11:17:53]: I dag har vi et trusselbilde som gjør at regjeringen innførte en midlertidig generell bevæpning av politiet. Dette har Arbeiderpartiet stor tillit til er besluttet på et godt faglig grunnlag for å sikre samfunnet, grupper og enkeltmennesker mot trussel og vold.

Som jeg sa i mitt første innlegg, har justisministeren nå sittet i 442 dager. Arbeiderpartiet er i likhet med mange andre, innenfor politiet og andre organisasjoner, urolig med tanke på framdriften når det gjelder etableringen av et nytt nasjonalt beredskapssenter.

Alle som er opptatt av god sikkerhet og god samfunnsberedskap, er bekymret for at statsråden mangler handlekraft og en klar prioritering med tanke på framdriften av dette senteret som skal gi politiet en god øvingsarena og ikke minst gi god kompetanse for videre arbeid. Fortsatt er planene – sånn som vi forstår det – skutt ut i det blå i påvente av at statsråden skal utrede nye alternativ. Derfor håper vi at Stortinget og politiet og andre nå får en klarhet om framdriften i denne saken.

I dag ser vi at den blå-blå regjeringen sliter på meningsmålingene, og vi hører at statsråden er lei seg for at interesseorganisasjoner, publikum og media ikke ser statsrådens store engasjement for voldsutsatte barn og deres foresatte. Jeg registrerer at representanten Ellingsen var opptatt av at Fremskrittspartiet og regjeringen skulle være tøff mot de tøffe. Så vidt jeg vet er det et gammelt jungelord som Fantomet brukte, å være tøff mot de tøffe. Arbeiderpartiet er mer opptatt av de svakeste i samfunnet, hvordan vi skal kunne gi barn og unge som er utsatt for vold, en god trygghet, en god oppvekst og en god oppfølging. Arbeiderpartiet er opptatt av å ha et politi som driver med forebygging, et politi som har stor tillit i lokalsamfunnet sitt, og som kan drive etterforskning og oppklare saker, og at vi har en kriminalomsorg som kan drive med rehabilitering som gjør at kriminelle kan komme tilbake til samfunnet.

Jeg husker statsrådens innlegg under landsmøtet i Politiforbundet. Da det var snakk om å sende fanger ut av

Norge til nye fengsler i Nederland, omtalte han det som rosinen i pølsa.

Anders B. Werp (H) [11:21:07]: La meg først si at det er veldig hyggelig å delta i en justispolitisk debatt sammen med representantene Storberget og Håheim igjen. Jeg har mange gode minner fra tidligere debatter.

Dette er et justisbudsjett som gjør Norge til et tryggere land. Vi kan aldri bli helt sikre. Det vil aldri være et mål for noen regjering, håper jeg. Vi må leve med risiko i samfunnet, men regjeringen leverer her et budsjett som tar viktige grep for å redusere risiko og gjøre landet tryggere.

Foran oss har vi en politireform som justiskomiteen og deretter Stortinget kommer til å bruke mye tid på. Den vil trygge landet ytterligere.

Et annet viktig tema vi har foran oss, er stortingsmeldingen om kriminalomsorgen. Den berører mange felt innenfor justissektoren. Og det var med bekymring vi for ikke lenge siden kunne lese at Oslo fengsel står i fare for kanskje å måtte stenge én eller flere avdelinger på grunn av mangelfullt vedlikehold. Dersom det skjer, vil presset i kriminalomsorgen øke ytterligere, soningskøene vil øke, og varetektsituasjonen vil bli ytterligere forverret for politiets etterforskningsarbeid. Dette er en følge av et vedlikeholdsetterslep som våre forgjengere i regjeringskontorene har ansvar for. Det presser hele sektoren. Det må vi jobbe med. Vi tar de første grepene i dette budsjettet.

Heldigvis har barnehusene hatt stor oppmerksomhet i denne debatten, og la meg si med en gang at jeg kom i skade for å si at det var 20 dagers frist for dommeravhør ved seksuelle overgrep. Det riktige tallet er naturligvis 14 dager – så da er det protokollert.

Et av hovedangrepene fra Arbeiderpartiet er at regjeringen ikke øremerker midler til barnehusene. Vi deler nok intensjonene, opplever jeg i debatten, men jeg tok for ordens skyld en sjekk av justisbudsjettet for 2013, som er et rød-grønt budsjett. Der er ikke midlene til driften av barnehus øremerket. Så jeg kan med beste evne ikke se at det skal være noe stort politisk poeng. Jeg gjentar: Jeg opplever at vi deler intensjonene i debatten.

Til representanten Vågslid om stalking: Det har vært en høring om den saken. Det er avdekket at gjeldende lov dekker veldig mange av de problematiske forholdene, og at Justisdepartementet jobber videre med dette, så her er det ingen konklusjoner som er trukket fra regjeringens side. Dette kommer vi tilbake til.

Hårek Elvenes (H) [11:24:23]: Arbeiderpartiet har startet historieskrivingen over den rød-grønne perioden. Det er interessant nok, men de historiene som antagelig vil være mest interessante, er vel de historiene som neppe vil bli fortalt. Hvorfor økte vedlikeholdsetterslepet for jernbanen til 17 mrd. kr – 1 mrd. kr per år – fra 2005 til 2013? Hvorfor kom vedlikeholdsetterslepet for riksveiene opp i ca. 40 mrd. kr før velgerne fikk nok? Hvorfor har vedlikeholdsetterslepet i fengslene nå kommet opp i 4 mrd. kr og økt med i hvert fall 1 mrd. kr i løpet av den rød-grønne perioden?

Dette er historien om forfall i viktig nasjonal infra-

struktur og kritikkverdig mangel på verdibevarende vedlikehold. Denne uka har VG fortalt oss at man sannsynligvis må stenge ned fengselsplasser i Oslo fengsel på grunn av råte, sopp og fukt.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen har fått den utaknemlige oppgaven med å gjenreise viktig nasjonal infrastruktur fra knestående og rigge oss på en mer forsvarlig måte for framtiden. Regjeringen satser offensivt i kriminalomsorgen: 80 mill. kr til 41 lukkede plasser, etablering av ungdomsfengsel på Østlandet, nødvendige spesialtilpassinger på Ila fengsel og 50 mill. kr til ekstraordinært vedlikehold. Men vi bør nok se på nye modeller for en mer forsvarlig skjøtsel av EBA – eiendom, bygg og anlegg – innenfor justissektoren. Her kan det være noe å lære av forsvarssektoren.

Fra 2012 til 2013 økte soningskøene med 53 pst. Det forventer jeg også blir en del av den rød-grønne historieskrivingen. Regjeringen arbeider hardt med å få på plass nye fengselsplasser. Soningsavtale med Nederland, som er nevnt i debatten, og rask straffegjennomføring er viktig av hensyn til både offeret, samfunnet og den straffedømte selv. Det er meget positivt at Arbeiderpartiet i hvert fall ikke er avvisende til ideen om å sone i Nederland. I store trekk synes det som om Arbeiderpartiets justispolitiske strategi i opposisjon er å følge regjeringens politikk. Det er ingen dum strategi – fortsett med det.

Presidenten: Presidenten vet ikke hvor mye det står i innstillingen til justisbudsjettet om veier og jernbane, men vil minne om § 55 i Stortingets forretningsorden, der det står at taleren skal holde seg strengt til den saken som er under debatt.

Margunn Ebbesen (H) [11:27:25]: Høyre bygger sin justispolitikk på den enkeltes behov for trygghet i hverdagen. For å oppnå dette er vi avhengige av et tilstedeværende og effektivt politi, rask og rettssikker straffesaksbehandling og strafferettslige reaksjoner som sender helt klare signaler om at uønsket adferd ikke tolereres.

Justissektoren har vært stemoderlig behandlet gjennom de seneste år. Dette statsbudsjettet styrker hele straffesakskjeden. Regjeringen styrker både politiet og påtalemyndigheten. Og når disse områdene styrkes, er det også nødvendig å styrke kapasiteten i kriminalomsorgen. Med en dekningsgrad i dag på 98 pst. og en soningskø på 1 200 domfelte samt vansker med å framskaffe tilstrekkelig varetektskapasitet er jeg glad for at regjeringen i dette budsjettet foreslår 80,5 mill. kr til bygging av 41 nye fengselsplasser innenfor eksisterende murer, fordelt utover i landet – samt at en prøver å få til avtale med Nederland om leie av midlertidige fengselsplasser fram til vi får bygget ett eller flere nye fengsler i Norge.

Jeg kan heller ikke la det være usagt her i dag at arven etter de rød-grønne har kostet oss mye. En rapport fra Multiconsult viste allerede i 2006 at fengslene hadde et vedlikeholdsetterslep på 2 mrd. kr. Manglende politisk vilje til å ta tak i dette i årene som er gått, medførte at dette etterslepet i 2013 hadde steget til mellom 3,3 mrd. kr og 4,4 mrd. kr. Dette har nå materialisert seg i akutte utford-

ringer, og vi kunne nå lese i media at en bydelsoverlege her i Oslo, etter inspeksjon i Oslo fengsel, må stenge dusjanlegg, kjøkken og toaletter ved tre avdelinger etter funn av store mengder muggsopp og fukt. Denne regjeringen tar ansvar og har foreslått 50 mill. kr til ekstraordinært vedlikehold, i tillegg til bevilgningen på 80 mill. kr, som ble avsatt av Statsbygg.

Vold mot barn er et stort samfunnsproblem. Jeg tør si at det er gledelig at vi har hatt en markant økning av anmeldelser knyttet til vold i nære relasjoner. I 2006 ble det anmeldt 81 tilfeller av vold mot barn, mens det i 2013 ble anmeldt 1 791 tilfeller. Statens barnehus er en viktig aktør i det helhetlige tilbudet til volds- og overgrepssatte barn. Det er gledelig at dette budsjettet styrker barnehusene ytterligere. Jeg har en forventning om at det gode og flotte engasjementet som justisministeren har, fortsetter, at Stortinget blir forelagt forslag til lovendringer, og at forskriftene om barnehus ferdigstilles, slik at målet om 14 dagers frist for avhør kan nås.

Anniken Huitfeldt (A) [11:30:22]: Vi står overfor et endret trusselbilde både i Norge og internasjonalt. Trusselbildet er blitt både bredere og dypere, og enkelt sagt kan en si at tilsiktede og utilsiktede hendelser setter vår beredskap på prøve. Samtidig kan flere aktører og grupper utgjøre en framtidig terrortrussel.

Tidligere denne uka diskuterte vi forsvarsbudsjettet her i denne salen. Situasjonen i Ukraina har gjort at vi har et annet forhold til Russland enn for noen år siden, men det er altså ingen umiddelbar fare for en bilateral militær konflikt med Russland i nord. Til det har vi altfor mange felles interesser av å opprettholde en internasjonal rettsorden. I mange av de krisene vi ser i Midtøsten i dag, har vi derimot ikke gode nok svar, og ekstremistene får økt oppslutning. Det er ikke bare en trussel for sikkerheten i Midtøsten, eller i regionen, men for hele verden.

I de forsvarspolitiske prioriteringene som vi gjør i dag, må vi fokusere både på terrorfare og på Forsvarets evne til å bistå ved et eventuelt terrorangrep mot Norge, samtidig som vi må fokusere på våre nærområder. Trusselbildet i dag understreker at faren for eventuelle terrorangrep er det mest overhengende. Debatten og prioriteringene bør derfor avspeile dette faktum. Vi trenger mer kunnskap om terrorisme for å møte denne.

Vi har over noen år bygd opp et verdensledende miljø ved Forsvarets forskningsinstitutt, særlig på islamistisk terrorisme. Der er det et miljø som er veldig godt, og som er verdensledende, og forskerne brukes i mange sammenhenger. Jeg mener at det er viktig at vi styrker dette arbeidet for å bekjempe radikaliserings, men også for å kunne gi kunnskap til både politiet og Forsvaret. Derfor vil Arbeiderpartiet styrke forskningsmidlene til forskning på voldelig ekstremisme – også på høyreekstremisme. Den samlede forskningsinnsatsen på justissektoren er som kjent lav i forhold til andre departementer, så man er enda mer avhengig av de strategiske forskningsmidlene som avsettes på forsvarsbudsjettet til Forsvarets forskningsinstitutt. Vi mener derfor at dette bør styrkes.

Vi er glad for at det er etablert et felles kontraterrorsen-

ter, men vi er uenig i den prioriteringen som er gjort, hvor man ikke har det samme trykket på en felles trusselvurdering fra NSM, E-tjenesten og PST.

Det er bra at vi har fått en felles helikopterberedskap, som er etablert på Rygge og i Bardufoss, og at denne styrkes, men innsatsen mot radikaliserings og for kunnskap om denne er for svak i dette budsjettet.

Peter Christian Frølich (H) [11:33:38]: Jeg vil først tillate meg en aldri så liten hilsen hjem til noen som har gjort et uvurderlig stykke arbeid for fylket jeg kommer fra, men også for å ivareta vår felles nære historie. På galleriet i dag sitter ti personer fra stiftelsen Espeland fangeleir, som er til stede for å se at vi stemmer for å selge den tidligere tyske fangeleiren Espeland til museale formål.

Espeland ligger utenfor Bergen og er den siste tyske fangeleiren i Europa, faktisk, som står i sin originale stand. I 20 år har stiftelsen jobbet for å få dette til. De er blitt møtt med byråkrati, de er blitt møtt med sendrekthet og ikke minst med politikerløfter. Det er gledelig å kunne stå her, ved veis ende, og kunne fortelle at oppdraget endelig er utført. Ildsjelene som har jobbet for å få dette til, har gitt oss mulighet til å få formidlet viktig historie til nye generasjoner. Det er historien om tysk okkupasjon, tysk undertrykkelse, men også historien om motstand og kamp for våre verdier.

Så har jeg bare lyst til kort å følge opp den linjen som representanten Hårek Elvenes var inne på, for jeg ønsker faktisk et svar – og enda bedre: en innrømmelse – fra Arbeiderpartiets representanter her i dag om fengselsforfallet. Det er rett og slett en veldig lite hyggelig overraskelse som er etterlatt oss. I militæret kalte vi dette for en «dimmegave» til neste kull. Det er kanskje en politisk bekvem ting å skyve vedlikeholdskostnader foran seg – å dytte det nedover veien.

Man vinner kanskje ikke valg på å pusse opp fengsler i Norge, men de utsettelsene som har vært gjort, kommer til å koste fellesskapet kanskje milliarder på milliarder av kroner. Problemet er ikke bare at byggene forfaller og er gamle og slitne, men på et tidspunkt kommer det til å få reelle kapasitetskonsekvenser. Vi kan i verste fall risikere at domfelte personer må gå fri på grunn av det forfallet som de rød-grønne har administrert. Nå kommer det heldigvis midler som skal snu kursen. Også her er vi nødt til å gjøre et ordentlig skippertak, men det er en kursendring som er nødvendig, og som har hastet.

Statsråd Anders Anundsen [11:36:32]: La meg først gjøre noe jeg nær sagt ikke rakk å gjøre i sted – nemlig å takke for et godt samarbeid med samarbeidspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre, knyttet til budsjettet og budsjettforliket. Som det har blitt sagt tidligere her, ble et veldig godt budsjett enda litt bedre etter det samarbeidet.

Så har jeg lyst til å si at generelt er det en viktig del av den politiske hverdagen å skyldes på hverandre. Det er egentlig kanskje den minst hyggelige siden av det å drive med politikk, og jeg gjør meg selv skyldig i det stadig. Men jeg må si at mye av denne debatten har gått på andre ting, nemlig på å se på hvordan man skal prioritere frem-

over for å løse de utfordringene man står i. Det tror jeg er viktig, men det betyr ikke at vi skal glemme den historien som gir det utgangspunktet vi har i dag. Jeg vil si at det er gjort mye bra arbeid av den forrige regjeringen. Noe av det kan vi bygge videre på i dette budsjettet, men veldig mye er satsinger på en annen måte, med en annen styrke enn tidligere. Det mener jeg er viktig og riktig.

Et av de eksemplene hvor man forsøker å lage et litt underlig politisk spill, er knyttet til beredskapssenteret, hvor representanten Asphjell sa at fremdriften var skutt ut i det blå. Jeg aner ikke hvor representanten Asphjell har det fra. Det som vel var utfordringen, var at planleggingen og plasseringen av beredskapssenteret på Alna var så dårlig utredet at det virkelig har skapt store utfordringer i fortsettelsen. Derfor har vi nå fulgt fremdriftsplanen som den rød-grønne regjeringen la opp til. Samtidig har vi satt i gang en KVVU for å sikre at dersom det er vanskelig, fordyrende eller kompliserende faktorer ved Alna, så vil man så raskt som mulig kunne lokalisere dette til et annet sted. Det er å ta utfordringer på alvor. Det er å sikre at vi for fremtiden skal løse utfordringene bedre enn i dag.

Så var representanten Vågslid innom omvendt voldsalarm. Det er et veldig viktig virkemiddel. Og selv om jeg skal være forsiktig med å kommentere domstolenes virksomhet – for det er domstolene som vurderer i hvilke tilfeller dette skal gjøres – er jeg overrasket over at omfanget av bruken av det virkemiddelet ikke er større enn det det er. Derfor er det viktig at vi følger nøye med på hvordan domstolene praktiserer dette. Hvis det er behov for det, får vi komme tilbake med det til Stortinget, for å presisere i hvilke tilfeller Stortinget mener at dette er et viktig virkemiddel å bruke. For det potensialet som jeg tror Stortinget la i det da dette ble vedtatt, er helt åpenbart ikke utnyttet.

Kort innom representanten Toppe, som også var innom psykisk syke i kriminalomsorgen: Det er et veldig viktig fokus. Regjeringen har nå et nært samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet for å sikre at de får det tilbudet de skal ha. Men det er også forskjell på psykisk syke i fengslene. Noen av de psykisk sykeste har vært fengslet i Norge uten noe som helst slags tilbud, uten noen form for mulighet til lufting. Det retter denne regjeringen opp i.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:39:50]: Det hadde vært fristende å starte med å si at hørselen til representanten Vågslid er på nivå med fandens evne til å lese Bibelen – jf. hennes innlegg i stad når det gjaldt mine vurderinger og prioriteringer med hensyn til barnehus. La meg gjenta at jeg var helt tydelig på at jeg har full forståelse for – og jeg synes det er veldig bra – at Arbeiderpartiet gjør det de gjør. Min utfordring tilbake til representanten Vågslid var jo at hvis man har en pott midler og man tar av den og sier at dette skal gå til én del, må man prioritere på bekostning av noe annet. Det hadde vært moro å høre hva representanten Vågslid og Arbeiderpartiet nedprioriterte. Det var kun det som lå i spørsmålet mitt. At man ikke vil snakke om det, tar jeg til etterretning, men det ligger også et politisk signal nettopp i den biten.

Så til representanten Asphjell, som pratet om rosinen i pølsa. Jeg vet ikke hva slags pølse han har rosinen i

i – holdt jeg på å si, hvis det er lov å si sånt – men referatet og referansepunktet mitt om å være tøff mot de tøffe, har jeg altså hentet fra tidligere justisminister Odd Einar Dørum, som rimelig ofte pleide å nyansere politikken sin. De som utfordrer oss aller mest, må tåle de tøffeste konsekvensene. De svakeste skal vi ha en helt annen tilnærming til. Det var det som bl.a. justisministeren var inne på nå. Når det gjelder de svakeste av de svake, f.eks. på Ila og i andre fengsler, har vi en plikt til å ta like mye vare på dem, som vi har til å stille krav til dem som utfordrer oss på det verste. Det er det som heter helhet, og det er det det handler om. Denne dynamikken ligger og balanserer ulike forhold som man er nødt til å ta hensyn til.

Så ser jeg fram til – som flere her har vært inne på at de gjør – debatten om en eventuell avtale med Nederland, og hvordan den vil bli møtt i Stortinget. Det er en kjensgjerning i dag at vi har et etterslep på vedlikeholdssiden som er større enn stort. Vi sliter fortsatt med soningskapasitet, både ordinært og med hensyn til varetekt for politiet. Hvis det åpner seg en mulighet for å leie kapasitet i Nederland, skal vi da si nei fordi det vil bryte med norsk tradisjon? Skal vi si nei fordi det kan gjøre det vanskeligere å opprettholde eventuell kontakt til Norge der den er naturlig og påkrevd? Eller skal vi si at ja, vi tør å tenke nytt, fordi de løsningene vi har sett på til nå, ikke har virket?

Når politikere – etter mitt skjønn – ender opp med å ta det ansvaret man har til å ta inn over seg at det finnes samfunnsutfordringer som ikke er løst, handler det til syvende og sist om én faktor, og det er kunnskap. Hva slags kunnskap ønsker man å vektlegge for å skape en løsning? Man kan selvfølgelig si at nei, det går ikke – det har vært prøvd, men det gikk ikke. Eller så kan man si at jo, vi har et problem, men vi skal løse det. Ingen andre har gjort det før oss, fordi man ikke har hatt vilje til å prøve det.

Min ambisjon er at den nye regjeringen skal gjøre ting som ikke har vært gjort før, så lenge det er forsvarlig og det er gjort på en måte som gjør at man har legitimitet, man har et juridisk grunnlag. Det er ingen ting som tilsier at det å stå fast i en gammel grøft, er en framtidig løsning.

Lise Christoffersen (A) [11:43:01]: Vold i nære relasjoner har vært et tema i veldig mange innlegg i debatten her i dag, og det synes jeg er særdeles positivt. Så mener jeg oppriktig at Arbeiderpartiets representanter har bidratt til å belyse at dette er en problemstilling som må løses på tvers. Jeg har lyst til å vise til representanten Tajiks første innlegg, der hun sa at Arbeiderpartiets forslag om doubling av beløpet til samarbeid mellom politi og kommune kommer til å bli stemt ned. Det er egentlig synd, for et velfungerende SLT-samarbeid kan forebygge mange ting.

Jeg kan gi et eksempel fra min egen kommune fra den tida jeg var kommunepolitiker. A- og B-gjengen prøvde seg med noen lange fangarmer til Drammen. De ble effektivt stoppet nærmest på kommunegrensen av politiet. Det ble tatt opp i SLT-samarbeidet, kommunen satte inn fritids-tiltak, og A- og B-gjengen fikk aldri fotfeste i Drammen.

Et annet eksempel: For snart 20 år siden hadde vi et felles voldsprosjekt. Vi kartla: Hvem er ofrene? Hvor skjer det? Når skjer det? Vold i nære relasjoner var en del av det

bildet. Drammen kommune ble første kommune med avtale med Alternativ til Vold. Jeg mener at disse metodene fortsatt er aktuelle, selv om problemstillingene kan skifte. Noen problemstillinger skifter dessverre ikke.

Så har jeg en liten kommentar til de to innleggene fra Anders B. Werp. Arbeiderpartiet har også, som i fjor, foreslått å styrke helsestasjoner og skolehelsetjenesten med 200 mill. kr, fordi det bl.a. er viktig for å avdekke vold i nære relasjoner på et tidlig tidspunkt.

Som tidligere kommunepolitiker har jeg i prinsippet en inngrodd skepsis til øremerking – som kommunepolitiker oppfatter man det lett som basting og binding. Men jeg er for når det gjelder det temaet vi snakker om her: vold i nære relasjoner. Det vi så, var at da Stoltenberg II-regjeringen i 2014 satte av 180 mill. kr til samme formål – helsestasjoner og skolehelsetjenesten – undersøkte Sykepleierforbundet i ettertid hvordan de pengene ble brukt. Av de 180 mill. kr ble mindre enn halvparten brukt til skolehelsetjeneste og helsestasjoner. Derfor er jeg veldig for å øremerke de pengene vi trenger, til å bekjempe vold i nære relasjoner, både når det gjelder forebyggende tiltak på andre departementers områder, når det gjelder forebyggende tiltak som SLT i Justisdepartementets budsjett, og når det gjelder styrking av barnehus.

Presidenten: Representanten Hårek Elvenes har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Hårek Elvenes (H) [11:46:04]: Jeg følger meg kallet til å bemerke to forhold: ett som ikke er nevnt, det er den store satsingen som gjøres innenfor den sivile beredskapen: nye redningshelikopter – 16 stk. – nødnett vil bli fullført i 2015, og at hele sivilforsvarsstyrken skal øves i 2015. Det andre forholdet er det tidløse og allmenngyldige justispolitiske utsagnet «likhet for loven». Jeg merket meg at presidenten påpekte at undertegnede befant seg utenfor dagens agenda. Mulig det, men det bør jo gjelde alle representantene. Representanten Trettebergstuen brukte sitt innlegg på midlertidige ansettelser, og jeg kan ikke se at det hører hjemme innenfor dagens tekst.

Presidenten: Presidenten er opptatt av at dette dreier seg om justispolitikk, og at veisektoren kanskje lå litt utenfor dagens tema, og vil igjen vise til § 55 i forretningsordenen.

Knut Storberget (A) [11:47:17]: Det var representanten Elvenes som fikk meg til å ta ordet i debatten igjen, og så er det også litt lukten av sagmugg som gjør at jeg gjør det. Det ble påpekt fra Elvenes' side at Arbeiderpartiet nå er veldig glade for det regjeringen faktisk legger fram og bare støtter seg til det. Jeg ble sittende og reflektere litt over det: Er det så galt? For jeg føler veldig på at man er enige om veldig mange av de store linjene i justispolitikken. Jeg vi si det sånn at også den nåværende regjering lener seg på mye av det arbeidet som den forrige regjering gjorde. Og jeg skal være så raus å si at mye av det Stoltenberg-regjeringen gjorde, lente seg veldig mye på

det den forrige regjeringen der igjen – som Høyre inngikk i – faktisk gjorde.

Ta for eksempel politiet. Hvis man skal få flere politifolk ute i gatene, er det etter min mening to viktige grep man må gjøre. Man må øke opptaket på Politihøgskolen, det ble i betydelig grad gjort av de rød-grønne, til over 700. Så vidt jeg kan se er ikke det økt ytterligere. Og man må finansiere nye stillinger som kommer ut. Det var også bakgrunnen for at vi la mer penger i politibudsjettene under regjeringen Stoltenberg, veldig mye av de samme grepene. Det skulle bare mangle om ikke vi skulle applaudere at man faktisk fortsetter den linjen.

Det samme kan vi si om soningskøer: Da vi kom inn i regjeringskontorene i 2005, hadde vi en soningskø på vel over 2 000 dommer. Vi kunne brukt mye tid på det i denne debatten, men det som er interessant er: Hva gjør vi framover? Kan man fortsette noe av det arbeidet som er gjort tidligere, så må vi være glad for det. At man under regjeringen Stoltenberg i en periode klarte å redusere det til null, var jo fordi man bygde nye fengselsplasser, både bygde nytt fengsel og utvidet kapasitet, bygde Bruvoll, utvidet Hof, jeg kan nevne mange steder hvor man nettopp gjorde den jobben. Og så la vi inn penger til vedlikehold, det ble gjort i samme størrelsesorden som det vi ser regjeringspartiene nå foreslår.

Men det er helt åpenbart at vedlikeholdsutfordringene er store, og sjøl den innsatsen som nå legges på bordet, vil ikke være nok. Så hvis man virkelig skal kunne gjøre prioriteringer og mener at justissektoren er viktig – bærebjelken i mye av det sivile samfunn – kunne man tenke seg at vi skal bruke kanskje 10 pst. av de formuesskattelettelsene som regjeringen foreslår, på å ta vedlikeholdsetterslepet i norske fengsler. Da ville vi virkelig ha kunnet gjøre en innsats på dette området, men det handler om prioriteringer.

Kari Henriksen (A) [11:50:04]: Først vil jeg si litt om kvinner. De er en utfordring for kriminalomsorgen. Jeg ser at i budsjettproposisjonen er kvinnene nesten forsvunnet. De er nevnt bare én gang, og da under kapitlet som handler om forvaring, der det står at det er få kvinner som dømmes til forvaring. Man kan stille seg spørsmålet om hvorvidt dette handler om at det bare er menn i den politiske ledelsen.

Jeg registrerer at kritikken som kommer fra regjeringspartiene, i hovedsak handler om vedlikehold og kapasitet. Det er lite som kommer fra regjeringspartiene, mener jeg, som tyder på at de har en visjon for den justispolitikken vi skal ha i framtida.

Vi har en regjering med en justisminister som har sittet i 422 dager. Det første regjeringa gjorde, var å kutte i vedlikeholdsbudsjettet med 10 mill. kr. Så sier denne regjeringa at vi har sulteføret vedlikeholdspostene. Vel, jeg hører at Leirstein mener han startet på null når det gjelder gjennomslag, og da skjønner jeg at 50 mill. kr er ganske mye – en bevilgning vi for øvrig støtter. Men etter historieskrivinga til Høyre og Fremskrittspartiet burde jo denne posten vært tre eller fire ganger så stor. Med et totalbudsjett større enn noen gang – større enn noen regjering noen gang har hatt – kan jeg, med all respekt, ikke

se at det er noe særlig hallelujapreg over bevilgningene til vedlikehold.

Så vil jeg bare vise til Ebbesen, som jeg synes hadde et veldig godt innlegg om barn og om fokusering på forebygging. Det ble vist til tallet 80,5 mill. kr, som blir bevilget til utforminga av disse 41 plassene. På justisbudsjettet er det bare 20,5 mill. kr. Resten av pengene kommer fra andre budsjetter.

Det er altså 41 nye plasser, men soningskøen vokser. Det er kutt i midler til bøtesoninga, f.eks., midler som den forrige regjeringa foreslo. Det er en reversering av ordninga med elektronisk kontroll. Køene vokser. Det er ingen fengselsplaner. På område etter område bevilger de som nå har makta i en justissektor de har ansvar for, under halvparten av det den forrige regjeringa gjorde, samtidig som de klager over hva den forrige regjeringa faktisk gjorde. Køen til bøtesoning, f.eks., har økt – fra 2 500 til 3 000 personer på ett år.

I 422 dager har store saker blitt satt på vent – beredskap, politireform, kapasitet – i en regjering med mer penger enn noensinne. 8 mrd. kr har gått til skatteutt. Det er en realitet at justisministeren ikke har fått mer til sitt felt – og faktisk har fått mindre med forliket, fordi byråkratikutttet ble økt fra 0,5 pst. til 0,6 pst.

Hadia Tajik (A) [11:53:19]: Sidan det kan sjå ut som om debatten nærmar seg slutten, vil eg takka komiteen for ein god og engasjert debatt og tverrpolitisk einigheit på veldig mange punkt. Det er godt å sjå. Likevel er det enkelte område der me skil lag, og det vil eg ta opp i dette innlegget.

Måten dette justisbudsjettet har vorte framstilt på, er litt som å få ein stillongs i julegåve, og så vert du fortalt at dette ikkje er ein stillongs; det er eigentleg ei dunjakke. Men uansett kor mykje du ser på den stillongsen, vert det ikkje ei dunjakke fordi ein kallar det ei dunjakke. Sjølv om ein kallar budsjettet formidabelt og historisk, er det ikkje nødvendigvis det.

Ein har frå denne talarstolen framstilt det som om det jamt over er ei rein begeistring for dette justisbudsjettet, men eg har registrert at Politiledarlaget f.eks. har gått tilbake på det dei har sagt om at justisbudsjettet er eit godt budsjett. Dei skriv sjølve i fagbladet sitt at det er ord som dei må bita i seg, og at dei er bekymra for drifta, slik som eg er.

Det er heller ikkje begeistring å sjå hos interesseorganisasjonane som jobbar mot vald i nære relasjonar, og særleg vald mot barn. Det har me sett gjennom medieoppslag den siste tida.

Så hadde statsråden og eg ei replikkveksling om lønnsnivået hos leiarane i POD. Det kan verka som om statsråden meiner at dette er eit lønnsnivå som ein er nøydd til å ha for å få dei beste leiarane. Eg er einig i at ein treng dei beste leiarane. Eg er ikkje nødvendigvis einig i at dette lønnsnivået er det som definerer korleis ein får dei beste leiarane. Eg er bekymra for at det skal eta opp det generelle budsjettet. Eg spør: Vil justisministeren gjera noko med det for å unngå at den generelle satsinga på politi vert eten opp, eller er det slik at det er politileiarene i POD

som skal få dunjakke, medan polititenestemennene skal få stillongs?

Så har det kome mange ord om soningskø. Soningskøen vart dramatisk redusert under Stoltenberg II. Eg er veldig spent på korleis soningskøen vil sjå ut når denne regjeringa er ferdig med sitt arbeid. Førebels er arbeidet for å få ned køen ganske svakt. Årsgjennomsnittet til Stoltenberg II var 93 soningsplassar i året, medan i budsjettet for i år er det 41 plassar. Det er mindre enn halvparten så mykje som Stoltenberg II leverte i året. 41 plassar er ein god stillongs, og det er nyttig, det. Det varmar når det er behov for det, men det er framleis ikkje ei dunjakke.

Det er også symptomatisk at det er Storberget og Arbeiderpartiet som snakkar om f.eks. bruken av konfliktråd og om kor viktig det er, medan Høgre og Framstegspartiet og justisministeren snakkar om lukka fengselsplassar. Eg vil minna om at det ikkje er mogleg å fengsla seg til eit trygt samfunn. Ein må også leggja vekt på innhaldet i soninga, alternative soningsformer, alternativ konfliktløysing i tillegg til det. Eg har forventningar til at stortingsmeldinga som er varsla, og som kjem i neste veke, tek dette opp i seg.

Presidenten: Representanten Lene Vågslid har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Lene Vågslid (A) [11:56:26]: Eg skal vere kort.

Til påstanden om at det ikkje blei øyremerkt eller sett av midlar til barnehusa i budsjettet for 2014 – det er feil. I proposisjonen som Stoltenberg la fram, blei det tydeleg omtalt under budsjettprioriteringar at det blir sett av 60 mill. kr for 2014. Det var til to nye barnehus, og det var til styrking av kapasiteten. No spissar me den styrkinga vidare som er i tråd med det vedtaket som blei gjort i denne salen i juni om å styrkje kapasiteten ved barnehusa ved å øyremerkje 100 mill. kr. Representanten Ellingsen kan ta det heilt med ro når det gjeld bekymringa hans for hørselen min. Den er heilt i orden. Det eg registrerer, er at representanten Ellingsen ikkje ynskjer å svare på mitt spørsmål med tanke på at budsjettforliket også førte til nesten 100 mill. kr – 90 mill. kr – til barnehus.

Når det er sagt: På eit kapittel med 13 mrd. kr vil eg jammen gå med på at 100 mill. kr skal gå til barnehus. Kanskje kan me kutte noko i dunjakkene, som representanten Tajik nemnde tidlegare.

Statsråd Anders Anundsen [11:57:43]: Når det gjelder diskusjonen om øymerking, tror jeg det er flere som må lese de gamle budsjettproposisjonene litt mer nøye.

Jeg har lyst til å si til representanten Storberget, som innledet med å spørre om det egentlig er så galt at Arbeiderpartiet er enig med regjeringen om budsjettet. Nei, det er definitivt ikke galt, det er veldig bra. Det som er spesielt, er at representantene Storberget, Henriksen og Tajik, sistnevnte med en ligning knyttet til dunjaker og stillongs, eller strømpebukser, later som om de gjør så mye mer enn det de gjør. Realiteten er at når Storberget f.eks. snakker om at man kunne tatt 10 pst. av lettelsene i formuesskatten og brukt på vedlikeholdsetterslepet i fengslene, så kunne jo

Arbeiderpartiet foreslått det i sitt alternative statsbudsjett. Men det gjør de ikke. Selv om de kutter formuesskatten, prioriterer de likevel ikke opp justisfeltet. Det er derfor jeg synes det blir en litt rar avslutning på denne debatten når opposisjonen sier at regjeringen bygger sitt arbeid på det tidligere regjeringer har gjort. Alt det gamle er egentlig bygget på den tidligere regjeringens politikk. Noe av det er det, noe av det har vært viktig for at man skal klare å nå de målsettingene man har, f.eks. om opptaket til Politihøgskolen. Men det er veldig mye annet som overhodet ikke er det.

Arbeiderpartiet har altså mange, mange flere milliarder kroner å fordele i sitt alternative statsbudsjett, men de velger likevel å prioritere andre ting enn satsing på justisfeltet. Det synes jeg er greit, men jeg synes ikke det er greit at man forsøker å late som om noe annet er tilfellet. Jeg synes vi får stå i de prioriteringene vi har, enten vi er i posisjon eller i opposisjon. Det går rett og slett ikke an å si at regjeringen kunne prioritert opp dette vesentlig mer når de selv ikke gjør det i egne budsjetter.

Vi er alle enige om at det er behov for å sikre flere plasser i kriminalomsorgen. Det er særlig behov for lukkede fengselsplasser. Det som er utfordrende med lukkede fengselsplasser, er at de bygges ikke over natten, det tar noe tid. Der har den forrige regjeringen satt i gang kvalitets-sikringsprosjekt på noen områder. Denne regjeringen har fulgt opp noen av dem, og vi kommer tilbake med en helhetlig kriminalomsorgsmelding før jul. Jeg synes vi skal være redelige mot hverandre og stå i det vi selv faktisk foreslår – enten vi er i regjering eller ikke.

Presidenten: Representanten Jorodd Asphjell har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jorodd Asphjell (A) [12:00:38]: Det er til statsråden i forbindelse med nytt beredskapssenter. Jeg viser til budsjettproposisjonen, hvor statsråden selv skriver at Alna er et godt egnet alternativ for et nytt beredskapssenter. Men på tross av det fortsetter statsråden å utrede nye alternativ. Ettersom det ikke sies noen ting om det i budsjettet for 2015, vil det bety at det enten er skutt ut i det blå, at statsråden ikke har vunnet fram i budsjettforhandlingene med regjeringen, eller at han heller ikke i dag kan si noen ting om når vi eventuelt kan få framlagt en sak knyttet til dette viktige spørsmålet.

Så til representanten Ellingsen og dette med rosinen i pølsa: Det jeg henviste til, var statsrådens tale under landsmøtet i Politiforbundet, da han skulle forklare hvor stort arbeid han hadde gjort med kriminalitetsomsorgen, med god kapasitet, og at det å flytte fanger til Nederland virkelig var rosinen i pølsa som gjorde vei i vellinga.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Jan Arild Ellingsen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:01:58]: Jeg registrerer at representanten Vågslid fortsatt har en selektiv hukommelse. Jeg skal det ligge inntil videre. Den store diskusjonen nå går på hvem som er det beste sannhetsvitnet for virkeligheten. Det er vel et faktum at når Arbeiderpartiet honorerer egen fortrefelighet, så bør de kanskje ta med seg alle elementene. Det er vel ikke noen tvil om at tidligere justisminister Storberget har norgesrekord når det gjelder soningsrabatt. Det er vel ikke noen tvil om at den særribbatten som Bondevik II-regjeringen og Arbeiderpartiet inngikk, var tidenes frislepp for folk som burde ha sittet inne. Når fakta skal legges på bordet, bør man være forholdsvis etterrettelig, etter mitt skjønn.

Det er også sånn at når Storberget og hans kompanjonger – hvis det er lov å si det – forteller om innsatsen man har gjort, så har det vel vært et ganske stort avvik mellom de behovene kriminalomsorgen har meldt, og de løsningene som har vært lagt fram. Jeg har oppfattet at det siste Stoltenberg-regjeringen gjorde, primært var å satse på åpning av åpne plasser: mye rimeligere og raskere, men til gjengjeld mye dyrere og derfor vanskeligere.

Presidenten: Representanten Anders B. Werp har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Anders B. Werp (H) [12:03:19]: Vi går mot avslutningen, og det er kanskje verken tid til eller stedet for å snakke om enigheten når vi nå egentlig dyrker uenigheten, men jeg konstaterer at regjeringen i samarbeid med samarbeidspartiene legger fram et budsjett som gjør landet tryggere. Det gleder meg.

Så til representanten Vågslid: Jeg sa det ettertrykkelig. Jeg hadde ett budsjett for hånden. Det var budsjettet for 2013, ikke 2014. Jeg betviler ikke det representanten Vågslid sa, men i det rød-grønne budsjettet for 2013 er driften av barnehusene ikke nevnt med øremerkede midler i det hele tatt.

Til beredskapssenteret og representanten Asphjell: Det undrer meg at man går så høyt på banen i en sak hvor foregående justisminister satt på informasjon med betydning for prosjektet, uten å informere Stortinget, samtidig som Stortinget hadde saker til behandling som gikk nettopp på beredskapssenteret. Det synes jeg er betenkelig.

Presidenten: Representanten Kari Henriksen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kari Henriksen (A) [12:04:36]: Hadde jeg hatt skjegg, skulle jeg ha smilt litt under justisministerens innlegg, men det kan jeg ikke gjøre. Fra vår side klager ikke vi så mye på forholdene nå som det regjeringspartiene gjør, og justisministeren og regjeringen legger mindre penger på bordet enn det den forrige regjeringen gjorde. Der vi skilles ad, er når det gjelder innhold, forebygging, kvinner og frivillige, og vi legger flere penger på bordet i dette budsjettet enn det regjeringen gjør. Det er fakta. Vi avviker den rabatten som representanten Ellingsen snakket om. Vi sør-

ger for å ha både et spor som handler om innhold, og et spor som handler om kapasitet. Vi ønsker å bygge, få fortgang i fengselsbygginga, tidligere enn det denne regjeringen gjør, med mindre penger enn det denne regjeringen totalt har å bruke. Det er skillelinjene. Vi ønsker å bruke midler til velferd og tjenester, ikke til skattekutt.

Presidenten: Representanten Hadia Tajik har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Hadia Tajik (A) [12:05:51]: Eg er glad for at me på tampen av debatten har fått katta ut av sekken. Justisministeren avslørar jo òg sitt syn på justis når han ikkje ser samanhengane i det justispolitiske arbeidet, eller heilskapen i det ein bør kunne forventast skal vera regjeringas arbeid. Som debatten har vist, tenkjer Arbeidarpartiet heilskap, og me jobbar for heilskap. Det har delteke representantar frå kommunal- og forvaltingskomiteen, frå arbeids- og sosialkomiteen og frå utanriks- og forsvarskomiteen. Me har tett samarbeid med familie- og kulturkomiteen, med kirke-, utdannings- og forskingskomiteen og dei andre komitéane, for dette handlar om dei lange linjene. Det me ser av budsjettet til regjeringa, er at dei legg opp til kutt i skattane. Det betyr at ein har mindre pengar til forebygging, men som det står i leiaren til den siste utgåva av bladet Politiforum:

«Personlig kan jeg lett akseptere avgift på både campingvogner og båtmotorer hvis det kan sikre politiet nok ressurser til å drive god etterforskning.»

Dei ser behovet for heilskap, og dei etterlyser behovet for heilskap. Når me gjev 3,4 mrd. kr meir til kommunane, er det eit krafttak for forebygging. Det har òg betydning for justissektoren.

Statsråd Anders Anundsen [12:07:05]: Til det siste: Regjeringen er enig i at det er viktig å tenke bredt når en skal tenke på hele justisfeltet, inkludert forebygging. Derfor er det også et godt kommuneopplegg denne gangen. Men det som er mitt poeng, er at de innleggene som er blitt holdt av ulike representanter fra Arbeiderpartiet, bærer preg av at en ønsker å satse mer på f.eks. kriminalomsorgen. Storberget sa at 10 pst. av formuesskattlettelser kunne ha gått til å ta ned vedlikeholdsetterselepet i kriminalomsorgen. Det kan altså Arbeiderpartiet foreslå i sitt alternative budsjett, men da må det være lov å peke på at det er til tross for at de har mer penger å rutte med enn denne regjeringen, fordi vi prioriterer annerledes – vi har ikke prioritert det opp. Det var det som i utgangspunktet var mitt poeng i forrige innlegg.

Når jeg så hører representanten Henriksen si at Arbeiderpartiet ikke klager så mye på forholdene som regjeringen, tror jeg man skal gå gjennom hva som ble sagt i innlegget til representanten Henriksen tidligere i dag. Det er definitivt ingen rosemaling av situasjonen, verken i kriminalomsorgen eller andre steder, som preger Arbeiderpartiets representanters innlegg her i dag.

Jeg synes det er fint at det på slutten ble litt temperatur, noe som viser at det fortsatt er en god del uenighet i justis-

politikken, men mye enighet om hovedlinjene. Så på vegne av regjeringspartiene og jeg antar også Kristelig Folkeparti og Venstre, som står bak dette budsjettforliket, er det godt å konstatere at det langs de store linjene er stor enighet. Også langs de store linjene når det gjelder prioritering, ligger regjeringen og samarbeidspartiene på et svært godt nivå når det gjelder justis- og beredskapsbudsjettet. Det skal vi være fornøyd med.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [12:09:10]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i straffegjennomføringsloven mv. (Infoflyt-systemet mv.) (Innst. 78 L (2014–2015), jf. Prop. 120 L (2013–2014))

Margunn Ebbesen (H) [12:09:49] (ordfører for saken): Komiteen har hatt til behandling Prop. 120 L, om endringer i straffegjennomføringsloven, dvs. Infoflyt-systemet. Jeg takker selvfølgelig komiteen for en god jobb. Det er en enstemmig komité som støtter endringene i denne proposisjonen.

I proposisjonen foreslår departementet et nytt kapittel 1 B for å få et klarere hjemmelsgrunnlag for kriminalomsorgens behandling av personopplysninger i Infoflyt-systemet. Dette lovforslaget regulerer

- i hvilke tilfeller kriminalomsorgen kan behandle personopplysninger i Infoflyt-systemet
- når kriminalomsorgen, uten hinder av taushetsplikt, kan utlevere opplysninger til politiet og påtalemyndigheten
- når kriminalomsorgen har plikt til å informere den registrerte om at det behandles opplysninger om vedkommende
- den registrertes rett til innsyn i registrerte opplysninger
- Datatilsynets kontroll av registreringen, herunder kontroll med at saksbehandlingsregler er fulgt

Proposisjonen inneholder også forslag om å oppheve ordningen med elektronisk kontroll som varetektssurrogat.

Infoflyt-systemet ble etablert i 2005. Forut for dette var informasjonsutvekslingen mellom politiet og kriminalomsorgen uformell og varierende. Bakgrunnen for formaliseringen var et økende behov for informasjonsutveksling mellom politiet og kriminalomsorgen på grunn av økning av trusler knyttet til organisert kriminalitet, i tillegg til flere enkeltepisodes knyttet til manglende informasjonsutveksling.

Infoflyt-utvalget ble nedsatt av Justis- og politidepartementet i mai 2010. Justiskomiteen viser til at utvalget har gjennomgått Infoflyt-systemet, gjort vurderinger og foreslått nye regler for kriminalomsorgens behandling av opplysninger i Infoflyt-systemet.

Jeg viser til at saken har vært ute på bred høring før den nå er kommet til behandling i Stortinget.

Komiteen bemerker at samarbeid og informasjonsutveksling mellom politiet/påtalemyndigheten og kriminal-

omsorgen er en viktig forutsetning for å kunne forebygge, forhindre og bekjempe alvorlig kriminalitet.

Komiteen bemerker at det er nødvendig å få på plass et klarere hjemmelsgrunnlag i straffegjennomføringsloven for kriminalomsorgens behandling av personopplysninger i Infoflyt-systemet, dette for å sikre at kriminalomsorgen utfører sin jobb innenfor Norges menneskerettslige og folkerettslige forpliktelser knyttet til personvern. Dette innebærer at behandlingen av personopplysninger skal ha hjemmel i lov, og at denne lovhjemmelen må være tilstrekkelig presis.

Hadia Tajik (A) [12:12:40] (leiar for komiteen): Eg vil takka saksordføraren for ein god gjennomgang av betydninga dette har for Infoflyt-systemet. Det er det òg brei einigheit om.

Eg tek ordet berre for å gjera merksam på at Arbeiderpartiet – eg har fått tillating til å seia dette òg på vegner av Senterpartiet – kjem til å stemma imot II om oppheving av ordninga med elektronisk kontroll som varetektssurrogat. Det er sterkt beklageleg at regjeringa vil oppheva denne ordninga.

Noreg har ei rekkje bestemmingar om varetektssurrogat, og det går fram av straffeprosesslova § 188. Retten kan f.eks. vedta at den sikta vert framstilt for politiet til bestemte tider, eller at ein ikkje kan forlata ein bestemt opphaldsstad. Retten kan òg vedta at den sikta leverer inn pass, førarkort, sjøfartsbok, fartsbevis eller tilsvarende. I staden for fengsling kan retten treffa vedtak om plassering i institusjon eller kommunal bustadeining dersom institusjonen eller kommunen samtykker.

Elektronisk kontroll som varetektssurrogat er dermed på linje med andre måtar å sikra varetekt på enn fengsling. Varetektsinstituttet er under stadig kritikk på grunn av dei negative konsekvensane det har for den fengsla. At varetektsinnsette vert sitjande for lenge i politiarrest, og at det er utstrakt bruk av restriksjonar i isolasjon, er gjengangarar i kritikken mot norsk fengslingspraksis. Det er kritikk som Arbeidarpartiet og Senterpartiet tek svært alvorleg.

Eg vil òg leggja til at varetektsinstituttet har nær tilknytning til problema med soningskø og manglande fengselskapasitet. Oppheving av denne bestemminga vil derfor kunne føra til dårlegare fengselskapasitet over tid. Elles vil eg visa til departementet sine vurderingar i Prop. 71 L for 2012–2013.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:14:37]: Dette er en sak som statsråden har vært i befatning med i sin tidligere funksjon på Stortinget, og som er prinsipielt viktig, etter mitt skjønn. At saken kommer tilbake til Stortinget i dag, og at man får et bedre juridisk hjemmelsgrunnlag, er etter mitt skjønn helt påkrevd, fordi det har vært litt vagt tidligere – og det konkluderte vel også utvalget med i sin tid.

Samtidig har jeg, etter å ha lest proposisjonen, noen spørsmål som jeg håper at statsråden kan kommentere i sitt innlegg i dag. At kriminalomsorgen får tilgang til informasjon som de kan dele med politiet, med tanke på å forhindre og bekjempe kriminalitet, synes jeg er veldig positivt. Ut-

fordringen er hva slags avgrensninger som ligger inne her. Betyr det f.eks. at hvis en tidligere statsråd besøker en innsett i et norsk fengsel, så vil alt det de snakker om, være tilgjengelig, og det er opp til kriminalomsorgen å vurdere hvor mye av det man eventuelt skal dele med politiet, hvis man ser det som betimelig? Da er det iallfall greit å vite om det. En annen ting er på hva slags måte – om på noen slags måte – de som eventuelt er besøkende i et fengsel, vil være klar over at informasjon som de deler, kan bli brukt videre av andre offentlige etater.

Som sagt er det i et system som vårt, hvor vi har stor grad av åpenhet og et system som er basert på kontradiksjon og ikke selvinkriminering, viktig å sørge for at det lov-messige grunnlaget er riktig. Derfor ser jeg fram til å høre om statsråden har gode svar på dette her. At loven er påkrevd, og at vi trenger den, er hevet over enhver tvil, men samtidig er jeg spent på å høre hva slags avgrensninger som ligger, sett fra statsrådets side.

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:16:29]: Lat meg først seie at vi frå SV si side òg kjem til å stemme imot forslaget om å oppheve elektronisk kontroll som varetektssurrogat. Eg synest det er uheldig at det vert gjort, og sluttar meg til grunngevinga som representanten Tajik gav i sitt innlegg.

Men det eg skal bruke mesteparten av tida på, er forslaget om det såkalla Infoflyt-systemet. Det er viktig å få på plass reglar for kriminalomsorga si behandling av personopplysningar og korleis dei opplysningane kan brukast. Det er difor bra at det vert foreslått eit slikt regelverk. Men sjølv om vi understrekar viktigheita av det, så gjer ein del bekymringar med omsyn til forslaget at vi kjem til å stemme imot det, og vi fremmar eigne forslag, som eg skal kome tilbake til.

Det er to hovudbekymringar. Den første dreier seg om den endringa i kriminalomsorga sitt føremål og arbeid som ligg i forslaget, der det no vil vere slik at i tillegg til å førebyggje og forhindre alvorleg kriminalitet skal ein òg kjempe mot den. Det er ei dreining i kriminalomsorga sine arbeidsoppgåver som vi synest krev ein heilt anna prinsipiell grenseoppgang og gjennomtenking før ein konkluderer med det. Det betyr at ein altså skal gå frå å gjennomføre straff og rehabilitering til heilt å kjempe mot kriminalitet som ei oppgåve. Eg vil seie at i tillegg til utfordringane knytte til ressursbruk og den prinsipielle grenseoppgangen, kan det òg oppstå uklarheit om kva som er førebygging, og kva som er etterforskning. Eg viser òg til at Advokatforeningen har uttalt tidlegare at ein bør greie ut konsekvensane av den utvidinga av deira arbeidsoppgåver nøyare før ein aksepterer det.

Det andre dreier seg om ukklarheit i forslaget som iallfall kan ha personvern-messige utfordringar som ein bør tenkje nøyare gjennom. Det heiter seg altså i forslaget at dersom det «gir grunn til å anta» at innsette eller personar som har vore i kontakt med eller søkjer kontakt med ein innsett, vil gjere eller medverke til dei handlingane som er beskrivne, så kan det gje grunnlag for registrering og utlevering av opplysningar. Korleis ein skal verifisere dei krava til opplysningar som «gir grunn til å anta», er det

derimot ganske store ukklarheit rundt. Dette er etter mitt syn ganske sentrale spørsmål, for «gir grunn til å anta», på basis av ikkje ein som har utført kriminalitet, men ein som har kontakt med dei som er i kriminalomsorga, opnar iallfall for relativt vidtgåande tolkingar dersom ein ikkje er presis og har ei nøyte oppfølging av det. Det er òg, synest vi, ei for lite god avklaring av kva «annen alvorlig kriminalitet» i forslaget inneber, det treng nøyare presisering. Vi må berre hugse på at vi då opnar opp for ei heilt ny gruppe, dei som arbeider i kriminalomsorga, og gjev dei tilgang til ei betydeleg mengd opplysningar. Vi gjev dei òg moglegheit til å utlevere dei, utan – etter vår oppfatning – god nok presisering og avgrensing av kva det skal gjelde.

På bakgrunn av det har vi fremma to forslag. Det andre forslaget har den bakgrunnen at vi nok har grunn til å rekne med at det vert fleirtal for komiteens innstilling her i salen. Det første forslaget er:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med et nytt forslag til regulering av kriminalomsorgens behandling av personopplysninger i Infoflyt-systemet, der:

- begrepet «alvorlig kriminalitet» er tydelig presisert,
- med tydelig krav til verifisering av opplysninger før de registreres,
- der endringer i kriminalomsorgens oppgaver er grundigere behandlet.»

Vidare er forslag nr. 2:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en evaluering av det nye regelverket i løpet av perioden, for å vurdere konsekvensene av lovendringene med tanke på kriminalomsorgens rolle og innsattes rettssikkerhet.»

Presidenten: Representanten Bård Vegar Solhjell har tatt opp de forslagene han refererte.

Statsråd Anders Anundsen [12:21:08]: Som representanten Ellingsen var inne på i sitt innlegg, var det faktisk representanten Ellingsen som gjorde meg oppmerksom på denne problemstillingen i forrige stortingsperiode. Da hadde jeg riktignok en helt annen hatt på.

Det er ingen tvil om at det lenge har vært behov for å ha en lovregulering av Infoflyt-registeret og bruken av det. Det er viktig å ha den hjemmelen på plass. Det har vært en grundig prosess i forkant, og jeg er veldig glad for at det er en enstemmig komité som står bak innstillingen på det punktet, selv om jeg nå hører at SV har noen innvendinger som fører til at de stemmer imot. I det perspektivet er det også viktig å ha med seg at det i hjemmelsgrunnlaget også legges opp til at det skal forskriftsfestes eventuelle ytterligere begrensninger og rammer for det som ligger i proposisjonen.

Når det gjelder Ellingsens spørsmål om en tidligere statsråds – hvis ikke jeg oppfattet spørsmålet feil – kontakt med en innsett kan registreres og brukes i dette registeret, er svaret på det at tidligere statsråder i Norge blir behandlet på lik linje med alle andre mennesker, heldigvis. Hvis hensikten med kontakten er å begå alvorlig kriminalitet, vil vedkommende naturligvis også bli innført

i dette registeret. Men det er ganske strenge grenser for hva som skal til for at en skal bli registrert i registeret, og det fremkommer også i proposisjonen en del overordnede vurderinger rundt det. Det er ikke sånn at det bare handler om kriminalitet, men det handler om alvorlig kriminalitet – jeg tror vi i proposisjonen også bruker begrepet «særlig alvorlig kriminalitet».

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [12:22:54]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i panteloven m.m. (pant i patenter og planteforedlerretter) (Innst. 77 L (2014–2015), jf. Prop. 101 L (2013–2014))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 4 [12:23:16]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i vegtrafikkloven mv. (ruspåvirket kjøring, gebyr for forvaltningskontroll og unntak fra lovens motorvognbegrep) (Innst. 114 L (2014–2015), jf. Prop. 115 L (2013–2014))

Peter Christian Frølich (H) [12:23:43] (ordfører for saken): Komiteen har hatt Prop. 115 L til behandling. Den inneholder tre viktige justeringer av vegtrafikkloven. Det ene handler om å gjøre det enklere å kontrollere ruspåvirket kjøring, det andre om å få redusert ventetiden for kjøretøykontroll ved Statens vegvesens stasjoner ved å innføre et gebyr. I tillegg endrer man regelverket for elsykler, noe som forhåpentligvis kan føre til et større elsykkelmarked i tiden framover. Dette er små, fine justeringer som vi i dag vedtar.

Så kan jeg gjøre presidenten og øvrige interesserte oppmerksom på at vi har en splittet proposisjon. Punktet om behandling av personsensitive opplysninger er tatt ut i en egen proposisjon i påvente av avklaringer knyttet til hvorvidt det får praktiske konsekvenser for politiet. Det var en diskusjon som dukket opp på tampen, med litt ulike signaler fra politiet og departementet. Men ingenting skal være uklart i den saken. Vår intensjon er ikke å lage praktiske endringer for politiet i deres arbeidshverdag. Det er vårt mål at man skal få på plass en lovhjemmel for behandling av personsensitive opplysninger. Det er for å få det juridiske fotarbeidet på plass, og det skal ikke føre til at politiet får en vanskeligere arbeidshverdag.

Jorodd Asphjell (A) [12:25:54]: Arbeiderpartiet slutter seg til det saksordføreren framførte når det gjelder de sakene vi slutter oss til her. Vi synes det er gode forslag som vil forenkle arbeidet.

Men til det som saksordføreren var inne på helt til slutt, knyttet til den saken vi ønsker å utsette, altså endringen av vegtrafikkloven § 43 b, har jeg lyst til å bemerke noe. Det er en sak som har vært kjent i ganske lang tid. Dette var et

veldig stort tema på landsmøtet til Politiforbundet i 2012 i Molde, og vi har fått en rekke høringsuttalelser både fra Kripos, fra politiet og fra veimyndighetene knyttet til den endringen som var foreslått. Politiet har sagt klart og tydelig fra om at dette vil være med og vanskeliggjøre arbeidet deres, ikke minst det som er knyttet til politiets mulighet til søkertilgang til førerkort- og motorvognregister. Det er viktig når vi skal ha slike endringer som dette, at det ikke vanskeliggjør politiets arbeid, de må kunne utføre sin virksomhet på en god måte. Derfor har Arbeiderpartiet vært opptatt av at politiet fortsatt skal ha den samme løpende søkertilgangen til førerkort- og motorvognregisteret som de har hatt tidligere. For å få til det må det gjøres en enkel justering av lovforslaget, og helt i tråd med det politiet har spilt inn, kan dette gjøres ved enkelt å tilføye i den nye § 43 b i vegtrafikkloven: «til politimessige formål hvor det foreligger tjenestemessig behov for tilgangen, slik dette er definert i politiregisterloven § 2 nr. 13.»

Jeg synes det er beklagelig at vi i helt siste time, når samferdselsministeren i to oppslag i VG sår tvil om anvendelsen av den nye loven, ser at det er ulikt resultat, og at det er media som skal styre om saken skal fremmes på en lovmessig god måte. Derfor vil Arbeiderpartiet be om at denne nye proposisjonen kommer raskt tilbake, slik at vi får avklart dette på en god måte, og at vi får fattet vedtak i nær framtid.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:28:34]: Jeg vil også knytte noen kommentarer til dette. Jeg vil kanskje også si at det er uheldig at vi ender opp med å splitte, men jeg vil rose saksordføreren og resten av komiteen for at den faktisk gjør det når det oppstår usikkerhet, for vi kan vel heller ta litt selvkritikk, flere av oss, fordi vi ikke reagerte tydeligere, og jeg har ikke sett så mange oppslag fra andre heller, før det nevnte oppslaget kom i VG. Så jeg vil si at det komiteen har gjort, tror jeg er lurt, sånn at vi kan få en avklaring.

Man kan se for seg en sak der en farlig drapsmann er på rømmen midt på natta. Er det da hensiktsmessig at politiet kan sjekke om han disponerer en bil, eller hva slags bil han disponerer, sånn at man kan stoppe ham? Ja, selvfølgelig vil det være det, det mener vi jo alle. Derfor ville det ikke hengt helt godt sammen dersom politiet kan sjekke folke-registeret for å se om man er gift, eller om man eventuelt har unger, om man nettopp har flyttet, osv., mens man ikke kan sjekke hva slags bil man har. Jeg ser høringsuttalelsene fra f.eks. Politidirektoratet og Kripos, som er tydelige på at det kan skade etterforskninga og identifisering av gjerningsperson i voldtektssaker og andre seksualforbrytelser der kjøretøy har vært involvert. Man mister muligheten for direkte oppslag mot førerkort- og motorvognregisteret i operativ etterforskning av straffesaker osv. Så jeg mener at det komiteen har gjort, er fornuftig. Vi får en avklaring fra statsråden, og så behandler vi saken på en god måte når vi kommer på nyåret.

Peter Christian Frølich (H) [12:30:13]: I fare for å gjenta meg selv: Hele intensjonen med forslaget som angikk personopplysninger, har nettopp vært å samle veldig mange løse tråder og et i dag veldig fragmentarisk regel-

verk og lage én klar lovhjemmel, sånn at politiets behandling av personopplysninger er på trygg lovmessig grunn. Det skal departementet ha ros for at de har sett, og at de har ønsket å gjøre noe med.

Hvordan ting er blitt framstilt i media, er det ikke veldig lett å felle en dom over her fra talerstolen. Men jeg synes det er verdt å merke seg at samferdselsministerens sentrale budskap hele tiden har vært at ingen endring i praksis er til-siktet. Det er en veldig god presisering, som også er helt i tråd med de forventningene vi har hatt fra komiteens side, men vi kan heller ikke operere ut fra kommunikasjon via media. Derfor har vi for sikkerhets skyld bare bedt om dette i brevs form.

Jeg synes at dette skal landes på en forsvarlig og grei måte, og det er ingen, verken i departementet eller i komiteen, som ønsker å hindre politiet når de er på vill jakt etter lovbrøtere og andre man ønsker å sette bak lås og slå.

Hadia Tajik (A) [12:31:46]: Eg vil rosa saksordføreren for ei smidig handtering av ei sak som reiser ein del spørsmål, og takka komiteen for at ein klarte å handtera ho sånn at den delen det vart reist spørsmål om, kunne verta utsett på dette viset.

Bakteppet for handlinga er, som det har vorte nemnt, ei rekkje oppslag – særleg i avisa VG, men òg ein del andre plassar – der bl.a. samferdselsministeren gjennom sitata sine sår tvil om kva som var intensjonen bak forslaga, særleg knytt til handlinga av personopplysningar. Eitt av sitata som samferdselsministeren stod for, var at det «kan ikke være slik at en politiansatt kan sitte på sitt kontor og snoke i registrene nærmest for moro skyld», og at det difor var behov for å leggja fram dette forslaget.

Det var eit sitat som Politiets Fellesforbund reagerte veldig sterkt på. Sigve Bolstad reagerte sterkt. Kjetil Rekdal ved Hordaland PF reagerte og kalla utsegna «drøy». Eg er einig med Politiets Fellesforbund i denne saka, og det eg er nysgjerrig på, og som eg kunne håpa at ein kunne bruka denne ordvekslinga til, er om justisministeren kunne ha fortalt om han er einig med Politiets Fellesforbund, eller om han er einig med samferdselsministeren. For her har me ikkje høyrte kva han meiner.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [12:33:10]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Henriksen, Hadia Tajik, Knut Storberget og Bård Vegar Solhjell om endring i § 3 i lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) (kriminalomsorgens ansvar for å ivareta barn av domfelte/innsatte mv.) (Innst. 82 L (2014–2015), jf. Dokument 8:78 L (2013–2014))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til

replikordskifte på inntil fire replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Margunn Ebbesen (H) [12:34:02] (ordfører for saken): Komiteen har hatt til behandling et representantforslag om endring i § 3 i lov om gjennomføring av straff mv., som omhandler kriminalomsorgens ansvar for å ivareta barn av domfelte eller innsatte mv.

Først vil jeg takke komiteen for et godt samarbeid i denne saken. Vi er nok alle enige om målet, selv om vi ikke er enige om veien til målet. Så videre nå argumenterer jeg for Høyres og flertallets syn i denne saken.

Representantforslaget fra Arbeiderpartiet og SV går ut på å lovfeste kriminalomsorgens ansvar for å ivareta barn av domfelte eller innsatte. Representantforslaget er nesten på linje med det forslaget som den rød-grønne regjeringen sendte ut på høring i 2011, med høringsfrist i 2012. Etter det var det stille fra den rød-grønne regjeringen om dette forslaget, fram til de nå fremmer det som et representantforslag. Det er en underlig måte å drive politikk på. Hvis de ikke var enige om å iverksette loven mens de satt i regjeringskontorene, hvorfor er det nødvendig å fremme et lovforslag nå, når kriminalomsorgen selv opplyser at det i løpet av kort tid vil være utpekt tilsatte med funksjon som barneansvarlig ved samtlige enheter i kriminalomsorgsregionene?

Målet for Høyre er å sikre den innsattes behov for kontakt med sine barn på en best mulig måte. Samtidig er det viktig å ha med seg at fengsling eller iverksettelse av annen straffegjennomføring av en forelder eller annen omsorgsperson har store konsekvenser for barn. Den stigmatiseringen som barn med foreldre i fengsel kan utsettes for i barnehage, skole eller andre deler av barnets sosiale omgangskrets og nettverk, er en del av dette bildet. Noe av straffens dilemma er nemlig at den har utilsiktede virkninger for andre enn den straffedømte. Høyre er derfor særlig opptatt av at det ved avgjørelser som gjelder domfelte eller innsatte som har omsorg for eller regelmessig samvær med sine barn, særlig skal tas hensyn til hva som er barnets beste.

Justisdepartementet viser også i sitt brev til komiteen at de er svært opptatt av å ivareta og styrke barns rettsstilling som pårørende til domfelte og innsatte i fengsel. Videre er det påbegynt et arbeid med å utarbeide retningslinjer som beskriver de barneansvarliges arbeidsoppgaver og ansvarsområder, samt en «opplæringspakke» som etter planen skal gjennomføres våren 2015 i regi av Kriminalomsorgens utdanningscenter. Dette viser at implementeringen av barneansvarlige er godt i gang.

Da det tidligere omtalte lovforslaget var ute til høring, uttalte bl.a. Kriminalomsorgen region øst at regionen anså någjeldende § 3 i straffegjennomføringsloven og § 1-3 i forskrift til loven som dekkende for det tilretteleggingsansvar som kriminalomsorgen har overfor barn av innsatte.

Høyres politikk bygger på tillit. Vi har tillit til at kriminalomsorgen utfører sine oppgaver – uansett hvilke – til det beste både for de innsatte og for deres pårørende, og ikke minst at den bidrar til at de innsatte på en best mulig måte rehabiliteres til et velfungerende liv etter endt soning. Det betyr også at de må ivareta at de innsatte får nødvendig kontakt med sine barn – på barnets premisser.

Høyre mener derfor at når kriminalomsorgen selv har kommet så langt som de har, vil en forskriftsfesting av ordningen med barneansvarlig i kriminalomsorgen gi et tydelig og raskt signal om at barnets rettsstilling skal styrkes. En lovfesting vil ta tid å få gjennomført, og vi legger også til grunn at de som både arbeider og får tjenester innenfor dette feltet, henter sin informasjon både fra lovtekst og fra forskrifter. Kriminalomsorgens håndtering av denne viktige oppgaven viser også at de ikke behøver en lovfesting for å utføre sin jobb til beste for de innsatte og de pårørende.

Kari Henriksen (A) [12:38:13]: Jeg er glad for at det er stor enighet om at barnekontakter er viktig. I debattene etter de to interpellasjonene jeg har hatt om det, har alle partiene gitt uttrykk for at barn av innsatte bør få bedre rettsvern. Det er gledelig.

Hele komiteen er enige om at barn av innsatte er en spesiell gruppe barn, som rammes hardt når mor eller far dømmes til fengselsstraff. Vi er enige om at barnekonvensjonen skal gjelde, og det er heller ingen uenighet om at Kriminalomsorgsdirektoratet formidler god informasjon om barnets rettigheter til ansatte i tjenesten. Kriminalomsorgen har gjort en formidabel innsats med å bedre forholdene for barn av innsatte i fengslene. Det fortjener ansatte og direktoratet all honnør for. Nå er det barnekontakter i så godt som alle fengsler i Norge. Det er kjempebra!

Vi er også enige om at det skal gis et sterkt og entydig signal om at barns rettsstilling skal styrkes. Men vi skiller altså lag når det gjelder vurdering av tydelighet, ansvar og likebehandling. Lovbestemmelser driver vi med. Barneombudet sier i sitt høringsvar at å ha en lovfesting er et tydeligere signal enn en forskriftsfesting. Arbeiderpartiet er enig.

Forskrifter kan endres uten at Stortinget er orientert. Det gjør det vanskelig for stortingspolitikere å ha det nødvendige ansvar for denne gruppa barn. Det politiske ansvaret blir tydeligere ved en lovfesting.

Arbeiderpartiet mener ikke at lovtekster sjelden leses, slik flertallet gjør. Tvert imot mener vi at en lovfesting vil gi ansatte i andre etater, frivillige organisasjoner og ikke minst innsatte og deres pårørende et tydeligere signal og gjøre kunnskapen lettere tilgjengelig for allmennheten enn en forskrift.

For Arbeiderpartiet er dette også et spørsmål om likebehandling. Rundt 9 000 barn har hvert år en av foreldrene i fengsel. Disse barna er ikke mindre utsatt enn barn av foreldre med alvorlig ruslidelse, psykisk eller somatisk sykdom. De er ikke like mange, kanskje, men desto viktigere er det at de får vår oppmerksomhet.

Stortinget har enstemmig tatt liknende ansvar før. I juni 2008 uttalte en enstemmig helse- og sosialkomité:

«Komiteen er glad for at det nå legges opp til å gi

barn juridiske rettigheter til oppfølging som pårørende. Dette er et tema som har blitt reist flere ganger. Det er helt åpenbart at en rekke barn som er pårørende, har behov for en spesiell oppfølging, dette være seg om barnets forelder er psykisk syk, har rusproblemer eller annen sykdom som kan påvirke barnet alvorlig.»

Videre utalte en samstemmig komité:

«Komiteen ber om at en vurderer ytterligere tiltak som vil kunne sikre barnas rettigheter som pårørende.»

Jeg registrer at dagens flertall har vurdert saken annerledes, at Harald Tom Nesvik, som er gruppeleder i Fremskrittspartiet, sannsynligvis har snudd, og at Kristelig Folkeparti har forlatt Laila Dāvøys politiske linje når det gjelder rettigheter til barn som pårørende. Det er svært beklagelig.

Høyres Hårek Elvenes uttalte i Dagbladet i desember at de innsatte ikke er syke. Videre uttalte han:

«Man bør ikke gjøre barn av innsatte til en mer spesiell gruppe enn det de er. De ivaretas i dag på en god måte med det gjeldende lovverket.»

Med sitt utspill mener jeg Høyre gjør barn av innsatte mindre spesielle enn de er. Arbeiderpartiet tror vi kan gjøre mer, og mener vi må gjøre mer. Dessuten er det helt feil. Innsatte i fengsel har stor sykkelighet, mer enn andre. Barna deres har større utfordringer, flere enn andre, både helsemessig, økonomisk og utdanningsmessig. Hvis det er denne oppfatninga som ligger til grunn for Høyres standpunkt, viser det stor mangel på fakta. Det er synd – ikke for Høyre, men for barna.

Jeg er fornøyd med at justisministeren la opp til at Stortinget kunne bestemme, selv om jeg skulle ønske at justisministeren, som er opptatt av barns forhold, og som er opptatt av barn som lider, hadde valgt å vise tydeligere handlekraft i denne saken. Han kunne fulgt opp Harald Tom Nesviks og Fremskrittspartiets standpunkt fra forrige periode. Men kanskje det er et resultat av at det er et toparti-parti – ett stortingsparti og ett regjeringsparti – som ikke alltid er omforent når det gjelder justispolitiske standpunkt.

Men når det er sagt, er det bra at vi får en forskriftsfesting. Det er et steg i riktig retning. Det er et tydelig – dog ikke det tydeligste – signal til barn og til foreldre i fengsel. Stortinget sier med dette: Dere har krav på tilrettelegging, oppfølging, koordinering og informasjon. Det er bra, og der er vi enige, alle partier.

Jeg tar opp forslaget som mindretallet har fremmet i innstillinga.

Presidenten: Representanten Kari Henriksen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:43:31]: Jeg er glad for at representanten Henriksen sluttet der hun gjorde. Jeg opplever dette som et viktig vedtak og har egentlig ikke så stort behov for å lage stor polemikk om hvorvidt en er for en forskrift eller en lovendring. Jeg hadde tenkt å rose representanten Kari Henriksen, som gjentatte ganger i interpellasjoner og i andre saker har presisert hvor viktig det er å ta vare på barn av innsatte, som er en sårbar gruppe, og

som rammes hardt når mor eller far dømmes til fengselsstraff. Jeg vil også rose saksordføreren, Ebbesen, som har gjort en god jobb i komiteen.

Kriminalomsorgen har ansvar for å ta vare på ungene til innsatte. Derfor har vi ment at det er viktig at det utpekes barnansvarlig i fengslene. Heldigvis har veldig mange fengsler dette allerede. Vi må sørge for at dette gode arbeidet så raskt som mulig implementeres i hele kriminalomsorgen. Derfor valgte Kristelig Folkeparti i komiteen å gå inn for at dette bør gjøres i en forskrift – istedenfor å lovfeste det. En forskriftsfesting av ordninga med barneansvarlig i kriminalomsorgen vil gi et veldig tydelig signal. Det vil – som representanten Henriksen sa – være et krav om at barns rettsstilling skal styrkes. Forskriften vil komme raskt på plass. En lovendring ville tatt lengre tid, krevd høring, osv. Dette innebærer også at kriminalomsorgen får mulighet til å organisere seg og tilpasse arbeidet sitt etter de ulike behovene som er i hvert enkelt fengsel.

Det avgjørende i saken – slik jeg ser det – er hvordan vi kan sikre barns beste. Kristelig Folkeparti mener at det gjøres gjennom å kreve barneansvarlig i hvert enkelt fengsel. Det er dette vi nå gjør, gjennom en forskriftsfesting.

Jenny Klinge (Sp) [12:45:41]: Eg vil først slutte meg til det representanten Kari Henriksen sa i innlegget sitt. Der var det mange gode argument for kvifor dette er viktig.

Når nokon blir sette i fengsel, er det ikkje berre den det gjeld sjølv som blir ramma, men også familiemedlemar. Den som er dømd til straff, skal ta straffa si, men vi må sørge for at familiemedlemar, særleg ungar, ikkje føler at dei òg blir påførte straff.

Det er viktig at samfunnet stiller opp med ordningar, slik at dei det gjeld, opplever å få både rettleiing og råd om korleis dei kan gå fram. Eg vil framheve at det i departementet og Kriminalomsorgsdirektoratet har vore jobba godt med å få på plass barnekontaktar i alle fengsel. Det er derfor gledeleg at dette snart kjem. Vi set vår lit til at det vil fungere på ein god måte. Eg vil takke forslagsstillarane frå Arbeidarpartiet for eit godt forslag. Senterpartiet har i komiteen stilt seg bak forslaget, og støttar dette.

Kriminalomsorga har eit viktig ansvar for å vareta det behovet ungar har som pårørande. Det er positivt at arbeidet er i gang. Men som lovgjevarar innanfor viktige politikkområde må vi sikre at vi får på plass ordningar som er godt forankra i eit klart regelverk. I den samanhengen skal våre internasjonale forpliktingar vere førande, men det er ikkje alltid klare signal og retningslinjer er nok. Nokre gonger vil det vere rett å heimle enkelte ordningar i lov. Med det forslaget til lovendring vi har oppe i dag, gjev ein ikkje ungane automatisk rett til å besøkje dei innsette foreldra, men ein barnekontakt skal vurdere, saman med anna fagpersonell, om det vil vere bra for ungen å besøkje foreldra. Dette er krevjande og samansette vurderingar som krev at det er kompetente menneske som gjer dei.

Ungar er forskjellige og må behandlast ulikt. Dette tek den føreslåtte lovendringa opp i seg.

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:47:58]: Lat meg først begynne med å seie at det er veldig positivt at alle parti stil-

ler seg bak intensjonen i dette lovforslaget frå meg sjølv og fleire representantar frå Arbeidarpartiet om å lovfeste barnekontakt til barn av innsette. Eg tvilar på ingen måte på at alle partia i Stortinget synest det er ei viktig problemstilling og meiner at det skal tre i kraft. Ein kan jo seie at når forskjellen mellom høgre- og venstresida vert forskjellen mellom lov eller forskrift, er det kanskje ikkje så lett for alle utanfor denne salen å sjå det. Eg vil likevel argumentere for at i nettopp dette spørsmålet kan det vere ein markant forskjell, og eg vil seie at det er viktig å lovfeste retten til barnekontakt til barn av innsette.

Lat meg kort gå gjennom dei argumenta mot lovfesting som eg har klart å fange opp. For det første har ein utanfor denne salen, men ikkje enno frå talarstolen her, høyrte uttrykt at barn av innsette kanskje ikkje er ei så spesiell gruppe. Det er eg glad for at ingen har vore i nærleiken av å seie her, for barn av innsette er ei veldig spesiell gruppe menneske. Det er barn som kan ha heilt unike erfaringar og opplevingar og ein ganske mykje vanskelegare situasjon enn veldig mange andre barn. Det som iallfall eg og SV etter kvart har lært oss, er at generelle reglar ofte er veldig gode og viktige, og at det er viktig med likebehandling, men når nokon er i ein heilt ulik situasjon enn andre, er den mest rimelege behandlinga å gje dei spesielle rettar og moglegheiter – og det er tilfellet her.

Så er det nokon som seier at det å lovfeste ikkje er så viktig, og, som det står i innstillinga, at det ikkje er så mange som les lover. Men når justiskomiteen uttrykkjer litt skepsis til kor mange som synest lover er viktige, kan ein jo spørje seg kven som står opp for lovene om ikkje justiskomiteen gjer det. Eg vil seie det sånn at ein skal ikkje overvurdere betydinga av å lovfeste ting, og ein bør definitivt ikkje lovfeste i utide, men når det gjeld barn av innsette sine rettar, er det i tide fordi for dei gruppene som har få personar som kan kjempe for seg, som ikkje er veldig taleføre sjølve, og som er utsette, kan det vere særleg viktig å ha ei lovfesting, den tydelegaste forma for rettighet ein kan ha, å slå i bordet med. Difor synest eg det er spesielt viktig i ei sak som dette at vi kan lovfeste rettane deira.

Så vart det sagt av saksordføraren at det var underleg at SV, Arbeidarpartiet og Senterpartiet gjennom den raudgrøne regjeringa først sende forslaget på høyring med høyringsfrist i 2012, at det så ikkje vart fremja, men at vi fremjar det no. Men det som hadde vore veldig underleg, var om vi ikkje følgde opp den politikken vi sto for i regjering når vi ikkje fekk lagt fram det forslaget så lenge vi sat der. Det gjer vi altså no, og mi oppfatning er at det ville vere svært viktig å få ei slik lovfesting. Det er likevel svært positivt og viktig for barn i Noreg at vi kan få ei forskriftsfesting, og eg håpar det vil skje så raskt som mogleg. Ein av styrkane med det er at vi kan setje det i verk ganske raskt, og at det på dei stadene der det ikkje er sånn i dag, faktisk kan gjennomførast, og at barn kan få styrkt sine rettar.

Statsråd Anders Anundsen [12:51:57]: Jeg har først lyst til å takke saksordføreren for et godt arbeid og et godt innlegg og vise til det hun sa. Jeg har også lyst til å takke representanten Kari Henriksen for et årelangt enga-

sjement for barn av innsatte i fengsel, bl.a. gjennom å ha tatt opp dette temaet i flere interpellasjoner i denne salen. Det synes jeg er veldig bra.

Debatten illustrerer at det er ingen uenighet om det som ligger til grunn for representantforslaget knyttet til å sikre barns rettigheter når de har en av foreldrene i fengsel. Men jeg må si at jeg reagerte lite grann på fremstillingen fra representanten Kari Henriksen når det på en måte ble fremstilt slik at de som var for lovfesting, var ordentlig opptatt av barns rettigheter, mens de som ikke var for det, men som var for forskriftsfesting, egentlig ikke var så opptatt av barns rettigheter. Det mener jeg det ikke er grunnlag for å si. Jeg tror kanskje det viktigste er å se hva som gir best og raskest resultater.

Representanten Solhjell var innom høringen i 2012. Jeg har lyst til å minne om at der fikk lovforslaget den gang blandet mottakelse. Det var ingen allmenn «åtgaum» til lovforslaget da. Derfor vil en forskriftsfesting kunne bidra til at dersom det skulle være ting som endrer seg underveis, kan man raskere endre det til barnets fordel om det skulle få et utslag man kanskje ikke forutså.

Jeg har også lyst til å si at det er viktig å få en forskriftsfesting. Samtidig er det ganske gledelig å kunne komme med informasjon i dag om at alle fengsler nå har utpekt barneansvarlig. Jeg hadde møte med Kriminalomsorgsdirektoratet tidligere denne uken. De kunne fortelle at det nå var utpekt barneansvarlig, og at ordningen vil tre i kraft ved alle fengsler over nyttår. Det betyr at vi for en gangs skyld er i en situasjon hvor praksis går foran både forskriftsfesting og lovfesting, og det er bra.

Derfor synes jeg det er litt underlig når representanten Henriksen etterlyser tydeligere handlekraft fra statsrådets side. Jeg er mest opptatt av resultater – det har jeg sagt i andre debatter også – og nå har vi i hvert fall oppnådd dette resultatet før både lovforslaget og forskriften er kommet.

Jeg synes også det er viktig å huske på et par andre ting. Det er ikke bare den type utfordringer som er pekt på i dette representantforslaget, som er viktig for barn. Det er også viktig å tenke helhetlig. Hvordan kan fengslet legge til rette for bedre og mer utstrakt kontakt mellom barn og foreldre?

Det er ingen tvil om at barn av innsatte er en særlig sårbar gruppe. I mange fengsler legges det nå til rette for nye besøksrom som man utformer på en mer barnevennlig måte. Enkelte fengsler – der hvor foreldre sitter fysisk langt unna familien sin – begynner å se på muligheten for å bruke Skype og andre typer kommunikasjonsmidler. I de tilfellene barnet skal besøke mor eller far i fengsel, jobbes det med å sikre at barna slipper å gå gjennom hele fengselsgården og få det veldig tunge inntrykket av fengsel før man skal inn til mor eller far, for det er klart at dette er noe som også påvirker barns situasjon.

Jeg har til slutt lyst til å si at egentlig er dette en gledens dag fordi disse barna får oppmerksomhet i Stortinget. Det resultatet som nå kommer, kommer ganske raskt. Jeg synes vi skal være fornøyd med det rett i forkant av jul.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [12:56:02]: Ja, justisminister, jeg er veldig glad. Jeg synes dette er en veldig fin dag, og det er viktig at vi har tatt et første steg i det viktige arbeidet med å rettighetsfeste mer for barn av innsatte. Det jeg lurer på om statsråden har reflektert over, og som kan være en del av den problematikken, er – og han har sikkert reflektert over det, så det var egentlig en litt dum måte å spørre på: Vi har en kriminalomsorg som er presset på ansatte. Ansattes organisasjoner sier at de vil gjerne ha en barnekontakt i alle fengsler, men de ser at det vil være utfordringer med å klare å følge opp både arbeidet rettet mot barn og det rehabiliteringsarbeidet som skal skje inne i fengslene. Vi ser at regjeringa ikke har lagt på bordet flere penger til stillinger i kriminalomsorgen bortsett fra en justering knyttet til disse 41 nye plassene, så jeg lurer på om justisministeren kan si litt om sine tanker for å videreføre og styrke dette arbeidet ressursmessig framover.

Statsråd Anders Anundsen (Frp) [12:57:08]: Som jeg nevnte i innlegget, trer nå denne ordningen i kraft ganske raskt. Alle fengsler vil da ha en egen barneansvarlig. Det vil også være ulikt behov i ulike fengsler. Noen fengsler har ganske mange innsatte med barn – hvor arbeidsbyrden for barneansvarlig naturlig nok vil være større og fokuset på tilrettelegging vil være viktigere og større – mens andre fengsler har veldig få innsatte med barn. Det er viktig for oss at denne oppgaven ivaretas på en skikkelig måte. Det er derfor vi mener det er så viktig at vi skal forskriftsfeste det, slik at en ikke skal kunne gå rundt denne problemstillingen på noe vis.

Jeg vil selvfølgelig følge med både på ressursituasjonen i kriminalomsorgen helt generelt og også på den typen tiltak spesielt, for å sikre at det ivaretas på en skikkelig og ryddig måte.

Kari Henriksen (A) [12:57:57]: Det er to spørsmål jeg kunne tenke meg å stille i tillegg til dette. Det ene er hvilke vurderinger justisministeren har gjort seg når det er så stor grad av enighet om intensjonen. Hva er det som gjør at justisministeren har valgt å lande på et litt lavere trinn forvaltningsmessig og lovmessig enn en lovfesting? For den argumentasjonen klarer jeg ikke helt å få tak i. Hvorfor ikke ta steget ut – når alle er enige om at det er så viktig – og si at det skal lovfestes?

Det andre spørsmålet mitt er: Vi er alle enige om at dette er viktig, men jeg må si jeg ble overasket over Elvenes' uttalelser i Dagbladet, og jeg spør om justisministeren er enig i hans vurderinger.

Statsråd Anders Anundsen (Frp) [12:58:47]: Når det gjelder forskjellen på nivå lov og forskrift, vil det i en del sammenhenger ha betydning. I dette tilfellet, hvor poenget er å ivareta helt konkrete rettigheter som blir rettighetsfestet i en forskrift, vil den praktiske forskjellen være veldig liten. Det som er årsaken til at vi mener dette bør forskriftsfestes, fremgår også av innstillingen: En får både gjort dette raskere og får en fleksibilitet hvis det f.eks. skulle dukke opp behov for å forsterke barns rettigheter raskere. Og så er det det poenget, som jeg viste til i innlegget, at

lovfesting av tilsvarende bestemmelse fikk ganske blandet mottakelse i høringen.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Kari Henriksen (A) [12:59:53]: Jeg fikk ikke gjort det i forrige innlegg, men jeg vil også takke saksordfører Ebbesen for arbeidet med å løse denne saken igjennom i komiteen, og som jeg sa i innlegget mitt, vil jeg gi honnør til alle de ansatte som har vært opptatt av dette, for hvordan de har fått det til. Justisministeren sier nå at det nå er barnekontakter i alle fengsler, og det er veldig bra.

Det som jeg også synes er bra, er at det er satt i gang veldig mye arbeid knyttet til både fagkunnskap og frivillig arbeid med hensyn til denne problemstillinga. Foreningen For Fangers Pårørende har i mange, mange år jobbet for denne tause gruppa, noe som har gjort at dette temaet faktisk er blitt satt på dagsordenen også politisk. Jeg vil også takke de frivillige organisasjonene som har stått på for barns rettigheter, og det er flere enn foreningen For Fangers Pårørende, men de har vært drivere i dette.

Så er det riktig det som justisministeren sier – og jeg skal ikke gå inn og starte en polemikk om det, for jeg er enig, og jeg sa i mitt innlegg at jeg var glad for at det var enighet, jeg er glad for at vi har fått en forskriftsfesting, men jeg mener det er et første steg på veien. Jeg mener at vi fremdeles skal jobbe for at det skal bli en lovfesting. Det var delte meninger i høringsuttalelsene – det var et mindretall, og det var et flertall som mente at det var riktig. En god del av det mindretallet som var imot, begrunnet det med hensynet til ressursene. Det var få som var uenig i selve saken. Det var noen som så noen juridiske utfordringer knyttet til det, og det var noen som så ressursmessige utfordringer knyttet til det. Så jeg tenker at det er ikke nødvendig å lage en debatt av noe som ikke er en debatt, for alle var enige om at det i utgangspunktet burde kunne lovfestes, men en måtte se på andre forhold og om de var godt nok belyst.

Ebbesen nevnte i sitt innlegg at en har tillit til kriminalomsorgen. Jeg har også stor tillit til kriminalomsorgen, og jeg tenker at dette er ikke et spørsmål om å ha tillit eller ikke ha tillit, men det er også et signal til oss som lovgivere om at vi er forpliktet til å sørge for at ressursene faktisk også kommer på plass når det er lovfesting og forskriftsfesting, selv om jeg mener at den nyansen er der fremdeles.

Så vil jeg bare til slutt si til Anundsen at hvis han har oppfattet at jeg har sagt at det er noen som er for barneansvarlig, og noen som er imot fordi de er uenig i å lov feste det, er det helt feil. Da har jeg uttrykt meg ekstremt klønete. Jeg kan ikke huske at jeg sa det slik. Jeg mener at i denne salen – og det sa jeg tydelig – er det flertall for at intensjonen i dette skal følges opp, og jeg gleder meg til å jobbe sammen med de frivillige organisasjonene og fagfolkene for å se hvordan dette blir.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 6 og 7 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 6 [13:03:14]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i straffeloven 1902 (forvaring) (Innst. 86 L (2014–2015), jf. Prop. 96 L (2013–2014))

Sak nr. 7 [13:03:24]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Rig-mor Andersen Eide og Olaug V. Bollestad om endringer i straffeloven om minstetid, permisjoner og ettervern for forvaringsdømte (Innst. 85 S (2014–2015), jf. Dokument 8:22 S (2013–2014))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fire replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hårek Elvenes (H) [13:04:19] (ordfører for sakene): Som presidenten nevnte, er behandlingen av forvaringsdelen i proposisjonen slått sammen med representantforslaget fra Kristelig Folkeparti om endringer i straffeloven om minstetid, ettervern og permisjoner.

For å sikre en bedre sammenheng mellom reglene om forvaring og reglene om ordinær fengselsstraff foreslås endringer i reglene om maksimal tidsramme og minstetid ved forvaring. Maksimal minstetid ved forvaring foreslås utvidet fra 10 til 14 år i tilfeller der det er fastsatt en tidsramme fra 15 til 21 år. Maksimal minstetid foreslås utvidet fra 15 til 20 år i tilfeller der det er fastsatt en tidsramme på over 21 år. Maksimal tidsramme foreslås utvidet til 30 år for forbrytelser med strafferamme på fengsel i 30 år.

Forvaring er en tidsubestemt dom som kan idømmes farlige lovbrøyttere av hensyn til samfunnsvernet og for å beskytte samfunnet mot muligheten for ny kriminalitet. Det er en grunnleggende forutsetning for dom ved forvaring at ordinær fengselsstraff ikke er tilstrekkelig av hensyn til samfunnsvernet. Selv om straffen er tidsubestemt, skal det fastsettes en tidsramme for forvaringen. Tidsrammen kan forlenges dersom det ved tidsrammens utløp vurderes at det fortsatt foreligger nærliggende fare for gjentagelse av alvorlige straffbare handlinger. Tidsrammen har for øvrig den betydning at all løslatelse før tidsrammens utløp må skje på prøve.

Etter dagens lovverk kan ikke minstetiden overstige ti år. Minstetiden fastsettes med utgangspunkt i et anslag over når det ville vært aktuelt med prøveløslatelse dersom

den domfelte var idømt ordinær fengselsstraff. Med dagens lovverk er det en ulogisk forskjell i minstetiden ved lange dommer avhengig av om man soner på forvaring eller ved ordinær dom. Dersom den domfelte på en ordinær dom er idømt en fengselsstraff på 21 år, vil den domfeltes prøveløslatelse vanligvis skje etter to tredjedels soning, dvs. etter 14 år.

En person som derimot er idømt forvaring på 21 år, vil kunne bli prøveløslatt etter 10 år hvis vilkårene er til stede, dvs. fire år tidligere enn om man hadde blitt dømt på en ordinær dom for en tilsvarende handling. Med den foreslåtte lovendringen vil minstetiden ved forvaringsdom på f.eks. 21 år settes til 14 år, som ved ordinær dom.

Hovedbegrunnelsen for økningen av minstetiden er i første rekke at det strider mot den allmenne rettsoppfatning dersom den forvaringsdømte kan løslates etter en kortere soning enn om vedkommende hadde vært idømt en ordinær fengselsstraff. Av allmennpreventive hensyn og av hensyn til sammenhengen i rettssystemet vil disse to forhold bli bedre ivarettatt ved at minstetiden og tidsrammen blir utvidet.

Reglene om at minstetiden ikke kan overstige ti år, og at tidsrammen ikke kan overstige 21 år, gjelder etter dagens lovverk også for forbrytelser med en strafferamme på 30 år. Det betyr at en person som idømmes forvaring for en forbrytelse med en slik strafferamme, f.eks. en grov terrorhandling, kan prøveløslates etter ti år. Dersom vedkommende hadde blitt idømt ordinær fengselsstraff, ville prøveløslatelse tidligst ha skjedd etter 20 år. Med den foreslåtte lovendring vil maksimal minstetid ved forvaringsdom på 30 år settes til 20 år, som ved ordinær dom.

Kari Henriksen (A) [13:08:44]: Først vil jeg takke representanten Elvenes som saksordfører, som har lost oss gjennom dette. Det var en litt komplisert oppgave når det ble delt, men det har gått veldig bra.

Forvaring er en viktig sak. Det har det ekstra straffeskjerpende ved seg at straffen er tidsbestemt, som saksordføreren sa. Det i seg selv oppleves av mange innsatte og deres pårørende som en ekstra belastning. Men dette er innført fordi man i første rekke skal søke å verne samfunnet på best mulig måte, slik at farlighetsvurderingen skal ligge til grunn for dommen. Gjerningen må i tillegg ha vært av alvorlig karakter, og det er gjerningens farlighet som skal vurderes opp mot samfunnets behov for beskyttelse.

Vi har opprettet denne alternative soningsformen i hovedsak for å beskytte samfunnet, slik at når farlighetskriteriet ikke lenger oppfylles, skal innsatte løslates. Samfunnet trenger da ikke lenger den beskyttelsen det er å ha vedkommende i fengsel.

For at ikke dommen skulle stride mot den allmenne rettsoppfatning, ble det innført en bestemmelse om minstetid på maksimum ti år.

Forskriftene til særreaksjonen forvaring sier at innholdet i straffen skal ta utgangspunkt i domfeltes kriminalitet og tilpasses den enkeltes særlige forutsetninger og behov. Formålet er å øke sosial tilpasningsevne og motvirke ny kriminalitet.

Innholdet i forvaringen skal tilrettelegges slik at domfelte oppnår en gradvis progresjon i gjennomføringen fram mot full frihet.

De siste elleve år har det vært avsagt 203 forvaringsdommer og 110 løslatelser. Tilbakefallsprosenten er på nivå tilsvarende som for ordinære dommer viser en studie fra kriminalomsorgens studiesenter.

For Arbeiderpartiet er det alvorlige dilemma som skal avveies mot hverandre i denne saken. Den allmenne rettsoppfatning kan være et vanskelig begrep. Studier viser imidlertid at gjeldende straffenivå i Norge i dag stort sett er i tråd med folks oppfatning av hva som er allment riktig. Når Arbeiderpartiet har gått inn i denne saken, har vi sett på argumenter for en endring, som i hovedsak er knyttet til opplevelsen av rettferdighet hos ofre for alvorlig kriminalitet. Handlingen er utført, og dersom den er alvorlig, kan det oppleves urettferdig at vedkommende slippes ut tidlig, til tross for at samfunnsbeskyttelsen er falt bort. Argumenter for endring knyttet til samordning av soningslengden for alvorlig kriminalitet for ikke-forvaringsdømte heller også i den retningen.

Argumenter som heller mot en endring, er knyttet til formålet med straffen, som skal være samfunnsvernbasert. Hensynet til de straffedømte og deres pårørende heller også i en retning som skulle konkludere med ingen endring.

Avveiningen er ikke enkel. Av annen forskning og kunnskap om dem som sitter i fengsel, vet vi at levekårene er jevnt over lavere enn hos befolkningen generelt, vi vet at sykkeligheten er stor. Vi vet også at det er stor utfordring å få tilpasset og individuell oppfølging og rehabilitering av den enkelte innsatte. 92 pst. av de innsatte har alvorlige psykiske sykdommer, og mange har store lærevansker og kognitive utfordringer.

Ansatte i kriminalomsorgen viser til at det er en utfordring, med dagens antall ansatte, å få til egnede og tilpassede rehabiliterings- og oppfølgingsopplegg for alle.

Når vi har landet på å stemme for en endring, er det fordi vi har avveid disse forholdene, og vi har konkludert med at den allmenne rettsoppfatning veier tungt. Vi konstaterer at det ikke er gjort endringer i forskriftenes krav om oppfølging og tilpasning, og lovbestemmelsen inneholder fremdeles en vurdering opp mot en maksimal strafferamme. Arbeiderpartiet støtter derfor forslaget om endringer i straffeloven om forvaring.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [13:12:48]: La meg starte med å gi honnør til Kristelig Folkeparti, som har tatt opp denne saken og tilsvarende saker ved flere anledninger.

Bruk av forvaringsregimet er kanskje noe av det mest utfordrende vi har – som representanten Henriksen var inne på – fordi det er en såkalt tidsbestemt straff. I det ligger vel det faktum at vi kan ende opp med at folk må sitte inne hele livet sitt og ikke komme ut igjen, i ytterste konsekvens. Det bryter vel langt på vei med norsk tradisjon med at man skal ha forutsigbarhet, man skal vite hva man går til, og man skal ha mulighet til å komme tilbake og bli en del av samfunnet igjen. Men så finnes det altså noen tilfeller der man i ytterste konsekvens kan ende opp med at det

ikke skjer. I hvert fall jeg har registrert at det har direktøren på Ila sagt i en debatt med daværende statsråd Storberget i NRK for mange år siden. Det er vel en realitet som vi ikke snakker så mye om, men som allikevel ligger på bordet, og som er en del av det som er temaet i dag.

Jeg tror at det man diskuterer nå og gjør i dag når det gjelder minstetiden, er smart, men det er flere utfordringer innenfor dette regimet som man på en måte ikke tar over bordet. Det hadde vært interessant, hvis de som vedtok endringene og innføringen av bruk av forvaring i sin tid, hadde vært her i dag, å se om de hadde kjent igjen de problemstillingene som vi nå drøfter. Jeg er ikke sikker på det. Jeg er ikke sikker på at det de tenkte den gangen, 100 pst. matcher det vi diskuterer i dag, i alle fall. Det som er bra med dette, er at en lov ikke er statisk, men noe man har en dynamisk diskusjon om. Det tror jeg er positivt.

Det finnes andre elementer i dette. Et av dem er: Hvor lurt er det å bruke forvaring når det gjelder korte dommer? Er det i tråd med det som var ambisjonen da man innførte det? Er alvorlighetsgraden nok til at man bør bruke forvaring, eller bør forvaring primært brukes for dem som bør ha lengre straff på grunn av alvorlighetsgraden? Det er en av tingene som jeg håper man kan diskutere videre framover.

Prøveløslatelse er ikke uproblematisk, for å si det enkelt. Hva slags rolle bør f.eks. kriminalomsorgen ha? Per i dag har de ikke noen. Man kan gå til domstolen, og i mange tilfeller blir man prøveløslatt umiddelbart. Man kan altså gå rett fra et av de strengeste regimene og ut på gaten. Er det en forsvarlig tilbakeføringsmåte? Etter mitt skjønn er svaret åpenbart nei. Derfor bør man se på og lage et regime som er slik at vi unngår at folk som er på forvaring, kan gå rett ut. Det vet jeg vil være krevende, for det betyr at man må endre premissene sine, men da blir den store avveiningen: Er det ikke i favør av samfunnet og den enkeltes innsats at man lager et system som reduserer risikoen for å gå tilbake til kriminalitet? Etter mitt skjønn er svaret åpenbart – og svaret er ja.

Vi kan – som jeg sa i stad – oppleve at folk sitter inne til de dør. Kan vi som nasjon, som er en nasjon av tolerante mennesker, som er tilgivende av natur, men tøffe når det trengs, leve med at vi ender opp med at folk dør på en celle i et norsk fengsel? Vil det være en god norsk rettstradisjon? Vi har ikke opplevd det til nå, så det er ingen tradisjon per i dag, men i ytterste konsekvens kan det bli tilfellet. Eller bør vi se på, hvis vi skulle havne i en situasjon der det kan bli faktum, om vi bør gjøre noen endringer innenfor det regimet som er i dag? Har vi tatt det inn over oss, eller utsetter vi det fordi det er ukomfortabelt, det er vanskelig, og vi håper at det ikke skal skje?

Noen av de tingene jeg nå har nevnt, har jeg nevnt nettopp fordi det ikke bare handler om minstetid, det handler ikke om maksimumstid, men om at også for dem som er på forvaring, skal straffegjennomføringslovens følges, med tanke på rehabilitering, f.eks. Hvis man ikke skal ut, hva er da rehabilitering? Er det rehabilitering til et bedre liv på innsiden? Hva er terskelverdiene i dette?

Dette viser – for min del, i hvert fall – hvor komplekst og vanskelig en del av disse tingene faktisk er. Det gode er

at vi diskuterer dette på en god og forsvarlig måte, med de beste intensjoner. Jeg oppfatter det slik at det vi diskuterer i dag, er det paradokset at man kan bli dømt til forvaring og komme ut raskere enn den som får en tidsbestemt dom. Slik kan vi ikke ha det, og slik vil vi ikke ha det. Det gjør vi noe med i dag.

Men det er flere dilemmaer enn som så når man bruker forvaring. Noen av dem har jeg ønsket å påpeke nå. Jeg ser fram til den videre debatten – og ikke minst til å høre hva statsråden tenker om de ulike problemstillingene.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:17:11]: Vi drøfter i dag en sak som er veldig viktig, som i utgangspunktet ikke direkte angår så mange personer, men som likevel er svært viktig for sikkerheten og tryggheten til veldig mange personer.

Jeg må bare si at jeg liker høyttenkninga til representanten Ellingsen, og jeg skal komme inn på noen av poengene hans i mitt innlegg. Bakgrunnen her er jo at Kristelig Folkeparti fremmet et representantforslag som midt i behandlinga ble møtt med en proposisjon som vi siden delte.

Jeg synes også saksordfører Elvenes fortjener ros for måten han har lost komiteen gjennom på.

Forvaringsinstituttet er en særreaksjon som er beholdt en liten gruppe av de aller farligste lovbrysterne i samfunnet. For å kunne idømmes forvaring må man ha begått meget alvorlige volds- eller seksualforbrytelser, og det må foreligge en sterk gjentakelsesfare.

Etter dagens regelverk kan forvaringsdømte i prinsippet slippe tidligere ut enn dem som er idømt vanlig, ordinær fengselsstraff. Forvaringsdømte som er dømt til mer enn 14 års forvaring, kan søke om prøveløslatelse etter 10 år, altså tidligere enn om de hadde blitt idømt en vanlig fengselsstraff. Dette undergraver hensynet bak forvaringsinstituttet, og det strider mot den alminnelige rettsoppfatning.

De endringene vi gjør i dag, er et steg i riktig retning, og jeg er derfor glad for den tverrpolitiske enigheten om å endre straffeprosessloven slik at regelverket nå harmoniserer mer. Dette er på høy tid og et godt skritt på veien mot å gjenreise tilliten til forvaringsinstituttet. Men mer må gjøres. Forvaringsinstituttet har flere svakheter.

For det første bør det vurderes om prøveløslatelse er hensiktsmessig for dem som har begått svært alvorlig kriminalitet. Med prøveløslatelse før endt tid åpnes det i dag for en meget omfattende domstolsprøving som både er ressurskrevende og skaper lite forutberegnelighet for den domfelte og for kriminalomsorgens tilrettelegging for ettervern. Istedenfor ordninga med en minstetid og søknad om prøveløslatelse mener Kristelig Folkeparti at retten kun bør fastsette en tidsramme som tilsvarer den fengselsstraffen som ellers ville vært idømt for forholdet, som i dag, men ikke en egen minstetid. Dersom påtalemyndigheten ikke bringer spørsmålet om forlengelse av forvaringa inn for domstolene, løslates den domfelte ved tidsrammens slutt, etter en gradvis utfasing i samfunnet. Dersom påtalemyndigheten mener at det fortsatt er nærliggende fare for gjentakelse, bringes saken inn for domstolene, som kan

forlenge forvaringa med inntil fem år om gangen, som i dag. Forslaget innebærer at dagens ordning i hovedtrekk videreføres, men uten mulighet for å kunne søke om prøveløslatelse mellom de ordinære, jevnlig domstolsprøvingene om forvaring skal videreføres.

En slik ordning forutsetter et grundigere ettervern, men det gjør også de endringene vi gjør i dag. Samfunnet har en særlig forpliktelse til å følge opp forvaringsdømte også i tida etter endt soning i fengsel. Overgangen fra et kontrollert miljø i fengsel til friheten utenfor kan være vanskelig for mange, og det kan være lett å falle tilbake til gamle spor. Og for denne gruppen forbrytere, som inneholder bl.a. både serieovergripere mot barn, voldtektsdømte og gjentatte voldsutøvere, har samfunnet en egeninteresse i at disse personene klarer overgangen til frihet bra, for å unngå at flere rammes uskyldig. Et slikt ettervern bør være obligatorisk og ikke kunne velges bort av den enkelte domfelte, noe som i dag er et problem.

Uten et obligatorisk ettervern etter endt soning av forvaringsdom får man heller ikke fanget opp dem som ikke prøveløslates, men som slipper ut etter endt tid uten forlenkelse. Dagens forvaringsordning har den svakheten at det ikke blir etablert noe ettervern for forvaringsdømte som løslates ved tidsrammens slutt, hvis dommen ikke forlenges av domstolene. Et eksempel, fra i sommer, på hvor galt det kan gå, er en sak der en voldtektsdømt mann ble løslatt fra forvaring etter endt tid fordi det angivelig ikke lenger var noen nærliggende gjentakelsesfare, men der han allerede etter halvannen måned ble pågrepet for en ny voldtekt. Et obligatorisk ettervern kan bidra til å redusere sjansen for slike situasjoner.

Kristelig Folkeparti har foreslått at domstolene bør ta stilling til spørsmålet om videreføring av forvaringa ett år før tidsrammens utløp, slik at det vil være mulig å iverksette en gradvis utslusing til samfunnet og etablering av et ettervern lokalt i tida fram til løslatelse. Domstolene bør også ved prøving av om forvaringa skal videreføres, ha mulighet til å videreføre forvaringa for inntil fem år, men med nærmere retningslinjer om praktisering av permisjons- og ettervernstilbud.

Jeg har også en del refleksjoner rundt prøveløslatelse, men siden tida løper fort, kommer jeg heller tilbake til det i et eget innlegg.

Jeg tar opp de tre forslagene som Kristelig Folkeparti har fremmet i innstillinga.

Presidenten: Representanten Kjell Ingolf Ropstad har tatt opp de forslagene han refererte til.

Jenny Klinge (Sp) [13:22:32]: Forvaringsinstituttet skal gjøre det mogleg å beskytte samfunnet mot farlege domfelte. Det er snakk om menneske som har gjort alvorleg kriminalitet, og der risikoen er vurdert som stor for at dei kjem til å gjere ny kriminalitet.

Tidsbestemt straff er det som er regelen. Folk skal få ein dom der det blir fastsett eit tidspunkt for når dei er ferdige med å sone. Somtid er det likevel ikkje forsvarleg at domfelte etter eit visst tal år skal ut i samfunnet igjen. Den dagen straffeutmålinga skjer, er det vanskeleg å føreseie

om vedkomande kjem til å vere trygg nok for samfunnet etter x tal år.

Forvaringsdømde er forbrytarar som det ofte er mykje merksemd kring, gitt årsaka til at dei sit i fengsel, og det kan bli heftige diskusjonar når det er snakk om prøvelauslating av desse forbrytarane.

Vi som lovgjevarar må sjå til at vi til kvar tid har eit straffesystem som speglar av den allmenne rettsfølelsen og omsynet til at folk skal vere trygge i samfunnet vårt. Her har det vist seg at forvaringsreaksjonen har hatt nokre uheldige utslag.

Forvaringsinstituttet har no fått verke nokre år. Det å ha ei slik reaksjonsform er openbert på sin plass. Omsynet til samfunnsvernet, i kombinasjon med at domfelte får god oppfølging, er viktig og nødvendig.

Vi har dei siste åra sett at reaksjonsforma i si noverande form inneber at det ikkje er god nok samanheng i straffereaksjonssystemet vårt. I ei sak der det er fleire domfelte, der ein blir dømd til forvaring med ei tidsramme på 21 år og ein annan til tidsbestemt straff på 21 år, vil den som er dømd til forvaringsstraff, kunne bli prøvelauslaten før den personen som fekk tidsbestemt straff, blir det. Personen som ved domfellingstidspunktet vart vurdert som ein større fare for samfunnet, slepp altså først ut. Dette er sær s uheldig.

Den innstillinga som ligg føre frå komiteen i dag, vil få bort dette problemet og gjere at reaksjonssystemet vårt, der både tidsbestemt og tidsbestemt straff framleis skal inngå, vil henge betre saman.

Statsråd Anders Anundsen [13:24:53]: La meg først få takke både saksordføreren og komiteen for et godt og konstruktivt arbeid og samarbeid.

Jeg har lyst å knytte et par kommentarer til representanten Klinges innlegg, for den teorien, hadde jeg nær sagt, som hun hadde nå mot slutten, viser seg jo i praksis å ha skjedd flere ganger – i hvert fall i ett konkret tilfelle – hvor det er personer som dømmes i den samme saken, og hvor vedkommende som blir ansett for å ha den største gjentakelsesfaren og for å være den største trusselen mot samfunnet, kommer ut av fengselet lang tid før vedkommende som ble dømt i den samme saken, for det samme forholdet, men som ble dømt til ordinær fengselsstraff. Det er klart at det er urimelig, og det har heller ikke vært siktemålet med denne ordningen.

Forvaring bygger på forutsetningen om løpende vurdering av gjentakelsesfaren. Jevnlig domstolsprøving er i samsvar med de folkerettslige forpliktelsene som Norge har sluttet seg til. Det vises særlig til EMK artikkel 5.4, hvor Den europeiske menneskerettighetsdomstolen har innfortolket et krav om jevnlig rettslig prøving der en person er dømt til tidsubestemt reaksjon.

Prøveløslatelse fra forvaring er ledd i en gradvis tilbakeføring til samfunnet og tar sikte på å lette overgangen fra fengsel til full frihet. Samtidig vil kriminalomsorgen kunne følge opp den domfelte og føre tilsyn med at fastsatte vilkår overholdes. Vanlige vilkår er bestemmelse om bolig, oppholdssted, behandling, sysselsetting, forbud mot bruk av rusmidler og oppfølging av kriminalomsorgen. Det sistnevnte vilkåret innebærer at friomsorgen gis

mulighet til å holde oversikt over den prøveløslattes livssituasjon og utvikling og til å bistå den prøveløslatte når det gjelder kontakt med andre etater, f.eks. Nav, skole og helsemyndigheter, for å sikre en best mulig tilnærming til samfunnet.

Sånn sett er prøveløslatelse også for forvaringsdømte et virkemiddel i tilbakeføringsarbeidet. Det har hittil vært bred politisk enighet om nødvendigheten av og muligheten til prøveløslatelse også for forvaringsdømte. Jeg mener imidlertid at det er sterkt urimelig at personer som er idømt de alvorligste forvaringsdommene, kan løslates tidligere enn domfelte med ordinær fengselsstraff av tilsvarende lengde, og dette blir nå endret.

Jeg har også registrert at representanten Ropstad kommer tilbake med noen vurderinger knyttet til forslaget om permisjoner, så det kan være at jeg vil ta ordet på nytt når det gjelder det. Men jeg tror det er viktig å ha med seg at når man snakker om ettervern og permisjoner, henger det litt sammen, for ved soningens slutt vil kriminalomsorgens og friomsorgens mulighet til å påvirke vedkommendes adferd også ta slutt. Derfor er det viktig å se de to tingene i sammenheng. Muligheten for prøveløslatelse gir også mulighet til strengere oppfølging i en gradvis tilbakeføring til samfunnet, og det må også ses i sammenheng med hvilke muligheter kommunene har for å bidra til et varig og riktig ettervern. Så jeg er enig med forslagsstillerne fra Kristelig Folkeparti knyttet til representantforslaget i at en viktig forutsetning for at en skal ha en kriminalitetsfri tilværelse etter prøveløslatelse og straffegjennomføring er ettervernet. Det er helt avgjørende.

I regjeringsplattformen er det også slått fast at domfelte skal sikres en reell mulighet til å leve et liv uten kriminalitet. God tilbakeføring i samfunnet krever nært samarbeid mellom flere aktører, engasjerte frivillige og offentlige etater. Departementet vil derfor gå gjennom regelverket på dette området og sikre at vi har de nødvendige verktøyene på plass.

Til slutt tenkte jeg at jeg skulle si litt om omfanget av denne problemstillingen. Det er per september 2014 avsagt 220 rettskraftige dommer på forvaring. Totalt er 119 personer løslatt. Det er 76 som er løslatt av retten – 63 av dem på prøve og 13 endelig. I 40 av de tilfellene har retten løslatt mot kriminalomsorgens eller påtalemyndighetens anbefaling. Det understreker også viktigheten av at vi har både et ryddig regelverk og et regelverk som er harmonisert med ordinær straff, slik at en ikke kommer i en situasjon hvor det å bli dømt til forvaring i realiteten blir en mildere straffereaksjon enn ordinær fengselsstraff.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:29:20]: Jeg er veldig glad for det justisministeren sier på slutten av sitt innlegg, for det var egentlig det jeg hadde tenkt å spørre ham om. Det kommer fram bl.a. i Aftenposten i dag at statsråden skal ha fått et brev fra Riksadvokaten for en uke siden, hvis jeg forsto det rett, om at påtalemyndigheten vurderte å gå vekk fra å anbefale forvaring og heller bruke vanlig fengselsstraff, fordi vilkårene for prøveløslatelse er for vide.

Nå har jo Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre merknader sammen, så et flertall ber om at en ser på det.

Kan statsråden si litt mer om hvordan han ser for seg en eventuell endring eller hva han tenker rundt dette, for det er jo åpenbart at forvaringsinstituttet ikke virker som det er ment?

Statsråd Anders Anundsen [13:30:03]: Brevet kommer som resultat av en samtale mellom Riksadvokaten og meg, hvor vi diskuterte akkurat disse problemstillingene, og det gjelder jo da hvordan regelverket blir praktisert, og hva som er bevisetema i retten. Som det også står i komitéinnstillingen, når bevisetema ved prøveløslatelse eller ved løslatelse er nær sagt det samme som på domfellestidspunktet, så blir det usedvanlig krevende å klare å dokumentere at det er en «nærliggende fare for gjentakelse» når vedkommende har sittet inne i mange år.

Brevet fra Riksadvokaten kommer vi til å følge opp, i nær dialog med Riksadvokaten, for å se hvordan vi kan komme tilbake til Stortinget med en måte å løse dette på. Det er ganske klart – iallfall i mitt hode – at måten dette i dag praktiseres på, ikke er helt i samsvar med det som var intensjonen da forvaringsinstituttet ble innført.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Hårek Elvenes (H) [13:31:23]: Jeg vil takke komiteen for et godt samarbeid i en sak med vanskelige avveininger og vanskelige dilemmaer. Det man bl.a. oppnår gjennom denne lovendringen, er å øke samfunnsvernet og fjerne den logiske bristen som er der i dag ved at de som soner en forvaringsdom, kan slippe ut ganske mye tidligere enn de som soner en ordinær dom.

Men denne saken har en annen side, som har vært relativt lite berørt: Når samfunnet har sikret seg retten til å holde mennesker i fengsel på livstid, så har samfunnet også en plikt til og et ansvar for å forsøke å rehabilitere og tilbakeføre til samfunnet dem som er innsatt. Dessverre er ikke dette mulig i en del av tilfellene, for utgangspunktet er så dårlig at man må regne med at soning på livstid blir resultatet.

Regjeringen har styrket Ila sikringsanstalt med 18,8 mill. kr i budsjettet, nettopp for å legge til rette for bedre rehabiliteringsopplegg for de soningsdømte som soner der, og for å ivareta grunnleggende menneskerettighetshensyn og humane hensyn, som også straffedømte er beskyttet av. Disse to forholdene skal også ivaretas og kombineres av kriminalomsorgen. Selv den mest hardbarkede kriminelle har også et menneskeverd. Og hvis man leser statsbudsjettet, så ser man at begrunnelsen for å øke bevilningene til Ila med nesten 20 mill. kr er å ivareta disse to hensynene – et best mulig rehabiliteringstilbud og humane soningsforhold for alle.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:33:35]: Da fullfører jeg mitt innlegg: Et annet moment er at den foreslåtte endringa av minstetida vil medføre at tidspunktet for når en

kan søke om prøveløslatelse fra forvaring, vil være parallelt med når en kan søke om prøveløslatelse fra vanlig fengselsstraff med tilsvarende lengde. Men vilkårene for om prøveløslatelse skal innvilges – som jeg var inne på i stad – er ikke de samme, og paradoksalt nok er det lettere for våre farligste forbrytere å få innvilget prøveløslatelse fra forvaring enn om de kun var idømt ordinær fengselsstraff.

Høyesterett har i tre ulike dommer påpekt at vurderingsnormen for prøveløslatelse fra forvaring skal være den samme som for å idømme forvaringa. Dette innebærer at påtalemyndigheten må føre bevis for at det foreligger nærliggende fare for gjentakelse ved løslatelse, noe som kan være svært vanskelig å bevise om den domfelte gjennom flere år har vært i fengsel i et kontrollert miljø og en dermed ikke har tilstrekkelig gode muligheter til å forutse hvordan vedkommende vil håndtere tilværelsen utenfor fengselet – og nettopp om det foreligger en faktisk fare for gjentakelse. Dette er annerledes enn for prøveløslatelse fra ordinær fengselsstraff, der kriminalomsorgen beslutter om prøveløslatelse vil være utilrådelig basert på en bred vurdering av omstendighetene i saken. Og som statsråden selv understreket, var det jo 40 saker der kriminalomsorgen egentlig anbefalte at det ikke skulle løslates.

Som referert i dagens Aftenposten har Riksadvokaten engasjert seg i saken, tilskrev statsråden forrige uke og har tilkjennegjort at påtalemyndigheten vil være varsom med å legge ned påstand om forvaringsdom, selv når de formelle vilkårene er til stede, på grunn av den vide prøveløslatelsesnormen. Det er et viktig signal, som vi bør lytte til.

Det er derfor etter Kristelig Folkepartis syn behov for en endring av vilkårene for prøveløslatelse fra forvaring for at en i tilstrekkelig grad tar hensyn til samfunnets behov for beskyttelse. Vi mener det må på plass et bredere vurderingsgrunnlag enn det som anvendes i dag. Vi er derfor glad for at Høyre og Fremskrittspartiet også støtter dette og sammen med Kristelig Folkeparti har bedt om en slik vurdering, og ut fra statsrådens svar på min replikk i stad har jeg gode forventninger om det.

Det er altså flere svakheter ved forvaringsinstituttet. Jeg mener derfor at det egentlig er behov for en fullstendig gjennomgang av hele denne straffeformen, og å evaluere den, etter at den ble introdusert i 2001, og ikke bare reparere de åpenbare sviktene.

Så er det også behov for en liten forklaring til stemmegivningen: Vi vil stemme for vårt primære standpunkt, som jeg sa i stad, og fremme forslagene om å oppheve muligheten for prøveløslatelse ved sonet minstetid, innføre obligatorisk ettervern for forvaringsdømte etter endt soningstid samt innskjerping av permisjonsreglene for forvaringsdømte. Men vi vil selvsagt subsidiært stemme for proposisjonen, som langt på vei imøtekommer det vi har vært opptatt av.

Ole mic Thommesen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 6 og 7.

Sak nr. 8 [13:36:43]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Pål Farstad og Iselin Nybø om å innføre skjønn ved håndheving av regelbrudd ved skjemautfylling hvor det ikke foreligger noen personlig vinning (Innst. 84 S (2014–2015), jf. Dokument 8:65 S (2013–2014))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 9 [13:37:15]

Innstilling fra justiskomiteen om meddelelse fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal om tilbaketrekking av Representantforslag 16 S (2014–2015) om å godkjenne Harstad som friby for en forfulgt musiker (Innst. 53 S (2014–2015))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 10–12 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 10 [13:37:55]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (Håndtering av terrortrusselen mot Norge sommeren 2014 og skogbrannhelikopter) (Innst. 79 S (2014–2015), jf. Prop. 7 S (2014–2015), kap. 440, 444, 451 og 454)

Sak nr. 11 [13:38:19]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (Håndtering av terrortrusselen mot Norge sommeren 2014 og skogbrannhelikopter) (Innst. 92 S (2014–2015), jf. Prop. 7 S (2014–2015), kap. 1720, 1791 og 4791)

Sak nr. 12 [13:38:40]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (Håndtering av terrortrusselen mot Norge sommeren 2014 og skogbrannhelikopter) (Innst. 83 S (2014–2015), jf. Prop. 7 S (2014–2015), kap. 500 og 510)

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 5 minutter til hvert parti og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikkordskifte, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hadia Tajik (A) [13:39:31] (leiar i komiteen og ord-
fører for sak nr. 10): I 2014 har Noreg hatt ein del utford-
ringar. Skogbrannane i Lærdal, i Flatanger og på Frøya
ramma mange, og dei sette våre nød- og beredskapseta-
tar på prøve. Alle dei tre brannane vart sløkte utan tap
av liv eller alvorlege personskadar. Ifølgje ein rapport
frå PwC som nyleg vart lagd fram, har det heller ikkje
kome fram informasjon som indikerer at brannane kunne
vorte sløkte raskare, eller at skadeomfanget burde ha vore
mindre. Særleg merka eg meg denne formuleringa i rap-
porten:

«Den enkelte gjorde en betydelig innsats for å redde
liv og verne verdier. Innsatsen og risikoviljen overstiger
hva samfunnet kan forvente av både profesjonelle
og frivillige mannskaper.»

På vegner av justiskomiteen tillèt eg meg å takka alle
som bidrog i sløkkings- og redningsarbeidet i Lærdal, i
Flatanger og på Frøya. Me beundrar motet dykkar, me
heidrar innsatsen dykkar, og me takkar for arbeidet dykkar.

Når regjeringa vil setja av 10 mill. kr til særskilde
driftsutgifter i forbindelse med skogbrannane denne våren
og sommaren, støttar justiskomiteen det. PwC-rapporten
inneheld sjølvstøtt og fleire læringspunkt. Dei legg eg til
grunn at vert følgde opp.

Denne proposisjonen tek òg for seg det økonomiske
behovet etter terrortrusselen i sommar. Beredskapen vart
mellombels heva, og tiltak vart straks sette i verk for å
tryggja Noreg. Eg er trygg på at avgjerdene som vart tekne,
var samvitsfulle. Eg er trygg på at alle tilsette i alle gjel-
dande etatar opptredde med djup respekt for det store an-
svaret. Òg her vil eg takka på vegner av justiskomiteen for
at polititeneestemenn og -kvinner over heile landet gjer ein
oppriktig og heilhjarta jobb i ein vanskeleg situasjon.

Sidan det per i dag ikkje ligg føre noka heilskapleg
evaluering av handteringa av terrortrusselen i sommar, går
eg ikkje lenger i karakteristikken av handteringa. Eg mei-
ner at det er riktig å venta på ei sånn evaluering, nettopp
av respekt for det arbeidet som er gjort. Mi erfaring er at
dei som sjølve utøver operativt politiarbeid, står i fremste
rekke for å villa lære å gjera ting betre for kvar einaste
gong. Me pliktar som ansvarlege politikarar å opptre med
same læringsvilje. Då bør me ikkje kortslutta evalueringa
ved å trekkja slutningar utan fagleg grunnlag. Takknem-
legheita ber me med oss uansett.

Når regjeringa foreslår å løyva 74,6 mill. kr og å gjera
nokre omdisponeringar for å dekkja utgiftene som handte-
ringa av terrortrusselen i sommar førte med seg, støttar ein
samrøystes komité dette.

Anders B. Werp (H) [13:42:27]: Jeg slutter meg helt
til saksordførers gode redegjørelse i saken.

Når jeg ber om ordet, er det fordi terrortrusselen i som-
mer var en stor hendelse. Vi ble alle engasjert i spørsmålet,
og jeg vil virkelig berømme måten dette ble håndtert på, og
informasjonsformidlingen fra regjeringen og fra politiet.
Man valgte en åpen informasjonslinje om situasjonen, og
det skapte sikkert trygghet hos en del, men så langt kan

det tyde på at den kunnskapen også skapte betydelig ro og
trygghet i befolkningen, som balanserte uroen.

Det er ikke noe fasitsvar på hvordan slike situasjoner
skal håndteres – det må vurderes av myndighetene i hvert
enkelt tilfelle. Men jeg merket meg med tilfredshet at jus-
tisministeren allerede under den aller første pressekonfe-
ransen – allerede på det tidspunktet – redegjorde for at
man fra myndighetenes side hadde klargjort beredskaps-
ressurser i politiet og samarbeidet med Forsvaret. Det viser
en betydelig framgang og lærdom fra tidligere alvorlige
hendelser.

Så det er en godt beskrevet sak. Dette kommer vi trolig
også tilbake til når vi får sett en evaluering i ettertid, men
jeg slutter meg helt og holdent til saksordførers innlegg.

Statsråd Anders Anundsen [13:44:29]: La meg bare
få si et par ord i oppfølgingen av saksordførers innlegg,
som jeg slutter meg helt til. Jeg synes det er godt for alle
dem som har ytt en ekstraordinær innsats i helt ekstraor-
dinære, svært krevende situasjoner, å få en slik takk fra
justiskomiteen og justiskomiteens leder.

Det vi opplevde i vinter med brannene i Lærdal, i Flat-
anger og på Frøya, var helt spesielt. Det var en situasjon
hvor man normalt har svært lav aktivitet av skogbrann-
helikopter. Det ble behov for ganske omfattende bistand
fra skogbrannhelikopter for å få disse brannene under kon-
troll. Både i den sammenhengen og knyttet til terrortrusse-
len i sommer ytes det en fantastisk innsats fra dem som er
der det skjer. De strekker seg langt for å klare å levere godt,
og det er på mange måter betryggende også for alle dem
som yter den innsatsen, å vite at de i dag får Stortingets til-
slutning til at ekstraordinære hendelser som legger ekstra-
ordinære krav på ressurser, ikke skal gå ut over all annen
virksomhet og dermed får tilleggsbevilget det behovet som
de helt ekstraordinære hendelsene medfører. Så vil terske-
len for det være ganske høy normalt, men begge disse si-
tuasjonene har vært svært viktig å få ryddet opp i også
økonomisk. Det samsvarer også med det regjeringen ga
uttrykk for, særlig da terrortrusselen rammet oss i sommer.

Så har jeg på egne vegne lyst til å takke komiteen – nå
er det vel siste dag komiteen har saker til behandling før
jul – for et godt samarbeid i det året som har vært. Jeg har
lyst til å ønske hver enkelt av dere en riktig god jul. Jeg gle-
der meg til et godt – og kanskje jeg skal snike meg til å si et
enda bedre – samarbeid i året som kommer. Riktig god jul!

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene
nr. 10, 11 og 12.

Sak nr. 13 er tidligere behandlet.

Sak nr. 14 [13:46:45]

*Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om
endringar i statsbudsjettet 2014 under Justis- og bered-
skapsdepartementet* (Innst. 104 S (2014–2015), jf. Prop.
24 S (2014–2015), kap. 490, 491 og 3490)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 15 [13:47:17]

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om endringar i statsbudsjettet 2014 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Innst. 106 S (2014–2015), jf. Prop. 27 S (2014–2015), unntatt kap. 542 og 3595)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 16 [13:47:46]

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om endringar i statsbudsjettet 2014 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (Innst. 105 S (2014–2015), jf. Prop. 21 S (2014–2015), kap. 821, 822, 3821 og 3822)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 24 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Hadia Tajik på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 2–21, fra Hadia Tajik på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet

Forslaget lyder:

- forslagene nr. 22–24, fra Jenny Klinge på vegne av Senterpartiet

Det votes over forslag nr. 22, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan man kan bedre rekrutteringen til jordskifte-
domstolene.»

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 91 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.59.15)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 23 og 24, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om mulige områder for etablering av nye barnehus.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak som belyser hvordan Norge kan skjerpe grensekontrollen innenfor rammene av Schengen-avtalen.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 90 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.59.43)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet.

**«Justis
(Rammeområde 5)**

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
61		Høyesterett		
	1	Driftsutgifter	92 352 000	
400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	344 411 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	28 816 000	
	50	Norges forskningsråd	21 863 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	12 791 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene		
	1	Driftsutgifter	1 811 200 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	77 279 000	
411		Domstoladministrasjonen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	74 846 000	
413		Jordskiftedomstolene		
	1	Driftsutgifter	218 162 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	9 686 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	176 546 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	39 761 000	
430		Kriminalomsorgen		
	1	Driftsutgifter	3 750 582 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	86 424 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	30 602 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	90 554 000	
	70	Tilskudd	21 839 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)		
	1	Driftsutgifter	185 295 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Driftsutgifter	13 372 176 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	311 186 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 932 000	
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	11 262 000	
	60	Tilskudd til kommuner til SLT-tiltak	5 501 000	
	70	Tilskudd	61 742 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	4 703 000	
	73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	116 644 000	
442		Politi høgskolen		
	1	Driftsutgifter	572 345 000	
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	1	Driftsutgifter	631 263 000	
445		Den høyere påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	191 205 000	
446		Den militære påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	7 803 000	
448		Grensekommissæren		
	1	Driftsutgifter	6 242 000	
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Driftsutgifter	630 705 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 164 000	
	70	Overføringer til private	13 280 000	
452		Sentral krisehåndtering		
	1	Driftsutgifter	26 338 000	
454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsutgifter	675 494 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	477 388 000	
455		Redningstjenesten		
	1	Driftsutgifter	91 015 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 021 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 728 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	40 170 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	100 827 000	
460		Spesialenheten for politisaker		
	1	Driftsutgifter	40 101 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	1 209 588 000	
467		Norsk Lovtidend		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	3 315 000	
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker		
	1	Driftsutgifter	15 103 000	
469		Vergemålsordningen		
	1	Driftsutgifter	168 780 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	72 208 000	
470		Fri rettshjelp		
	1	Driftsutgifter	765 111 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	38 333 000	
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning		
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	68 917 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	21 868 000	
	73	Stortingets rettferdsvederlagsordning	61 980 000	
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre		
	1	Driftsutgifter	28 920 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	371 894 000	
473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Driftsutgifter	42 554 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	96 417 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	65 925 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 002 000	
		Totale utgifter		27 544 159 000
I n n t e k t e r				
3400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Diverse inntekter	2 564 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 167 000	
3410		Rettsgebyr		
	1	Rettsgebyr	292 893 000	
	3	Diverse refusjoner	1 698 000	
3413		Jordskiftedomstolene		
	1	Saks- og gebyrinntekter	15 588 000	
	2	Sideutgifter	9 777 000	
3430		Kriminalomsorgen		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	87 953 000	
	3	Andre inntekter	16 111 000	
	4	Tilskudd	2 197 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)		
	3	Andre inntekter	972 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Gebyr – pass og våpen	260 030 000	
	2	Refusjoner mv.	387 312 000	
	3	Salgsinntekter	102 385 000	
	4	Gebyr – vakselskap	1 488 000	
	5	Personalbarnehage	5 532 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	198 395 000	
	7	Gebyr – sivile gjøremål	583 001 000	
3442		Politihøgskolen		
	2	Diverse inntekter	15 294 000	
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter	17 004 000	
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	2	Refusjoner	19 003 000	
3451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Gebyr	138 274 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	3	Diverse inntekter	24 582 000	
	6	Refusjon	2 000 000	
3454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Refusjoner	23 820 000	
3469		Vergemålsordningen		
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 139 000	
3470		Fri rettshjelp		
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 689 000	
3473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Diverse inntekter	5 000	
3474		Konfliktråd		
	2	Refusjoner	2 570 000	
		Totale inntekter		2 224 443 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 1	kap. 3061 post 3
kap. 400 post 1	kap. 3400 post 1
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 413 post 1	kap. 3413 post 1
kap. 413 post 21	kap. 3413 post 2
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 4
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 432 post 1	kap. 3432 post 3
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3, 4 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 postene 2 og 3
kap. 444 post 1	kap. 3444 post 2
kap. 451 post 1	kap. 3451 postene 3 og 6
kap. 454 post 1	kap. 3454 post 1
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1
kap. 473 post 21	kap. 3473 post 1
kap. 474 post 1	kap. 3474 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av

sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	65 mill. kroner
454		Redningshelikoptertjenesten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	459 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser ut over gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.
2. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter, før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag får fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for hivofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

VII

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra Espeland fangeleir i Bergen kommune vederlagsfritt til stiftelsen Espeland fangeleir.

VIII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 63 mot 36 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.00.06)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 14, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett 2015 komme tilbake med redegjørelse av hvordan Stortingets vedtak om å redusere glattcellebruken er fulgt opp, deriblant med oversikt over hvor mange celler som er utbedret, samt hvilke planer som foreligger for videre utbedringer.»

Venstre og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 52 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.00.30)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2–13 og nr. 15–21, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan Fremskrittspartiets forslag om jobbgaranti til politistudenter, jf. Dokument 8:97 S (2012–2013), er tenkt innfridd i inneværende stortingsperiode.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte med en presis oppstilling av budsjettet på kapittel og post hvor merverdiavgiften føres på vanlig måte.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen presentere en nasjonal plan for å tilrettelegge for sentre for samtrening og kompetansebygging mellom nød- og beredskapsetatene.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere pilotprosjekt for ett eller flere nasjonale kompetansesenter for øving og samvirke innenfor samfunnssikkerhet og beredskap.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en nasjonal, sektorovergripende cybersikkerhetsstrategi.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak som svarer på om regjeringen har nådd sitt eget mål om å få ned årsgjennomsnittsventetidene til 40 dager ved Statens barnehus. Jf. mål i tiltaksplanen «En god barndom varer livet ut», hvor dette målet skal være oppnådd i løpet av 2014.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å legge frem en sak med tiltak for å få ned ventetidene for dommeravhør av barn ved Statens barnehus og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for hvordan man kan skaffe flere barneleger med sosialpediatrisk kompetanse ved landets sykehus.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for hvordan alle barnehus i landet skal sikres like vilkår for finansiering av medisinsk personell og kompetanse.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen arbeide for at Kontoret for voldsoffererstatning blir satt i stand til å levere en tjeneste som ikke ført til at offer for vold i nære relasjoner må vente på å få betalt ut sin rettmessige voldsoffererstatning og komme tilbake til Stortinget med en sak som vil konkretisere dette ytterligere.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak med forslag til tiltak for å styrke den frie retts hjelpen i Norge.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte om hvordan styrke sikkerheten ved landets tinghus og lagmannsretter.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte med oversikt over hvilken effektiviseringsgevinst som er beregnet frigjort i forbindelse med omorganiseringen av Kriminalomsorgen fra tre til to forvaltningsnivåer og hva effektiviseringen skal brukes til, jf. Prop. 1 S (2014–2015) der regjeringen beskriver at omorganisering av kriminalomsorgen skal gi mindre byråkrati og mer tjenesteproduksjon.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en konkret plan for Stortinget over hvordan departementet skal

følge opp og utbedre situasjonen for alvorlig psykisk syke og innsatte med store atferdsproblemer i egen sak.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for Stortinget om hvordan regjeringen vil bedre forholdene for kvinnelige innsatte, på kort og lang sikt.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber om at det kommer en egen sak om etablering av soning i utlandet der en redegjør for forhold som gjelder rettighet, oppfølging av innsatte, konsekvenser for antall stillinger i Norge og norske ansattes rolle i utenlandske fengsler, inkludert lønn og arbeidsforhold, når soningsstedet er et utenlandsk fengsel, jf. Prop. 1 S (2024–2015) der regjeringen har pekt på midlertidig leie av fengselsplasser for innsatte dømt etter forbrytelse mot norsk lov.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan den offentlige salærsatsen kan økes i tråd med den generelle lønnsveksten.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan man kan øke rekrutteringen av kvinner til lederstillinger i politiet.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om hvordan Politidirektoratet kan effektiviseres.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 58 mot 41 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.00.56)

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 5 (Justis)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
61		Høyesterett		
	1	Driftsutgifter	92 352 000	
400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	341 411 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	23 816 000	
	50	Norges forskningsråd	21 863 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	12 791 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
410		Tingrettene og lagmannsrettene		
	1	Driftsutgifter	1 811 200 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	77 279 000	
411		Domstoladministrasjonen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1 ..</i>	74 846 000	
413		Jordskiftedomstolene		
	1	Driftsutgifter	218 162 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	9 686 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	176 546 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	39 761 000	
430		Kriminalomsorgen		
	1	Driftsutgifter	3 750 582 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	86 424 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	30 602 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	90 554 000	
	70	Tilskudd	21 839 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)		
	1	Driftsutgifter	185 295 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Driftsutgifter	13 384 176 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	311 186 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 932 000	
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	11 262 000	
	60	Tilskudd til kommuner til SLT-tiltak	5 501 000	
	70	Tilskudd	61 742 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	4 703 000	
	73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	116 644 000	
442		Politihøgskolen		
	1	Driftsutgifter	572 345 000	
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	1	Driftsutgifter	631 263 000	
445		Den høyere påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	191 205 000	
446		Den militære påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	7 803 000	
448		Grensekommissæren		
	1	Driftsutgifter	6 242 000	
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Driftsutgifter	630 705 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 164 000	
	70	Overføringer til private	13 280 000	
452		Sentral krisehåndtering		
	1	Driftsutgifter	26 338 000	
454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsutgifter	675 494 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	477 388 000	
455		Redningstjenesten		
	1	Driftsutgifter	91 015 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 021 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 728 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	40 170 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	100 827 000	
460		Spesialenheten for politisaker		
	1	Driftsutgifter	40 101 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	1 209 588 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	3 315 000	
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker		
	1	Driftsutgifter	15 103 000	
469		Vergemålsordningen		
	1	Driftsutgifter	168 780 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	72 208 000	
470		Fri rettshjelp		
	1	Driftsutgifter	765 111 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	34 333 000	
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning		
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	68 917 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	21 868 000	
	73	Stortingets rettferdsvederlagsordning	61 980 000	
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre		
	1	Driftsutgifter	28 920 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	371 894 000	
473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Driftsutgifter	42 554 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	96 417 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	65 925 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 002 000	
		Totale utgifter		27 544 159 000
I n n t e k t e r				
3400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Diverse inntekter	2 564 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 167 000	
3410		Rettsgebyr		
	1	Rettsgebyr	292 893 000	
	3	Diverse refusjoner	1 698 000	
3413		Jordskiftedomstolene		
	1	Saks- og gebyrinntekter	15 588 000	
	2	Sideutgifter	9 777 000	
3430		Kriminalomsorgen		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	87 953 000	
	3	Andre inntekter	16 111 000	
	4	Tilskudd	2 197 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)		
	3	Andre inntekter	972 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Gebyr – pass og våpen	260 030 000	
	2	Refusjoner mv.	387 312 000	
	3	Salgsinntekter	102 385 000	
	4	Gebyr – vaktelskap	1 488 000	
	5	Personalbarnehage	5 532 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	198 395 000	
	7	Gebyr – sivile gjøremål	583 001 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3442		Politihøgskolen		
	2	Diverse inntekter	15 294 000	
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter	17 004 000	
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	2	Refusjoner	19 003 000	
3451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Gebyr	138 274 000	
	3	Diverse inntekter	24 582 000	
	6	Refusjon	2 000 000	
3454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Refusjoner	23 820 000	
3469		Vergemålsordningen		
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 139 000	
3470		Fri rettshjelp		
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 689 000	
3473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Diverse inntekter	5 000	
3474		Konfliktråd		
	2	Refusjoner	2 570 000	
		Totale inntekter		2 224 443 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 1	kap. 3061 post 3
kap. 400 post 1	kap. 3400 post 1
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 413 post 1	kap. 3413 post 1
kap. 413 post 21	kap. 3413 post 2
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 4
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 432 post 1	kap. 3432 post 3
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3, 4 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 postene 2 og 3
kap. 444 post 1	kap. 3444 post 2
kap. 451 post 1	kap. 3451 postene 3 og 6
kap. 454 post 1	kap. 3454 post 1
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1
kap. 473 post 21	kap. 3473 post 1
kap. 474 post 1	kap. 3474 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av

sivildforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440	1	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
		Driftsutgifter	65 mill. kroner
454	45	Redningshelikoptertjenesten	
		Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	459 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.
2. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter, før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag får fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for hivofre og 300 000 kroner for tidligere-

re barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

VII

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra Espeland fangeleir i Bergen kommune vederlagsfritt til stiftelsen Espeland fangeleir.

VIII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 57 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.02.08)

Votering i sak nr. 13

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2014 vert det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r			
400	1	Justis- og beredskapsdepartementet	
		Driftsutgifter, v e r t r e d u s e r t med	6 350 000
		frå kr 358 044 000 til kr 351 694 000	
	23	Særskilde driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling, <i>kan overførast</i> ,	
		v e r t a u k a med	200 000
		frå kr 23 985 000 til kr 24 185 000	
61		Høgsterett	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med	140 000
		frå kr 95 538 000 til kr 95 678 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
410		Tingrettane og lagmannsrettane	
	1	Driftsutgifter, v e r t r e d u s e r t med frå kr 1 806 824 000 til kr 1 806 424 000	400 000
	21	Særskilde driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 20 724 000 til kr 23 724 000	3 000 000
413		Jordskiftedomstolane	
	21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast</i> , v e r t r e d u s e r t med frå kr 13 328 000 til kr 8 328 000	5 000 000
414		Forliksråd og andre domsutgifter	
	1	Driftsutgifter, v e r t r e d u s e r t med frå kr 165 893 000 til kr 140 893 000	25 000 000
430		Kriminalomsorgsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 3 731 477 000 til kr 3 735 477 000	4 000 000
	60	Refusjonar til kommunane, forvaringsdømte mv., <i>kan overførast</i> , v e r t r e d u s e r t med frå kr 92 300 000 til kr 70 300 000	22 000 000
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 13 102 307 000 til kr 13 197 557 000	95 250 000
	21	Særskilde driftsutgifter, v e r t r e d u s e r t med frå kr 289 513 000 til kr 284 513 000	5 000 000
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjeremål, v e r t a u k a med frå kr 77 142 000 til kr 82 142 000	5 000 000
	73	Tilskot til EU sitt grense- og visumfond, v e r t r e d u s e r t med frå kr 116 644 000 til kr 0	116 644 000
442		Politihøgskulen	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 567 248 000 til kr 569 248 000	2 000 000
451		Direktoratet for samfunnssikkerheit og beredskap	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 663 782 000 til kr 669 732 000	5 950 000
454		Redningshelikoptertenesta	
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast</i> , v e r t r e d u s e r t med frå kr 455 320 000 til kr 330 320 000	125 000 000
455		Redningstenesta	
	21	Særskilde driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 18 022 000 til kr 20 022 000	2 000 000
	71	Tilskot til frivillige organisasjonar i redningstenesta, v e r t r e d u s e r t med frå kr 27 896 000 til kr 25 396 000	2 500 000
	72	Tilskot til nød- og sikkerheitstenester, v e r t r e d u s e r t med frå kr 98 671 000 til kr 97 571 000	1 100 000
460		Spesialeninga for politisaker	
	1	Driftsutgifter, v e r t r e d u s e r t med frå kr 58 858 000 til kr 53 958 000	4 900 000
466		Særskilde straffesaksutgifter m.m.	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 1 087 980 000 til kr 1 127 980 000	40 000 000
467		Norsk Lovtidend	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 3 397 000 til kr 4 397 000	1 000 000
468		Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker	
	1	Driftsutgifter, v e r t r e d u s e r t med frå kr 16 387 000 til kr 14 637 000	1 750 000
469		Verjemålsordninga	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 199 387 000 til kr 199 419 000	32 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	21	Særskilde driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 67 896 000 til kr 87 896 000	20 000 000
470		Fri rettshjelp	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 10 664 000 til kr 15 664 000	5 000 000
	70	Fri sakførsle, v e r t a u k a med frå kr 595 156 000 til kr 610 156 000	15 000 000
	71	Fritt rettsråd, v e r t r e d u s e r t med frå kr 162 994 000 til kr 154 994 000	8 000 000
471		Staten sitt erstatningsansvar og Stortinget si rettferdsvederlagsordning	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsløyving</i> , v e r t a u k a med frå kr 76 715 000 til kr 97 715 000	21 000 000
	72	Erstatning etter straffeforfølgning, <i>overslagsløyving</i> , v e r t r e d u s e r t med frå kr 21 169 000 til kr 16 169 000	5 000 000
	73	Stortinget sin rettferdsvederlagsordning, v e r t r e d u s e r t med frå kr 60 000 000 til kr 41 000 000	19 000 000
474		Konfliktråd	
	1	Driftsutgifter, v e r t r e d u s e r t med frå kr 95 143 000 til kr 93 143 000	2 000 000
Inntekter			
3410		Rettsgebyr	
	1	Rettsgebyr, v e r t r e d u s e r t med frå kr 191 039 000 til kr 173 039 000	18 000 000
3413		Jordskiftedomstolane	
	2	Sideutgifter, v e r t r e d u s e r t med frå kr 13 416 000 til kr 8 416 000	5 000 000
3430		Kriminalomsorgsdirektoratet	
	3	Andre inntekter, v e r t a u k a med frå kr 15 690 000 til kr 19 690 000	4 000 000
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	2	Refusjonar mv., v e r t a u k a med frå kr 342 618 000 til kr 380 018 000	37 400 000
	3	Salsinntekter, v e r t a u k a med frå kr 100 232 000 til kr 150 932 000	50 700 000
	6	Gebyr – utlendingssaker, v e r t r e d u s e r t med frå kr 158 800 000 til kr 150 900 000	7 900 000
3442		Politi høgskulen	
	3	Inntekter frå Justissektoeren sitt kurs- og øvingssenter, v e r t a u k a med frå kr 16 560 000 til kr 18 560 000	2 000 000
3474		Konfliktråd	
	2	Refusjonar, v e r t r e d u s e r t med frå kr 2 490 000 til kr 490 000	2 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Bård Vegar Solhjell satt frem i alt to forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti. Disse forslagene er gjort tilgjengelig for representantene.

Det voteses først over forslag nr. 1.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et nytt forslag til regulering av kriminalomsorgens behandling av personopplysninger i Infoflyt-systemet, der:

- begrepet «alvorlig kriminalitet» er tydelig presisert,
- med tydelig krav til verifisering av opplysninger før de registreres,
- der endringer i kriminalomsorgens oppgaver er grundigere behandlet.»

Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 90 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.03.15)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering av det nye regelverket i løpet av perioden, for å vurdere konsekvensene av lovendringene med tanke på kriminalomsorgens rolle og innsattes rettssikkerhet.»

Presidenten gjør oppmerksom på at forslagsstilleren har foretatt en rettelse i dette forslaget. Ordet «perioden» skal utgå og erstattes av «tre år».

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 51 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.03.39)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i straffegjennomføringsloven mv.
(Infoflyt-systemet mv.)

I

I lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. gjøres følgende endringer:

Kapittel 1 A overskriften skal lyde:

Kapittel 1 A. Behandling av personopplysninger i kriminalomsorgen

Nytt kapittel 1 B skal lyde:

Kapittel 1 B. Særlig om behandling av personopplysninger i Infoflyt-systemet

§ 4f. *Formålet med behandlingen av personopplysninger i Infoflyt-systemet*

Kriminalomsorgen kan behandle personopplysninger om domfelte og innsatte i Infoflyt-systemet dersom det er nødvendig for å

- forebygge og forhindre rømning når det foreligger rømningsfare
- forebygge og forhindre anslag utenfra for å bistå til rømning

- forebygge og forhindre gisseltaking
- forebygge, forhindre og bekjempe organisert kriminalitet, terror, voldelig ekstremisme eller annen alvorlig kriminalitet under gjennomføringen av varetekt, straff og andre strafferettslige reaksjoner eller
- ivareta sikkerheten til innsatte eller domfelte eller andre personer med spesielt beskyttelsesbehov.

I vurderingen av om det er nødvendig å behandle personopplysninger i Infoflyt-systemet, skal kriminalomsorgen særlig legge vekt på det straffbare forholdets art og hvor alvorlig det er, straffens lengde, strafferettslig historikk, adferd under tidligere straffegjennomføring, andre straffbare forhold som er under etterforskning eller domstolsbehandling, tilknytning til kriminelle nettverk, samarbeidspartneres kjennskap til den innsatte eller domfelte og andre forhold som gir grunn til å anta at vedkommende vil begå eller medvirke til handlinger som nevnt i første ledd bokstav a til d.

Er den innsatte eller domfelte registrert i Infoflyt-systemet, kan kriminalomsorgen behandle personopplysninger om vedkommendes besøkende, telefon- eller brevkontakter, familiemedlemmer, venner, bekjente og andre som har eller søker kontakt med den innsatte eller domfelte eller som den innsatte eller domfelte søker kontakt med, når kontakten antas opprettet eller ønskes opprettet for å begå eller medvirke til handlinger som nevnt i første ledd bokstav a til d.

Kriminalomsorgen kan også behandle personopplysninger om andre personer, dersom det er nødvendig for å ivareta sikkerheten til personene selv eller til innsatte eller domfelte i tilfeller hvor det foreligger spesielt beskyttelsesbehov etter første ledd bokstav e.

§ 4g. *Kriminalomsorgens informasjonsplikt*

Den behandlingsansvarlige i kriminalomsorgen skal informere den registrerte om at det behandles personopplysninger om vedkommende i Infoflyt-systemet og at opplysningene kan utleveres til politiet og påtalemyndigheten etter § 4i.

Den behandlingsansvarlige kan unnlate å informere den registrerte dersom

- det er nødvendig for å ivareta formålene i § 4f første ledd bokstav a til e
- det er nødvendig av hensyn til nasjonal eller offentlig sikkerhet
- opplysningene er mottatt fra Politiets sikkerhetstjeneste eller
- den registrerte ikke er innsatt eller domfelt, og det ikke opprettes en egen sak på vedkommende i Infoflyt-systemet.

§ 4h. *Den registrertes rett til innsyn*

Den registrerte som ber om det, skal gis innsyn i de opplysningene som er registrert om vedkommende i Infoflyt-systemet og de opplysningene som er utlevert til politiet og påtalemyndigheten.

Innsynet kan nektes helt eller delvis dersom

- a) det er nødvendig for å ivareta formålene i § 4f første ledd bokstav a til e
- b) det er nødvendig av hensyn til nasjonal eller offentlig sikkerhet eller
- c) opplysningene er mottatt fra Politiets sikkerhetstjeneste.

Dersom begjæringen om innsyn ikke tas til følge og det er grunnlag for kriminalomsorgen å unnlate å informere den registrerte etter § 4g annet ledd, skal det gis et svar som ikke tilkjennevir at det foreligger en registrering i Infoflyt-systemet.

§ 4i. Utlevering av personopplysninger til politiet og påtalemyndigheten

Er det nødvendig for å ivareta formålene i § 4f første ledd bokstavene a til e eller for at politiet skal kunne foreta en risikovurdering i tilknytning til den registrerte innsatte eller domfelte, kan kriminalomsorgen uten hinder av taushetsplikt utlevere opplysninger til politiet og påtalemyndigheten.

§ 4j. Datatilsynets kontroll og virkemidler

Datatilsynet skal etter begjæring fra den registrerte eller den som antar å være registrert, kontrollere at opplysningene om vedkommende er behandlet i samsvar med loven og at reglene om informasjonsplikt og innsyn er fulgt. Dette gjelder ikke opplysninger som kriminalomsorgen har mottatt fra Politiets sikkerhetstjeneste.

Har kriminalomsorgen eller politiet besluttet unntak fra informasjonsplikten etter § 4g annet ledd eller politiregisterloven § 48, skal ikke svaret tilkjennevir at det foreligger en registrering i Infoflyt-systemet.

Datatilsynet kan ikke gi pålegg om innsyn i opplysninger som kriminalomsorgen eller politiet har unntatt fra innsynsretten etter § 4h annet ledd eller politiregisterloven § 49 fjerde ledd.

§ 4k. Forskrifter

Kongen kan gi forskrifter om

- a) behandlingsansvar
- b) type opplysninger som kan behandles
- c) opplysningskvalitet
- d) tilgang
- e) samarbeid med politiet
- f) framgangsmåte ved opprettelse og avslutning av sak
- g) informasjonsplikt
- h) innsyn
- i) retting, sperring og sletting
- j) handleplikt ved feil eller mangler
- k) oppbevaring og bruk av sperret informasjon
- l) utlevering av informasjon til politiet
- m) saksbehandlingsregler
- n) klage og klagefrist
- o) tilsyn og
- p) informasjonssikkerhet og internkontroll.

II

I lov 24. mai 2013 nr. 19 om endringer i straffeprosessloven mv. (elektronisk kontroll som varetektsurrogat mv.) oppheves del I.

III

Loven trer i kraft straks.

Presidenten: Det votes over komiteens innstilling til II.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til II ble bifalt med 57 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.09)

Presidenten: Det votes over komiteens innstilling til I og III.

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til I og III ble bifalt med 93 mot 4 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.38)

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti ønsker å stemme imot.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble bifalt med 90 mot 4 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.05.06)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov

om endringer i panteloven m.m.
(pant i patenter og planteforedlerretter)

I

I lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter gjøres følgende endringer:

§ 44 skal lyde:

Er et patent, en patentsøknad eller et supplerende beskyttelsessertifikat overgått til en annen eller avtalelisens meddelt, skal dette etter krav fra en av partene anmerkes i patentregisteret eller i Patentstyrets særskilte registeret over europeiske patentsøknader. Det samme gjelder når en avtalelisens er overdratt.

Er en anmerket lisens opphørt, skal etter krav fra en av partene anmerkning gjøres om dette.

Panterett som nevnt i panteloven § 4-11 skal etter krav fra panthaveren eller innehaveren av søknaden eller rettigheten som pantsettelsen gjelder, anmerkes i patentregisteret eller i det særskilte registeret over europeiske patentsøknader. Det samme gjelder for overdragelse og frempantssettelse av slik panterett. Med krav om anmerkning skal følge dokumentasjon for pantsettelsen eller overdragelsen. Patentstyret skal bygge på at den som er oppført som innehaver av en søknad eller rettighet i patentregisteret eller i det særskilte registeret over europeiske patentsøknader har rett til å samtykke til pantsettelsen, med mindre det foreligger klare holdepunkter for at en annen er innehaver. Det samme gjelder for den som har overdratt eller frempantsatt en panterett. Anmerkning av panterett skal slettes når panteretten er opphørt.

Om anmerkning i patentregisteret eller i det særskilte registeret over europeiske patentsøknader av utlegg og arrest gjelder tvangsfullbyrdsloven § 7-20 niende ledd, jf. tvisteloven § 33-7 annet ledd.

Første og annet ledd får tilsvarende anvendelse for meddelelse, overgang og opphør av tvangslisenser og for rett som omhandlet i § 53 tredje ledd.

Søksmål som gjelder et patent, en patentsøknad eller et supplerende beskyttelsessertifikat, kan alltid reises mot den som i registeret står som innehaver, og meldinger fra Patentstyret kan sendes til ham.

Partene kan påklage Patentstyrets nektelse av å foreta anmerkning etter paragrafen her til Klagenemnden. Klagen må være innkommet til Patentstyret innen to måneder fra den dagen melding om nektelsen ble sendt vedkommende part. Det skal betales fastsatt gebyr. Er vilkårene for å behandle klagen oppfylt, kan Patentstyret endre avgjørelsen hvis det finner at klagen er begrunnet. Blir det ikke truffet slik avgjørelse, skal saken sendes til Klagenemnden. Klagenemndens leder kan alltid avgjøre klager etter leddet her alene.

Ny § 44 a skal lyde:

Ved kollisjon mellom rettserverv som går ut på frivillig overdragelse av patent, herunder patentsøknad, og supplerende beskyttelsessertifikat, meddelelse av avtalelisens, overdragelse av avtalelisens, pantsettelse som nevnt i panteloven § 4-11, herunder overdragelse og frempantssettelse av slikt panterett, og utlegg og arrest, går rettserverv der krav om anmerkning i patentregisteret eller i det særskilte registeret over europeiske patentsøknader er mottatt hos Patentstyret foran rettserverv som ikke er mottatt samme dag eller tidligere.

Rettserverv som er mottatt til anmerkning samme dag, er likestilt. Utlegg og arrest går likevel foran andre rett-

serverv. Er flere utleggsforretninger og arrestforretninger mottatt til anmerkning samme dag, går den eldste foran.

En eldre rett går uten hensyn til første og annet ledd foran en yngre, dersom den yngre rett hviler på et frivillig rettserverv og erververen da kravet om anmerkning ble mottatt hos Patentstyret kjente eller burde kjenne til den eldre rett.

Tinglysingsloven §§ 23 til 26 og §§ 30 til 32 a gjelder tilsvarende så langt de passer.

Ved kollisjon mellom rettserverv som nevnt i første ledd og panterett i driftstilbehør etter panteloven §§ 3-4 eller 5-4 som omfatter en patentsøknad, et patent, et supplerende beskyttelsessertifikat eller en lisens som gjelder slike rettigheter, går rettserverv som er mottatt til anmerkning hos Patentstyret foran panterett i driftstilbehør som ikke er mottatt til anmerkning hos Løsøreregisteret samme dag eller tidligere. Annet ledd gjelder tilsvarende. En eldre panterett i driftstilbehør som ikke er mottatt til anmerkning i Løsøreregisteret går likevel foran et yngre rettserverv som nevnt i første ledd, dersom den yngre rett hviler på et frivillig rettserverv og erververen da kravet om anmerkning ble mottatt hos Patentstyret kjente eller burde kjenne til driftstilbehørspanteretten.

§ 52 b fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Den som begjærer administrativ overprøving, skal gi melding om dette i rekommandert brev til alle lisenshavere og panthavere som er registrert i patentregisteret med adresse.

§ 54 skal lyde:

Gir patenthaveren overfor Patentstyret skriftlig avkall på patentet, skal Patentstyret erklære patentet for opphørt.

Dersom det er reist søksmål om overføring av patentet, patentet er pantsatt eller det er tatt utlegg i patentet, kan patentet ikke erklæres for opphørt før søksmålet er endelig avgjort eller panteretten er bortfalt.

§ 64 første ledd skal lyde:

Den som reiser søksmål om et patents ugyldighet, om overføring av et patent til seg eller om tvangslisens, skal samtidig gi melding om dette til Patentstyret og i rekommandert brev til enhver i patentregistret innført lisenshaver og panthaver, hvis adresse er angitt i registret. En lisenshaver eller panthaver som vil reise søksmål om inngrep i patentet, skal på tilsvarende måte gi meddelelse om dette til patenthaveren, såfremt dennes adresse er angitt i registret.

§ 68 annet ledd skal lyde:

Kongen fastsetter også gebyrer for innføring i patentregisteret og i Patentstyrets særskilte register over europeiske patentsøknader og for utskrifter, kopier og attester som Patentstyret gir. Gebyrsatsene for utskrifter og kopier skal fastsettes slik at de samlede inntektene ikke blir større enn de faktiske omkostningene ved formidling av informasjonen, med tillegg av en rimelig fortjeneste.

§ 69 første ledd første punktum skal lyde:

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om patentsøknader og innsigelser og behandlingen av dem,

om begjæringer om patentbegrensning og behandlingen av dem, om patentregisteret og *Patentstyrets særskilte register over europeiske patentsøknader, herunder om krav om anmerkninger i registrene og behandlingen av dem*, om den tidende Patentstyret utgir, om språkkrav for søknader og andre dokumenter til Patentstyret og Klagenemnden og om saksbehandlingsspråk for Patentstyret og Klagenemnden, samt om gjennomføringen av loven her for øvrig.

II

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant (*panteloven*)

§ 3-4 annet ledd skal lyde:

(2) Som driftstilbehør ansees

- a. maskiner, redskaper, innbo og annet utstyr,
- b. rett til varemerke, patent, design og planteforedlerrett, *herunder rett til søknad om slike rettigheter*, rett til supplerende beskyttelsessertifikat, sekundært forretningskjennetegn, kretsmønster for integrerte kretser, databaser og andre arbeider som er vernet etter åndsverkloven § 43, film- og fonogramprodusenters rett etter åndsverkloven § 45, ervervet opphavsrett, herunder rett til utøvende kunstneres fremføring av et verk, og ervervet rett til fotografiske bilder; og
- c. undersøkelsesrett etter lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser.

Rettigheter som nevnt i bokstav b regnes ikke som driftstilbehør dersom de utelukkende utnyttes eller er bestemt for å utnyttes gjennom overdragelse eller utstedelse av lisenser.

§ 3-7 skal lyde:

§ 3-7 *Avhendelse av pantsatt driftstilbehør*

(1) Pantsetteren kan skifte ut eller avhende pantsatt driftstilbehør så langt dette er i samsvar med forsvarlig drift og ikke vesentlig forringer panthaverens sikkerhet. *På samme vilkår kan pantsetteren utstede lisenser som gjelder driftstilbehør som nevnt i § 3-4 annet ledd bokstav b.*

(2) Når panthaveren har tatt skritt til å inndrive pantekravet ved varsel om tvangsdekning etter tvangsfullbyrdesloven, har pantsetteren ikke rett til å skifte ut, avhende eller utstede lisenser som gjelder pantsatt driftstilbehør uten panthaverens samtykke.

(3) Når tilbehør blir solgt i samsvar med reglene i første og annet ledd eller i samsvar med regelen i konkursloven § 17 fjerde ledd, og selgeren ikke lenger har rådigheten over det, faller panteretten bort. Er salget skjedd i strid med disse reglene, står panteretten tilbake for rettsvinning etter lov av 2. juni 1978 nr. 37 om godtroervert av løsøre. *Ved utstedelse av lisens som gjelder driftstilbehør som nevnt i § 3-4 annet ledd bokstav b i samsvar med reglene i første og annet ledd, står panteretten ved lag, men tilbake for lisensen.*

Kapittel 4 overskriften skal lyde:

Kap. 4. Avtalepant i verdipapirer, finansielleinstrumenter registrert i et verdipapirregister, aksjer, enkle pengekrav, patenter og planteforedlerretter m.m.

I kapittel 4 skal ny underoverskrift etter § 4-10 og foran nye §§ 4-11 til 4-17 lyde:

Patenter og planteforedlerretter.

Nye §§ 4-11 til § 4-17 skal lyde:

§ 4-11 *Patent m.m.*

(1) Patent som gjelder her i riket kan pantsettes. Det samme gjelder:

- a. nasjonal patentsøknad som er innført i patentregisteret,
- b. internasjonal patentsøknad som er videreført etter patentloven § 31 eller tatt opp til behandling etter patentloven § 38, og som er innført i patentregisteret,
- c. europeisk patentsøknad som nevnt i patentloven § 66 g første ledd, og som er innført i Patentstyrets særskilte register over slike søknader,
- d. supplerende beskyttelsessertifikat som nevnt i patentloven §§ 62 a og 62 b, og
- e. overdragelig avtalelisens som er registrert i patentregisteret eller i Patentstyrets særskilte register over europeiske patentsøknader.

(2) Hvis en pantsatt patentsøknad deles eller hvis en oppfinnelse i en pantsatt søknad skilles ut i en ny søknad, omfattes også avdelte eller utskilte søknader av panteretten.

(3) Når patent blir meddelt på grunnlag av en pantsatt patentsøknad, blir patentet omfattet av panteretten i stedet for søknaden.

(4) Når det blir utstedt et supplerende beskyttelsessertifikat og basispatentet er pantsatt, blir det supplerende beskyttelsessertifikatet omfattet av panteretten i stedet for basispatentet fra tidspunktet da basispatentet opphører å gjelde.

§ 4-12 *Rettsvern for panterett i patent m.m.*

Panterett etter § 4-11 får rettsvern ved anmerkning i patentregisteret eller, i tilfelle som nevnt i § 4-11 bokstav c, ved anmerkning i Patentstyrets særskilte register over europeiske patentsøknader. Frempantsettelse får rettsvern på samme måte.

§ 4-13 *Planteforedlerrett m.m.*

(1) Planteforedlerrett som gjelder her i riket kan pantsettes. Det samme gjelder:

- a. søknad om planteforedlerrett som er innført i Plantesortsnemndens journal over innkomne søknader, og
- b. overdragelig avtalelisens som er anmerket i plantesortsregisteret eller i Plantesortsnemndens journal over innkomne søknader.

(2) Når planteforedlerrett blir meddelt på grunnlag av en pantsatt søknad om planteforedlerrett, blir planteforedlerretten omfattet av panteretten i stedet for søknaden.

§ 4-14 *Rettsvern for panterett i planteforedlerrett m.m.*

Panterett etter § 4-13 får rettsvern ved anmerkning i

plantesorregisteret eller ved anmerkning i Plantesorregisterets journal over innkomne søknader. Fremtpantsettelse får rettsvern på samme måte.

§ 4-15 *Avhendelse og lisensiering*

§ 1-11 første ledd gjelder for pant etter §§ 4-11 og 4-13, herunder når det utstedes lisenser som gjelder en søknad eller rettighet som er pantsatt etter §§ 4-11 eller 4-13.

§ 4-16 *Bortfall av panteretten m.m.*

(1) Panteretten faller bort og panthaveren kan kreve at pantekravet blir innfridd når en pantsatt patentsøknad eller søknad om planteforedlerrett:

- a. blir overført til en annen fordi pantsetteren ikke har retten til oppfinnelsen eller plantesorten, eller
- b. blir endelig henlagt eller avslått.

Det samme gjelder når et europeisk patent som er meddelt på grunnlag av søknad som nevnt i § 4-11 første ledd bokstav c ikke blir gjort gjeldende her i riket.

(2) Panteretten faller bort og panthaveren kan kreve at pantekravet blir innfridd når et pantsatt patent, et pantsatt supplerende beskyttelsessertifikat eller en pantsatt planteforedlerrett:

- a. blir overført til en annen fordi pantsetteren ikke har retten til oppfinnelsen eller plantesorten,
- b. blir satt til side som ugyldig,
- c. opphører å gjelde fordi innehaveren har unnlatt å betale årsavgift uten at panthaveren har gitt samtykke til det, eller
- d. opphører etter planteforedlerloven § 18.

(3) Panthaveren kan kreve at pantekravet blir innfridd når innehaveren gir avkall på et pantsatt patent, et pantsatt supplerende beskyttelsessertifikat eller en pantsatt planteforedlerrett uten at panthaveren har samtykket til det.

(4) Panthaveren kan kreve at pantekravet blir innfridd når et supplerende beskyttelsessertifikat bortfaller på grunnlag av tilbakekall av markedsføringstillatelse.

(5) Første til fjerde ledd gjelder tilsvarende for panterett i lisens.

(6) For øvrig gjelder § 1-9, bortsett fra første ledd bokstav e.

§ 4-17 *Avtale om realisasjon*

(1) Pant etter §§ 4-11 og 4-13 kan realiseres på den måte som følger av skriftlig avtale mellom partene. § 1-14 gjelder tilsvarende.

(2) Panthaveren kan først utøve sin rett til å kreve realisasjon i medhold av avtale når to uker er gått etter at varsel er sendt innehaveren av den pantsatte søknaden eller rettigheten og andre kjente rettighetshavere. Den som forestår realisasjonen skal gi panthaveren og pantsetteren revidert regnskap. Skjer realisasjonen i form av overdragelse skal regnskapet gis senest tre måneder etter at oppgjør for overdragelsen fant sted. Skjer realisasjonen i form av at det utstedes lisenser eller at inntekter fra allerede etablerte lisenser innfordres, skal regnskap gis minst en gang i året. Andre rettighetshavere kan kreve kopi av regnskapet.

III

I lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr (*rettsgebyrloven*)

§ 14 fjerde ledd annet punktum nr. 2 skal lyde:

2. sideutgifter ved tvangsdekning etter tvangsfullbyrdsloven §§ 10-13 og 10-14.

IV

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse (*tvangsfullbyrdsloven*)

§ 1-3 annet ledd nytt femte punktum skal lyde:

Det samme gjelder for pant som nevnt i panteloven §§ 4-11 og 4-13, jf. panteloven § 4-17.

I § 7-20 syvende ledd første punktum erstattes ordet «patentloven» med «panteloven». § 10-3 skal lyde: § 10-3 *Namsmyndighet, begjæring, foreleggelse, beslutning om tvangsdekning*

Om namsmyndighet, innholdet av begjæringen, foreleggelse og beslutning om dekning gjelder §§ 8-3 til 8-11, unntatt § 8-5 tredje ledd, tilsvarende. *Ved begjæring om dekning i en immaterialrettighet som er registrert i et særskilt register eller i en lisens som gjelder en slik rettighet, kan begjæringen likevel alltid inngis i distriktet der registeret føres.* Dersom tvangsgrunnlaget er et namsutlegg, kan begjæringen også inngis i det distriktet hvor utlegget er tatt, forutsatt at utleggsobjektet etter § 1-9 fortsatt må anses for å være i område underlagt norsk jurisdiksjon. Ved begjæring om dekning i finansielle instrumenter som er registrert i et verdipapirregister eller immaterialrettigheter som kan registreres i særskilt register, skal utskrift fra vedkommende register legges ved begjæringen istedenfor utskrift fra Løsøreregisteret.

Tvangsdekningen gjennomføres i samsvar med avsnitt II til VI, og for øvrig på den måte som antas å ville gi størst utbytte.

Nytt avsnitt V i kapittel 10 skal lyde:

V. Tvangsdekning i immaterialrettigheter

§ 10-13 *Dekningsmåte*

Blir det søkt tvangsdekning i immaterialrettigheter, bestemmer namsmannen, etter særskilt å ha forelagt dekningsalternativene for partene, på hvilken måte dekningen skal skje. Det kan besluttes salg, at det skal utstedes lisenser eller at inntekter etter allerede etablerte lisenser skal tilfalle saksøkeren.

Det kan besluttes at salg skal skje etter reglene for frivillig omsetning. Namsmannen kan overlate til en medhjelper å stå for salget. § 8-13 gjelder i så fall tilsvarende. Det kan også besluttes salg ved auksjon holdt av namsmannen etter reglene i kapittel 8 avsnitt III.

Når dekningen skal skje ved utstedelse av lisenser eller at inntekter etter allerede etablerte lisenser skal tilfalle saksøkeren, kan namsmannen beslutte at rådigheten over rettigheten skal overlates til saksøkeren eller en bestyrer for utøvelse i samsvar med bestemmelser som namsmannen fastsetter. Saksøkeren eller bestyreren skal gi namsmannen revidert regnskap en gang i året, og i alle tilfeller når utøvelsen opphører. Namsmannen skal forelegge regnskapet for saksøkte. Andre rettighetshavere kan kreve kopi av regnskapet.

Nåværende avsnitt V i kapittel 10 blir avsnitt VI i samme kapittel.

Nåværende § 10-13 blir § 10-14.

V

I lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett gjøres følgende endringer:

§ 15 skal lyde: § 15 *Avkall*

Gir sortseieren overfor Plantesortsnemnda skriftlig avkall på planteforedlerretten, skal nemnda erklære retten for opphørt.

Dersom en begjæring om overføring av søknaden ikke er endelig avgjort, det er reist søksmål om overføring av planteforedlerretten, planteforedlerretten er pantsatt eller det er tatt utlegg i planteforedlerretten, kan planteforedlerretten ikke erklæres for opphørt før spørsmålet om overføring er endelig avgjort eller panteretten er falt bort.

§ 26 annet ledd fjerde til sjette punktum skal lyde:

Om anmerkninger i registeret og om virkningen av anmerkninger gjelder patentloven §§ 44 og 44 a tilsvarende. Nærmere regler om registeret, *herunder om krav om anmerkninger i registeret og behandlingen av dem*, og om gebyrer for utskrifter og anmerkninger gis i forskrift som fastsettes av Kongen. *Gebyrsatsene* for utskrifter og kopier skal fastsettes slik at de samlede inntektene ikke blir større enn de faktiske omkostningene ved formidling av informasjonen, med tillegg av en rimelig fortjeneste.

VI

I lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design skal § 54 fjerde ledd lyde:

Frivillig overdragelse av en designregistrering eller utstedelse av lisens som er blitt innmeldt til registrering, går i kollisjonstilfelle foran overdragelse eller utstedelse av lisens som ikke er eller først senere blir innmeldt til registrering, dersom vedkommende rettighetshaver ved innmeldelsen var i god tro.

VII

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De ulike endringene kan settes i kraft til forskjellig tid.
2. Endringen i patentloven § 44 sjette ledd gjelder bare for søksmål der stevning inngis etter at loven har trådt i kraft.
3. Patentloven § 44 nytt syvende ledd gjelder ikke når nektelse av registrering har funnet sted før loven har trådt i kraft.
4. Patentloven ny § 44 a gjelder ikke for rettserverv som har funnet sted før loven har trådt i kraft.
5. Endringene i patentloven §§ 52 b og 64 gjelder bare når begjæring om administrativ overprøving er fremsatt eller søksmål er tatt ut etter at loven har trådt i kraft.
6. Endringen i panteloven § 3-4 annet ledd bokstav b gjelder bare for panterett som stiftes etter at loven har trådt i kraft. Det samme gjelder for nye §§ 4-11 til 4-17 i panteloven. Panteloven § 3-4 annet ledd nytt punktum og endringene i panteloven § 3-7 gjelder også for panterett som er stiftet før loven har trådt i kraft.
7. Endringen i tvangsfullbyrdsloven § 10-3 og tvangsfullbyrdsloven ny § 10-13 gjelder bare når begjæringen om tvangsdekning er inngitt etter at loven har trådt i kraft.
8. Planteforedlerloven § 26 annet ledd fjerde punktum, jf. patentloven § 44 nytt syvende ledd gjelder ikke når nektelse av registrering har funnet sted før loven har trådt i kraft. Endringen i planteforedlerloven § 26 annet ledd fjerde punktum, jf. patentloven ny § 44 a gjelder ikke for rettserverv som har funnet sted før loven har trådt i kraft.
9. Endringen i designloven § 54 fjerde ledd gjelder ikke for rettserverv som har funnet sted før loven har trådt i kraft.
10. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

Voter ing :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Voter ing :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i vegtrafikkloven mv. (ruspåvirket kjøring, gebyr for forvaltningskontroll, behandling av personopplysninger og unntak fra lovens motorvognbegrep)

I

I lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk gjøres følgende endringer:

§ 2 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Departementet kan også bestemme at kjøretøy som etter foregående ledd er motorvogn, likevel ikke skal regnes som motorvogn etter denne loven.

§ 14 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Departementet kan gi nærmere bestemmelser om gebyr for manglende fremstilling av kjøretøy til forvaltningskontroll hos Statens vegvesen.

§ 22 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Dette gjelder likevel ikke hvor overskridelsen skyldes legemiddel inntatt i henhold til gjeldende forskrivning fra lege eller tannlege.

§ 22 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder villfarelse med hensyn til størrelsen av konsentrasjonen av annet berusende eller bedøvende middel, med mindre slikt middel er inntatt i henhold til gjeldende forskrivning fra lege eller tannlege, jf. tredje ledd.

§ 22 a tredje ledd annet punktum skal lyde:

Blodprøve og spyttprøve kan tas av lege, sykepleier, helsesekretær eller bioingeniør.

§ 31 tredje ledd skal lyde:

Påvirkningsgraden hos førere som har inntatt legemiddel i henhold til gjeldende forskrivning fra lege eller tannlege, vurderes konkret.

II

I lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd skal lyde:

Lege, sykepleier, helsesekretær eller bioingeniør skal etter anmodning fra politiet ta blodprøve eller foreta lignende undersøkelse av personer som er mistenkt for straffbart forhold under påvirkning av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel når dette er hjemlet i lov og kan skje uten fare.

§ 12 tredje ledd innledningen skal lyde:

Lege, sykepleier, helsesekretær eller bioingeniør har ingen plikt til å foreta undersøkelser etter første og annet ledd av:

III

I lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart gjøres følgende endring:

§ 6-13 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Blodprøve og spyttprøve kan tas av lege, sykepleier, helsesekretær eller bioingeniør.

IV

Loven trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Kari Henriksen satt frem et forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Vedtak til lov

om endring i lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven)

I

I lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. skal ny § 3a lyde:

§ 3a Kriminalomsorgens ansvar for å ivareta barn som pårørende av domfelte eller innsatte.

Kriminalomsorgen skal under straffegjennomføring og varetekt

- søke å avklare om domfelte eller innsatte har barn,
- ivareta barnets behov for informasjon, råd og støtte,
- utpeke barneansvarlige ved alle lokale enheter (fengsel, friomsorgskontor mv.),
- sørge for at barnets rett til samvær med sine foreldre særlig vektlegges,
- ta særlig hensyn til barnets beste ved avgjørelser som

gjelder domfelte eller innsatte som har omsorg for eller regelmessig samvær med sine barn. Barnet har rett til å uttale seg om saker som direkte angår dem.

Barneansvarlig er en funksjon som er lagt til særskilt utpekte tilsatte i kriminalomsorgen. Barneansvarlig skal bistå barn som pårørende til domfelte/innsatte og påse at barnets beste er ivaretatt under straffegjennomføring og varetekt.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 55 mot 44 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.06.51)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:78 L (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Henriksen, Hadia Tajik, Knut Storberget og Bård Vegar Solhjell om endring i § 3 i lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) (kriminalomsorgens ansvar for å ivareta barn av domfelte/innsatte mv.) – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Kjell Ingolf Ropstad satt frem i alt tre forslag på vegne av Kristelig Folkeparti. Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av forvaringsstraffen som innebærer en fjerning av muligheten for prøveløslatelse ved sonet minstetid.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om obligatorisk ettervern for forvaringsdømte.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innskjerping av permisjonsreglene for forvaringsdømte.»

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 93 mot 6 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.07.50)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov om endringer i straffeloven 1902 (forvaring)

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov gjøres følgende endringer:

§ 39 e første og annet ledd skal lyde:

I dom på forvaring skal retten fastsette en tidsramme som vanligvis ikke bør overstige 15 år, og ikke kan overstige 21 år. *For forbrytelser som har en strafferamme på fengsel inntil 30 år, kan retten fastsette en tidsramme som ikke kan overstige 30 år.* Etter begjæring fra påtalemyndigheten kan retten likevel ved dom forlenge den fastsatte rammen med inntil fem år om gangen. Sak om forlengelse reises ved tingretten senest tre måneder før forvaringstidens utløp.

Det bør også fastsettes en minstetid for forvaringen som ikke må overstige ti år. *I de tilfeller hvor retten fastsetter en tidsramme som overstiger 15 år, kan retten likevel fastsette en minstetid som ikke kan overstige 14 år. I tilfeller der retten fastsetter en tidsramme som overstiger 21 år, kan retten fastsette en minstetid som ikke kan overstige 20 år.*

II

Loven trer i kraft når Kongen bestemmer.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:22 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Rig-mor Andersen Eide og Olaug V. Bollestad om endringer i straffeloven om minstetid, permisjoner og ettervern for forvaringsdømte – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstilt:

I

Stortinget ber regjeringen snarest og senest innen utgangen av 2015 fremme forslag om oppfølging av NOU 2003:15 om hvordan lovbestemmelser med hjemmel administrative sanksjoner bør utformes.

II

Stortinget ber regjeringen gå gjennom bruken av sanksjoner ved regelbrudd som følge av feil ved utfylling av skjema, hvor det ikke foreligger noen personlig vinning.

III

Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2015 fremme forslag som innebærer at forvaltningen kan utøve et rimelig skjønn slik at sanksjonene står i et rimelig forhold til alvoret i regelbruddet.

IV

Dokument 8:65 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Pål Farstad og Iselin Nybø om å innføre skjønn ved håndheving av regelbrudd ved skjemautfylling hvor det ikke foreligger noen personlig vinning – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstilt:

Meddelelse fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal datert 5. november 2014 om tilbaketrekking av Representantforslag 16 S (2014–2015) om å godkjenne Harstad som friby for en forfulgt musiker – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 10

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2014 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
440	1	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
		Driftsutgifter, for høyes med	61 300 000
		fra kr 13 041 007 000 til kr 13 102 307 000	
444	1	Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	
		Driftsutgifter, for høyes med	4 600 000
		fra kr 578 960 000 til kr 583 560 000	
451	21	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	
		Spesielle driftsutgifter, kan overføres, for høyes med	10 000 000
		fra kr 7 402 000 til kr 17 402 000	
454	1	Redningshelikoptertjenesten	
		Driftsutgifter, for høyes med	1 200 000
		fra kr 786 281 000 til kr 787 481 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 11

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2014 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1720	1	Felles ledelse og kommandoapparat	
		Driftsutgifter, for høyes med	7 540 000
		fra kr 3 768 643 000 til kr 3 776 183 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
1791	1	Redningshelikoptertjenesten Driftsutgifter, f o r h ø y e s med fra kr 861 690 000 til kr 862 890 000	1 200 000
I n n t e k t e r			
4791	1	Redningshelikoptertjenesten Driftsutgifter, f o r h ø y e s med fra kr 794 292 000 til kr 795 492 000	1 200 000

Votering:

Votering i sak nr. 12

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2014 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r			
500	1	Kommunal- og moderniseringsdepartementet Driftsutgifter, n e d s e t t e s med fra kr 372 729 000 til kr 369 829 000	2 900 000
510	1	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon Driftsutgifter, f o r h ø y e s med fra kr 614 663 000 til kr 617 563 000	2 900 000

Votering:

Votering i sak nr. 13

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Sak nr. 13 ble votert over tidligere.

Votering i sak nr. 14

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2014 vert det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r			
490	1	Utlendingsdirektoratet Driftsutgifter, v e r t a u k a med frå kr 838 251 000 til kr 843 351 000	5 100 000
	21	Særskilde driftsutgifter, statlege mottak, v e r t a u k a med frå kr 1 692 841 000 til kr 1 746 741 000	53 900 000
	22	Særskilde driftsutgifter, tolk og omsetting, v e r t r e d u s e r t med frå kr 57 546 000 til kr 42 546 000	15 000 000
	60	Tilskot til vertskommunar for statlege mottak for asylsøkjjarar og flyktningar, v e r t a u k a med frå kr 311 175 000 til kr 317 475 000	6 300 000
	70	Økonomiske ytingar til bebuarar i asylmottak, v e r t r e d u s e r t med frå kr 506 385 000 til kr 476 785 000	29 600 000
	72	Retur av asylsøkjjarar med avslag og tilbakevending for flyktningar, k a n o v e r f ø r a s t, v e r t r e d u s e r t med frå kr 110 618 000 til kr 95 618 000	15 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og frå utlandet, <i>kan overførast</i> , vert redusert med	400 000
		frå kr 17 287 000 til kr 16 887 000	
491		Utlendingsnemnda	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 21</i> , vert redusert med	3 000 000
		frå kr 279 800 000 til kr 276 800 000	
	21	Særskilde driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttast under post 1</i> , vert redusert med	3 000 000
		frå kr 12 413 000 til kr 9 413 000	
		Inntekter	
3490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Retur av asylsøklarar med avslag og tilbakevending for flyktningar, ODA-godkjende utgifter, vert redusert med	25 400 000
		frå kr 126 654 000 til kr 101 254 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og frå utlandet, ODA-godkjende utgifter, vert redusert med	400 000
		frå kr 19 688 000 til kr 19 288 000	
	4	Statlege mottak, ODA-godkjende utgifter, vert auka med	81 100 000
		frå kr 1 072 114 000 til kr 1 153 214 000	
	5	Refusjonsinntekter, vert auka med	5 100 000
		frå kr 12 583 000 til kr 17 683 000	

Votering:

Votering i sak nr. 15

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet 2014 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	7 600 000
		fra kr 369 829 000 til kr 362 229 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 100 000
		fra kr 74 051 000 til kr 68 951 000	
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	18 000 000
		fra kr 617 653 000 til kr 635 653 000	
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor, nedsettes med	4 300 000
		fra kr 129 962 000 til kr 125 662 000	
2445		Statsbygg	
	24	Driftsresultat, bevilges med	-323 949 000
		1 Driftsinntekter	-3 974 855 000
		2 Driftsutgifter	1 746 660 000
		3 Avskrivninger	960 000 000
		4 Renter av statens kapital	62 900 000
		5 Til investeringsformål	1 029 594 000
		6 Til reguleringsfondet	-148 248 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	40 000 000
		fra kr 200 000 000 til kr 160 000 000	
	32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i> , for høyes med	100 000 000
		fra kr 192 500 000 til kr 292 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres,</i> n e d s e t t e s med fra kr 856 100 000 til kr 794 300 000	61 800 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres,</i> f o r h ø y e s med fra kr 70 000 000 til kr 175 000 000	105 000 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres,</i> f o r h ø y e s med fra kr 70 000 000 til kr 90 000 000	20 000 000
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	22	Betaling av elektronisk ID og digital post til private leverandører, n e d s e t t e s med fra kr 8 060 000 til kr 7 353 000	707 000
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571, post 64,</i> f o r h ø y e s med fra kr 556 000 000 til kr 573 000 000	17 000 000
575		Ressurskrevende tjenester	
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning,</i> f o r h ø y e s med fra kr 6 863 205 000 til kr 7 270 827 000	407 622 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	21	Kunnskapsutvikling og -formidling, n e d s e t t e s med fra kr 4 700 000 til kr 3 700 000	1 000 000
	61	Husleietilskudd, n e d s e t t e s med fra kr 2 300 000 til kr 1 600 000	700 000
2412		Husbanken	
	90	Lån fra Husbanken, <i>overslagsbevilgning,</i> n e d s e t t e s med fra kr 19 913 000 000 til kr 17 513 000 000	2 400 000 000
I n n t e k t e r			
5445		Statsbygg	
	39	Avsetning til investeringsformål, f o r h ø y e s med fra kr 924 594 000 til kr 1 029 594 000	105 000 000
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	5	Tilbakebetaling for bruk av elektronisk ID og digital post, n e d s e t t e s med fra kr 619 000 til kr 560 000	59 000
5312		Husbanken	
	11	Tilfeldige inntekter, f o r h ø y e s med fra kr 8 280 000 til kr 18 280 000	10 000 000
	90	Avdrag, n e d s e t t e s med fra kr 10 557 000 000 til kr 10 157 000 000	400 000 000
5615		Husbanken	
	80	Renter, n e d s e t t e s med fra kr 3 809 000 000 til kr 3 709 000 000	100 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 16

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2014 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
821		Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrarak	
	60	Integreringstilskot, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 5 771 967 000 til kr 5 745 935 000	26 032 000
	61	Særskilt tilskot ved busetjing av einslege, mindreårige flyktningar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 419 087 000 til kr 398 477 000	20 610 000
822		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak, blir auka med frå kr 11 588 000 til kr 12 529 000	941 000
	60	Tilskot til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak, blir redusert med frå kr 1 608 600 000 til kr 1 581 379 000	27 221 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
Inntekter			
3821		Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrarak	
	1	Integreringstilskot for overføringsflyktningar, ODA-godkjende utgifter, blir redusert med frå kr 146 370 000 til kr 137 925 000	8 445 000
	2	Særskilt tilskot ved busetjing av einslege mindreårige flyktningar, ODA-godkjende utgifter, blir auka med frå kr 36 746 000 til kr 37 957 000	1 211 000
3822		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjende utgifter, blir auka med frå kr 124 479 000 til kr 129 599 000	5 120 000

Votering:

Sak nr. 17 [14:11:40]

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.
Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.
Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.12.